

**STAN SANITARNY
POWIATU BOCHEŃSKIEGO
w ROKU 2021**

MARZEC 2022 R.

Ocena stanu sanitarno-higienicznego powiatu bocheńskiego za rok 2021 została opracowana na podstawie danych uzyskanych w realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2021r. poz. 195) realizuje swoje zadania poprzez sprawowanie nadzoru bieżącego i zapobiegawczego nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Ponadto zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest organizacja, prowadzenie, koordynacja i nadzór nad działalnością oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań represyjnych i interwencyjnych. Dla oceny stanu warunków zdrowotnych mieszkańców powiatu bocheńskiego istotne znaczenie mają te elementy otoczenia, które związane są z masową i długotrwałą ekspozycją na czynniki patogenne, jak np.: zanieczyszczona mikrobiologicznie lub chemicznie żywność, która może wywołać istotne skutki zdrowotne; woda przeznaczona do spożycia przez ludzi, która może być źródłem groźnych zakażeń lub zatruc; środowisko pracy, w którym występują czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia; stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, zakładów opieki zdrowotnej, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej. Realizacja zadań statutowych odbywała się zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2021r.” obejmującym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogramem nadzoru nad obiektami.

W roku 2021 nadal dynamicznie rozwijała się niekorzystna sytuacja epidemiologiczna wywołana rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 w Polsce. Działania pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bochni skoncentrowane były w kierunku przerwania transmisji wirusa. Oprócz zintensyfikowanych prac związanych z prowadzeniem dochodzeń epidemiologicznych pracownicy podejmowali szereg inicjatyw informacyjno-

edukacyjnych w zakresie profilaktyki tj. stosowania się do obostrzeń, zachowania dystansu społecznego, stosowania szczepień ochronnych.

Wypracowywane przez organy PIS informacje, służą do identyfikowania i formułowania najistotniejszych problemów związanych z wpływem otaczającego środowiska na zdrowie społeczeństwa. W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu bocheńskiego na dzień 31 grudnia 2021 r.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Bochni
Halina Bielec

Wstęp	2
Rozdział I Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zakażeń	8
1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	15
1.1. Salmonellozy	15
1.2. Biegunki i zapalenia żołądkowo- jelitowe	16
1.3. Wirusowe zapalenie wątroby	17
1.4. Zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy	18
2. Choroby odzwierzęce.....	18
2.1. Borelioza z Lyme	19
2.2. Styczność i narażenie na wściekliznę	19
3. Choroby zakaźne, którym zapobiega się poprzez szczepienia	20
3.1. Ospa wietrzna	20
3.2. Krztusiec	21
3.3. Świnka	22
4. Choroby zakaźne objęte przez WHO programami eradykacji i eliminacji	22
4.1. Odra	22
4.2. Różyczka	23
4.3. Poliomyelitis	23
5. Gruźlica	23
6. Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i infekcje grypopodobne	25
7. Zakażenia SARS CoV-2/ zachorowania COVID-19	25
8. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi	28
9. Działalność lecznicza	32
Rozdział II. Ochrona stanu sanitarnego w obszarze higieny komunalnej	37
1. Woda przeznaczona do spożycia.....	37
1.1. Liczba urzędów dostarczających wodę, kontrole sanitarne.....	37
1.2. Liczba urzędów dostarczających wodę odpowiadającą/nieodpowiadającą wymaganiom	37

2. Podział urządzeń zbiorowego zaopatrzenia ze względu na dobową wielkość produkcji wody do spożycia	38
3. Informacja o wielkości produkcji wody dostarczonej od poszczególnych producentów i sposobu jej uzdatniania, liczbie ludności zaopatrywanej w wodę, jakości wody, sposobie jej uzdatniania i dezynfekcji, jeśli jest stosowana, przekroczeniach wartości dopuszczalnych parametrów wody	39
4. Liczba wydanych decyzji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia	44
5. Przekroczenia dopuszczalnych wartości badanych parametrów na podstawie których wydawano decyzje obligujące do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań	45
6. Miejsca rekreacji wodnej	45
6.1. Kąpieliska	46
6.2. Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli	46
7. Pływalnie	47
8. Legionella	47
9. Obiekty użyteczności publicznej	48
10. Postępowania administracyjne	51
11. Skargi i wnioski stron	52
12. Obiekty służby zdrowia nadzorowane przez sekcję nadzoru epidemiologii PSSE w Bochni	52
13. Wnioski	53
Rozdział III. Ocena stanu sanitarnego w obszarze higieny pracy	55
1. Środowisko pracy	56
2. Postępowania administracyjne	58
3. Choroby zawodowe	58
4. Nowe narkotyki (dopalacze)	60
5. Wnioski	60
Rozdział IV. Warunki sanitarne w placówkach oświatowo-wychowawczych	63
1. Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych	63
2. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży	66
3. Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do zasad ergonomii.....	69

4. Możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych przez uczniów w szkołach	70
5. Higiena procesów nauczania (rozkłady zajęć)	71
6. Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży	72
7. Żłobki i kluby dziecięce	74
8. Akcja przesiewowych badań nauczycieli	75
9. Wnioski	75
Rozdział V. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	78
1. Ogólna ocena obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz kosmetyków	78
2. Dom Pomocy Społecznej i Szpital Powiatowy.....	81
3. Stan bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami produkcji obrotu żywnością, przedmiotami użytku oraz kosmetykami w 2021 r.	82
3.1. Nadzór nad produkcją pierwotną	83
3.2. Współpraca z innymi inspekcjami, instytucjami podjęta w ramach określonych akcji	83
4. Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków	84
5. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach – RASFF	86
6. Graniczne kontrole sanitarne	87
7. Wzmoczony nadzór	88
8. Wnioski	89
Rozdział VI. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	90
1. Opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	90
2. Wydawanie opinii w sprawie konieczności opracowania i zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	91
3. Uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	92
4. Uzgadnianie pod względem higienicznym i zdrowotnym dokumentacji projektowej	92
5. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych	93
6. Współpraca z organami administracji państwowej i samorządowej	94

7. Działania o charakterze konsultacyjnym i prewencja sanitarna	94
8. Podsumowanie	95
Rozdział VII. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia	97
1. Zakres podejmowanych działań w pionie OZiPZ	97
2. Profilaktyka HIV i AIDS – Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS	98
3. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych – program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	99
4. Profilaktyka nadwagi i otyłości – program „Trzymaj Formę!”	100
5. Profilaktyka palenia tytoniu	100
6. Profilaktyka zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV – program „Wybierz Życie Pierwszy Krok”	102
7. Inne programy profilaktyczne	102
7.1. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”	102
7.2. Podstępne WZW	103
7.3. Znamię! Znam je?	103
8. Pozostałe działania profilaktyczne	104
8.1. Profilaktyka używek narkotycznych, w tym środków zastępczych	104
8.2. Profilaktyka boreliozy	105
8.3. Promocja szczepień przeciw COVID-19	105
8.4. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego	106
8.5. Profilaktyka zatruc grzybami.....	106
8.6. Promocja higieny osobistej	107
8.7. Kampania „Kręci mnie bezpieczeństwo”	107
8.8. Profilaktyka uzależnień behawioralnych	108
8.9. Profilaktyka raka piersi	108
8.10. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Dzień Walki z Antybiotykami	108
8.11. Bezpieczeństwo na drodze i w szkole	109
8.12. Profilaktyka wszawicy.....	109

Prowadzenie działań zapobiegawczych i przeciwepidemicznych należy do jednych z najważniejszych zadań nadzoru epidemiologicznego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarno -Epidemiologiczna w Bochni prowadzi nadzór nad sytuacją sanitarno-epidemiologiczną powiatu bocheńskiego w oparciu o analizę występowania chorób zakaźnych, weryfikację zgłaszanych zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez NIZPH-PZH na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. Od roku 2016 Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny stopniowo wdrażał do stosowania przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie całego kraju System Rejestracji Wywiadów Elektronicznych (SRWE), a od roku 2020 aplikację EPIBAZA. Aplikacja ta pozwoliła na wprowadzenie danych z wywiadów epidemiologicznych w zakresie wszystkich podlegających rejestracji chorób zakaźnych (w roku 2020 w SRWE pozostał jedynie COVID-19, wszystkie pozostałe choroby zakaźne rejestrowane są w EPIBAZIE). Dodatkowo system pozwala na przekazywanie druków ZLK oraz ZLB od podmiotów leczniczych oraz rejestrację Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych. Dodatkowo niezależnie od aplikacji nadzorowanych przez NIZP- PZH funkcjonuje aplikacja stworzona w CSIOZ jak EWP, która zaczęła funkcjonować w kwietniu 2020 r. (początkowo jako baza osób poddawanych kwarantannie, a następnie poszerzona została o funkcję zlecenia testów, rejestracji wyników dodatnich i nakładanie izolacji). W dalszym etapie powstała koordynowana przez GIS aplikacja SEPIS (początek wdrażania listopad 2020 r.), która została połączona z SEPIS i SRWE w celu skoordynowania nadzoru nad osobami podejrzanymi o zakażenie oraz zakażonymi SARS-CoV 2.

W aplikacji SEPIS rejestrowano także ogniska tzw. instytucjonalne COVID-19 oraz NOP po szczepieniach.

Szczegółowe dane dotyczące występowania chorób zakaźnych w powiecie bocheńskim przedstawiają tabele i opisy zawarte w niniejszym opracowaniu.

Inspekcja Sanitarna w Bochni odgrywa szczególnie ważną rolę w powiecie bocheńskim w czasach pandemii COVID-19, poprzez stosowne akty prawne została ona wyposażona w szereg zadań i uprawnień, których nadrzędnym celem jest powstrzymanie pandemii. W 2021 roku PSSE w Bochni w dalszym ciągu zmagająca się z trwającą pandemią COVID-19 nowej ostrej choroby zakaźnej układu oddechowego przenoszonej drogą kropelkową, którą wywołuje koronawirus SARS-CoV-2. Pierwsze zachorowania wystąpiły pod koniec 2019 r. w Chinach, niestety choroba szybko rozprzestrzeniła się na cały świat. W związku z powyższym system pracy Inspekcji Sanitarnej zmieniał się na całodobowy przy kolejnych wzrostach zachorowań w cyklu fal epidemicznych, a działania covidowe stały się priorytetowe dla wszystkich pracowników. Każdego dnia pracownicy Stacji przygotowywali szereg danych o sytuacji epidemiologicznej w powiecie w postaci meldunków i raportów przesyłanych do WSSE w Krakowie oraz do władz samorządowych. SP ZOZ „Szpital Powiatowy” w Bochni w czasie pandemii działa jako tymczasowy szpital covidowy z oddziałem posiadającym miejsca respiratorowe. Pracownicy PSSE zarejestrowali zwiększoną liczbę zgłoszeń hospitalizacji jak również zgonów z powodu COVID-19. W 2021 roku zarejestrowano 6581 potwierdzonych laboratoryjnie zachorowań na COVID-19 oraz odnotowano 135 zgłoszeń zgonów z powodów COVID-19 wśród chorych z powiatu bocheńskiego.

W przypadku innych chorób zakaźnych podlegających zgłoszeniu sytuacja epidemiologiczna powiatu bocheńskiego nie budzi niepokoju i utrzymuje się ona na względnie stałym poziomie na przestrzeni kilku ostatnich lat.

Tabela nr 1 w szczegółowy sposób obrazuje sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych zgłoszonych do PSSE w Bochni w latach 2019-2021. Dane o zachorowaniach i zakażeniach opracowywane zostały w oparciu są o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń dokonywane przez lekarzy POZ oraz podmioty lecznicze, w tym medyczne laboratoria diagnostyczne zgodnie z ich ustawowym obowiązkiem. Uzyskane informacje stanowią podstawę podejmowanych przez pracowników inspekcji sanitarnej działań przeciwepidemicznych,

w tym ustalenie źródeł zakażenia, dróg ich przenoszenia, ustalenie osób narażonych na zakażenie lub zachorowanie, działania profilaktyczne i zapobiegawcze, mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się tych chorób. W grupie schorzeń przenoszonych drogą pokarmową od wielu lat nie rejestruje się zachorowań na dur brzuszny, czy czerwonkę.

W 2021 roku odnotowano zwiększoną do lat poprzednich ilość zachorowań na zakażenia jelitowe wywołane Clostridium Difficile oraz norowirusem ze wskaźnikiem zapadalności odpowiednio na poziomie 19,66 oraz 26,21. W przypadku zachorowań na salmonellozę dominującym serotypem była Salmonella Enteritidis.

Na salmonellozę chorowały w znacznej części dzieci – 39 przypadków (z tego 24 z nich w wieku do 4 lat). Dużą grupę zachorowań biegunkowych szczególnie u małych dzieci stanowią wirusowe zakażenia jelitowe. Nowym istotnym problemem zdrowotnym szczególnie u ludzi starszych są biegunki spowodowane przez kolonizację lub zakażenia wywołane przez łaseczki Clostridium difficile. Niebezpieczne dla tej grupy wiekowej pacjentów są również kolonizacje lub zakażenia wywołane przez wielolekooporne drobnoustroje, szczególnie pałeczkę Klebsiella pneumoniae.

W 2021 roku zarejestrowano 3 nosicieli bakterii z rodzaju Salmonella, których badanie przeprowadzone było w celu dopuszczenia do pracy przy produkcji lub obrocie żywnością. Dla jednej z tych osób nałożono decyzję nakazującą odsunięcie od pracy.

Tabel. 1 Wybrane choroby zakaźne w powiecie bocheńskim w latach 2019-2021 (liczba zachorowań i zapadalność na 100 tys. ludności)

Jednostki chorobowe		Liczba zachorowań / Zapadalność					
		2019		2020		2021	
		Zachorowania	Zapadalność	Zachorowania	Zapadalność	Zachorowania	Zapadalność
AIDS		0	0	0	0	0	0
HIV		0	0	0	0	0	0
Salmonelloza	zatrucie pokarmowe	27	25,47	54	50,47	47	43,99
	Posocznica	0	0	1	0,93	2	0,19
	inne zakażenie pozajelitowe	1	0,94	2	1,87	0	0

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	Wywołane przez Clostridium difficile	6	5,66	16	14,95	21	19,66
	Wywołane przez E.coli biegunkotwórczą		0	0	0	0	0
	Wywołane przez E.coli inną i BNO	0	0	0	0	0	0
	Wywołane przez Campylobacter	0	0	0	0	0	0
	Wywołane przez Yersinia enterocolitica lub pseudotuberculosis	2	2,12	0	0	1	0,94
Wirusowe zakażenia jelitowe	Wywołane przez rotawirusy	141	133,01	13	12,00	13	12,17
	Wywołane przez norowirusy	22	20,75	11	10,28	28	26,21
	Inne określone	15	14,15	5	4,67	2	1,88
	Nieokreślone	7	6,54	10	9,35	10	9,36
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		0	0	23	20,9	9	8,43
Biegunka i zapalenie żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		685	646,22	275	257	384	359,47
Mikobakteriozy- inne i BNO		0	0	1	0,93	0	0
Krzusiec		4	3,77	2	1,87	0	0
Płonica		98	92,45	36	33,64	13	12,17

Róża	36	33,96	23	21,49	11	10,30
Borelioza	285	268,86	157	146,72	119	111,40
Kiła	3	2,83	1	0,93	3	2,80
Rzeżączka	1	0,94	0	0	1	0,94
Kleszczowe zapalenie mózgu	4	3,77	1	0,93	2	1,87
Inne wirusowe zapalenie mózguopryszczkowe	0	0	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone	7	6,60	1	0,93	2	1,87
Ospa wietrzna	803	764,76	240	224,29	196	183,47
Różyczka	0	0	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby- typu A	0	0	1	0,93	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby- typu B- przewlekłe	15	14,15	6	5,60	5	4,68
Wirusowe zapalenie wątroby- typu C	4	3,77	3	2,80	4	3,74
Wirusowe zapalenie wątroby- typu B+C (zakażenie mieszane)	0	0	0	0	0	0
Świnka	5	4,72	5	4,67	7	6,55
Malaria	0	0	0	0	0	0
Choroba wywołane przez Streptococcus pneumoniae, inwazyjna	5	4,72	0	0	0	0

Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne, nie określone	0	0	0	0	0	0
Grypa ogółem	10	9,43	5	4,67	0	0
Gruźlica	11	10,38	9	8,41	9	8,43
Styczność i narażenie na wściekliznę	17	16,04	8	7,48	15	14,04
Lamblioza	1	0,94	0	0	0	0
Listerioza	3	2,83	0	0	0	0
Toksoplazma wrodzona	0	0	0	0	0	0
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-15 lat	1	0,94	0	0	0	0
Grypa AH1N1	0	0	0	0	0	0
Ostre infekcje układu oddechowego	47247	44572	25930	24233	35259	33006
COVID-19	0	0	3946	3687	6581	6160,48

W okresie sprawozdawczym do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bochni zgłoszono: **7474** przypadków chorób zakaźnych i zakażeń które zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi podlegały obowiązkowi zgłoszenia i rejestracji. Z powodu zgłoszonych chorób hospitalizacji wymagało **630** osób. Odnotowano **135** zgonów, których przyczyną bezpośrednią zgonu na podstawie druku ZLK-5 przesłanego do stacji były choroby zakaźne.

Najczęstszymi przyczynami zgonów były:

- ostra niewydolność oddechowa
- zatrzymanie krążenia
- niewydolność serca
- zapalenie płuc

Znaczące zmiany w sytuacji epidemiologicznej niektórych chorób spowodowane były między innymi spadkiem zapadalności na: wirusowe zakażenia jelitowe, inne bakteryjne zakażenia jelitowe. Przyczyną trendu spadkowego zachorowań na te jednostki chorobowe mogą być wprowadzone ograniczenia, zakazy i nakazy w związku z wprowadzeniem stanu epidemii COVID-10 oraz związaną z tym większą dbałością zachowania higieny, zwłaszcza w zakresie dezynfekcji rąk.

W związku z pojawieniem się nowych zagrożeń dla zdrowia publicznego związanych z wystąpieniem i transmisją zakażeń SARS-CoV-2 oraz ogłoszeniem pandemii COVID-19 podejmowano działania zapobiegawcze związane z ograniczeniem ryzyka zakażeń oraz rozprzestrzenianiem się nowych zakażeń. Dynamiczne zmniejszenie się sytuacji epidemicznej tych zakażeń na świecie i w Polsce wymagała od służb sanitarnych podejmowania i prowadzenia intensywnych działań w obszarze zdrowia publicznego. W odpowiedzi na pandemię COVID-19 wdrożono nowe procedury, wytyczne, zalecenia dotyczące działań zapobiegawczych i ograniczenia ryzyka zakażeń SARS-CoV-2 oraz strategii nadzoru nad zachorowaniami. Realizowane obowiązki wynikające z Rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. COVID-19 to choroba układu oddechowego, która może przebiegać w postaci zapalenia płuc, ostrego zapalenia oskrzeli oraz zakażenie dolnych dróg oddechowych.

W ciężkich przypadkach zakażenia może wystąpić zespół ostrej niewydolności oddechowej (ARDS). Zgodnie z definicją przypadku na potrzeby nadzoru epidemiologii klinicznej kryteria zakażenia to: gorączka, kaszel, duszności, utrata węchu, utrata smaku.

Na terenie powiatu bocheńskiego zarejestrowano ogniska w: szpitalu, placówkach oświatowo-wychowawczych oraz zakładach pracy. Pozostałe to ogniska rodzinne i przypadki rozproszone.

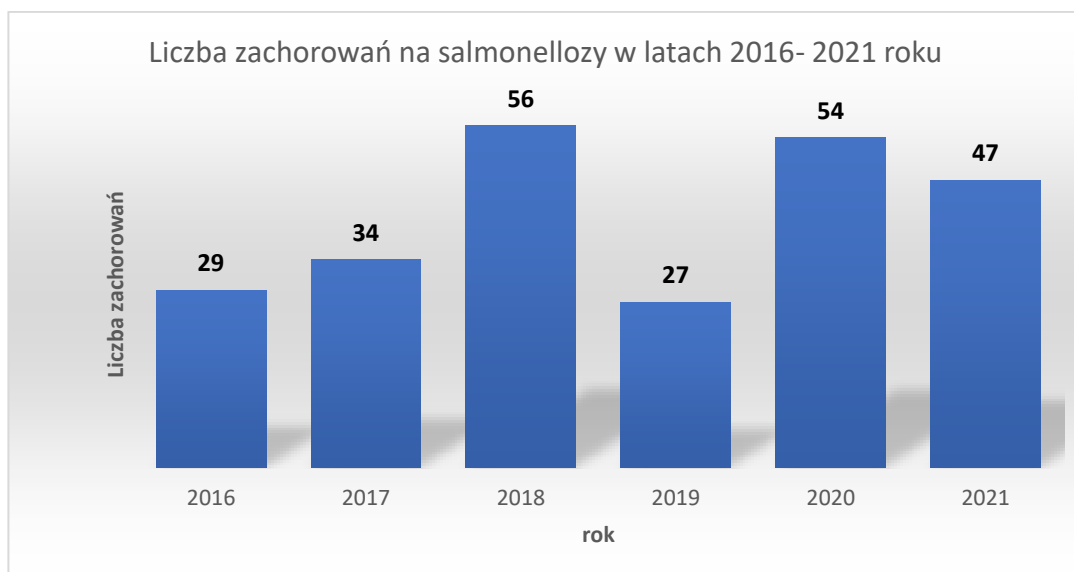
Pracownicy Inspekcji Sanitarnej przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z każdą osobą zakażoną oraz obejmowali nadzorem sanitarnym bliskie otoczenie tej osoby. W przypadku trudności w przeprowadzeniu dochodzenia epidemiologicznego wynikającego z braku możliwości kontaktu z osobą zakażoną, podejmowano natychmiastowe działania w celu ustalenia danych kontaktowych osoby zakażonej oraz osób z najbliższego otoczenia. Dane te pozyskiwane były od lekarza POZ oraz w wyniku współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bochni. Natomiast sytuacja epidemiologiczna pozostałych chorób zakaźnych od wielu lat jest stabilna i nie budzi niepokoju, miała charakter sezonowy lub były kontynuacją trendów wieloletnich obserwowanych wcześniej. Pojedyncze zachorowania na choroby zakaźne tak jak w latach wcześniej nie były niebezpieczne dla ogółu mieszkańców naszego powiatu. Nie odnotowane wystąpienia jednostki chorobowej wysoce niebezpiecznej, której do tej pory nie odnotowano na terenie powiatu bocheńskiego.

1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

1.1. Salmonellozy

W Polsce wśród przyczyn zatruc pokarmowych nadal najczęstsze jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*. Bakterie te bytują zarówno u ludzi, jak i u zwierząt, i wywołują różne postacie kliniczne chorób. Salmonelle typu *Salmonella bongori* i niezliczone odmiany serologiczne pałeczek *Salmonella enterica* kolonizują przewód pokarmowy i są chorobotwórcze dla ludzi, u których wywołują zapalenie żołądka i jelit, czyli ostrą salmonellozę, klasyfikowaną czasem 47 przypadki zakażenia przewodu pokarmowego wywołane pałeczkami *Salmonella*. Czynnikiem etiologicznym odpowiedzialnym za zakażenia przewodu pokarmowego była w większości przypadków pałeczka *Salmonella Enteritidis*. W rejestrze ozdowieńców zanotowano 33 osoby wszyscy są po przechorowaniu. Wszystkie osoby zostały przebadane przez PSSE.

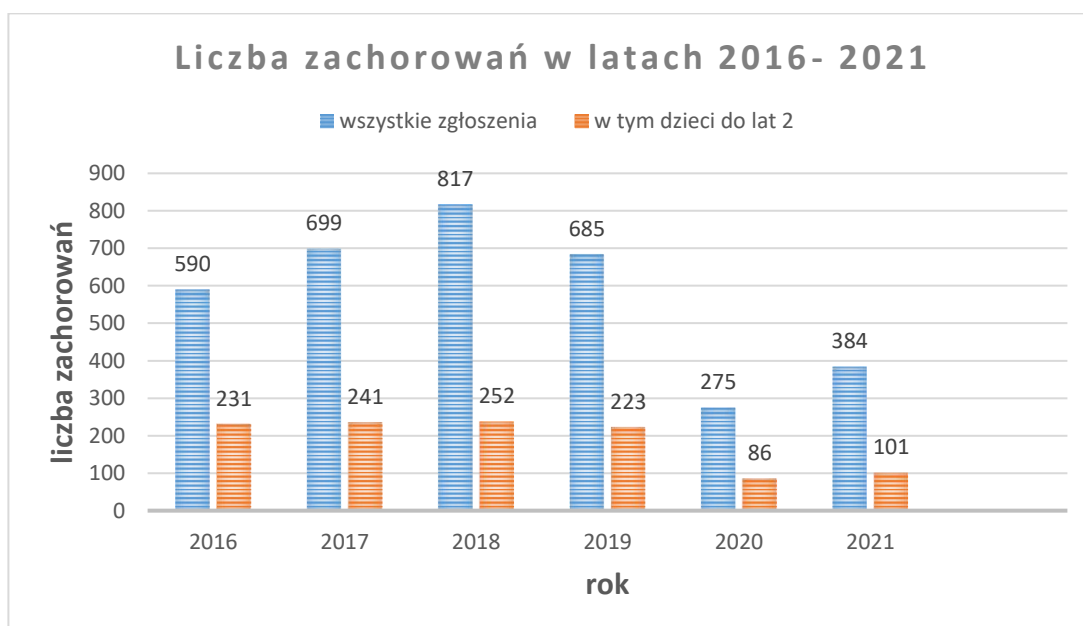
Wykres 1. Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie bocheńskim w latach 2016-2021

1.2. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe

W 2021 roku na terenie powiatu bocheńskiego zarejestrowano 384 przypadków, w tym 101 dotyczyło dzieci do lat 2 na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Ich ilość w 2021r. zwiększyła się w porównaniu do 2020r. o 109 przypadków.

Wykres 2. Liczba zachorowań na biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe w latach 2016-2021.

1.3. Wirusowe zapalenie wątroby

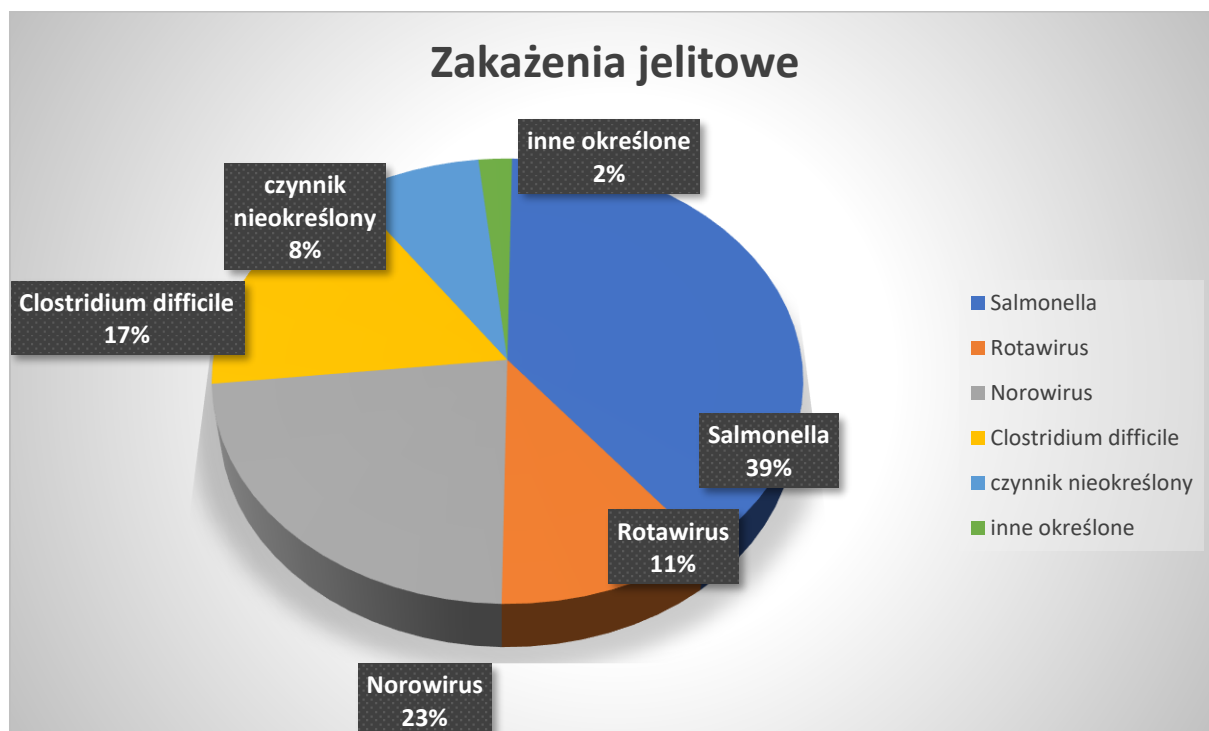
W 2021 roku na terenie powiatu bocheńskiego nie odnotowano przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu A. Zgodnie z Komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2021, szczepienie przeciwko WZW A jest zalecane szczególnie osobom wyjeżdżającym do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW A, osobom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności, usuwaniu odpadów komunalnych i płynnych nieczystości oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi, a także dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym oraz młodzieży, które nie chorowały na WZW A. Szczepionka jest skuteczna jeżeli zostanie podana w ciągu 14 dni od narażenia na zachorowanie.

WZW typ B i C utrzymywała się na tym samym niskim poziomie co w poprzednich latach. W 2021 r. odnotowano 5 przypadków zachorowań na WZW B, natomiast na WZW C 4 przypadki. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciw WZW typu C najważniejszą rolę w zapobieganiu chorobie odgrywa przestrzeganie zasad aseptyki w podmiotach leczniczych oraz we wszystkich zakładach, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość tkanek ludzkich. Ważne jest także unikanie ryzykownych zachorowań sprzyjających szerzeniu się zakażenia. Brak szczepionki przeciw HCV powoduje, że zapobiegać szerzeniu się zachorowania na WZW można jedynie poprzez wdrażanie i utrzymywanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym polegającym na naruszeniu ciągłości tkanki.

1.4. Zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy

W 2021 roku zarejestrowano 41 przypadków zakażeń wywołanych w/w wirusami. Częściej dotyczyło to zachorowań wywołanych norowirusami. Do zakażeń takich dochodziło w obrębie gospodarstwa domowego. Organy władzy publicznej mają niewielki wpływ na zapobieganie zakażeniom i zatruciom pokarmowym w środowisku domowym. Na zapobieganie tym zakażeniom można wpływać poprzez edukacje społeczeństwa oraz zastosowanie u niemowląt przed ukończeniem 12 tygodnia życia szczepień ochronnych przeciw rotawirusom.

Wykres 3. Udział wybranych bakteryjnych i wirusowych czynników chorobotwórczych wywołujących zakażenia i zatrucia pokarmowe

2. Choroby odzwierzęce

Nadzór nad chorobami zwierzęcymi w Polsce realizuje Państwowa Inspekcja Sanitarna we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.

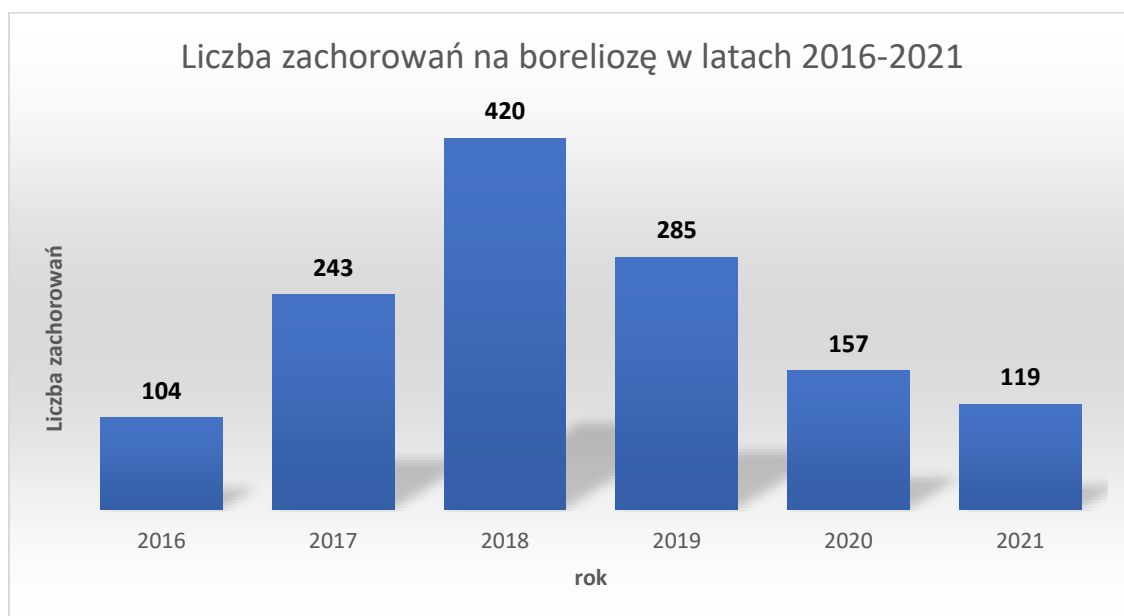
Od wielu lat przyczyną wystąpienia większości zoonoz jest spożycie pokarmów pochodzenia zwierzęcego, zanieczyszczonych chorobotwórczymi dla ludzi bakteriami odzwierzęcymi (salmonellozy odzwierzęce, kampylobakterioza, jersinioza, listerioza). Sytuację epidemiologiczną tych chorób opisano w punkcie poświęconym chorobom przenoszonym drogą pokarmową. Istotną grupę zagrożeń stanowią także choroby odzwierzęce przenoszone przez wektory (stawonogi) oraz choroby pasożytnicze (włośnica, bąblowica), czy zoonozy nabywane w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem (np. wścieklizna). Na niektóre zoonozy (np. borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu) narażone są statystycznie bardziej istotnie pewne grupy zawodowe, jak leśnicy i rolnicy. W Polsce, podobnie jak w pozostałej części Europy, z roku na rok obserwuje się rosnącą liczbę zachorowań na boreliozę.

2.1. Borelioza z Lyme

W 2021 roku odnotowano 119 zachorowań jest to spadek w stosunku do 2020r. Wśród osób które zachorowały wystąpiły wczesne objawy, to jest rumień wędrujący. W jednym przypadku była to neuroborelioza. Najwięcej zachorowań miało miejsce w miesiącach ciepłych od czerwca do września, pojedyncze przypadki zgłaszane były też w miesiącu grudniu.

Wykres 4. Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie bocheńskim w latach 2016-2021

2.2. Styczność i narażenie na wściekliznę

W 2021 r. przeprowadzono 38 wywiadów epidemiologicznych z powodu styczności i narażenia na wściekliznę. W 2021r. pogryzień przez zwierzęta znane było 23 przypadki. Najczęściej przyczyną było pokąsanie przez psa i kota. Zwierzęta znane (przede wszystkim koty, psy) zostały poddane obserwacji przez lekarza weterynarza- nie stwierdzono u nich wścieklizny. Osoby pokąsane przez zwierzęta nieznaną, podejmowały szczepienia przeciw wściekliznie, najczęściej w Poradniach Profilaktyki Wścieklizny na terenie Krakowa. W roku 2021r. potrzebę szczepień zrealizowano u 15 osób. Ognisk wścieklizny nie odnotowano.

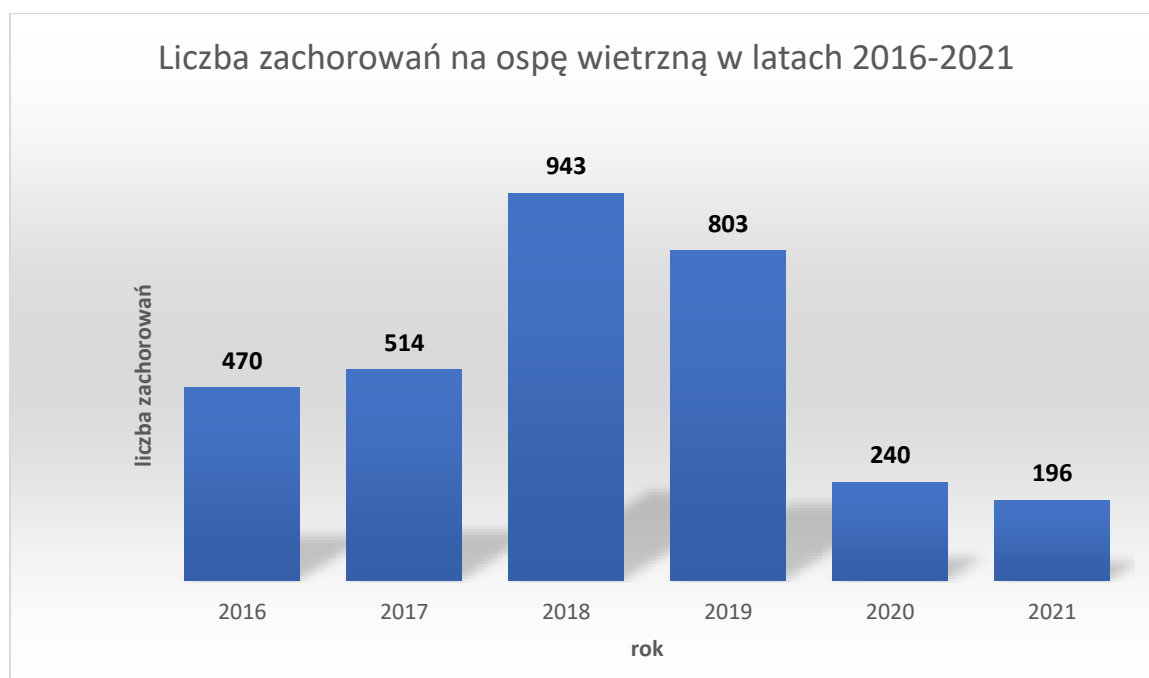
W trakcie przeprowadzania dochodzeń epidemiologicznych kluczową rolę odgrywa współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w Bochni.

3. Choroby zakaźne, którym zapobiega się poprzez szczepienia

3.1. Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest najczęstszą chorobą zakaźną występującą u dzieci. Odnotowuje się skokowe zmiany zachorowania na ospę. Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienia są nadal szczepieniami zalecanymi z wyjątkiem dzieci z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań. W 2021r zanotowano 196 przypadków zachorowań, w roku 2020 odnotowano 240 zachorowań, natomiast w roku 2019 odnotowano 803. Z powyższych danych wynika iż w ostatnich latach odnotowuje się znaczny spadek zachorowań na tę jednostkę chorobową.

Wykres 5. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w powiecie bocheńskim w latach 2014-2019.

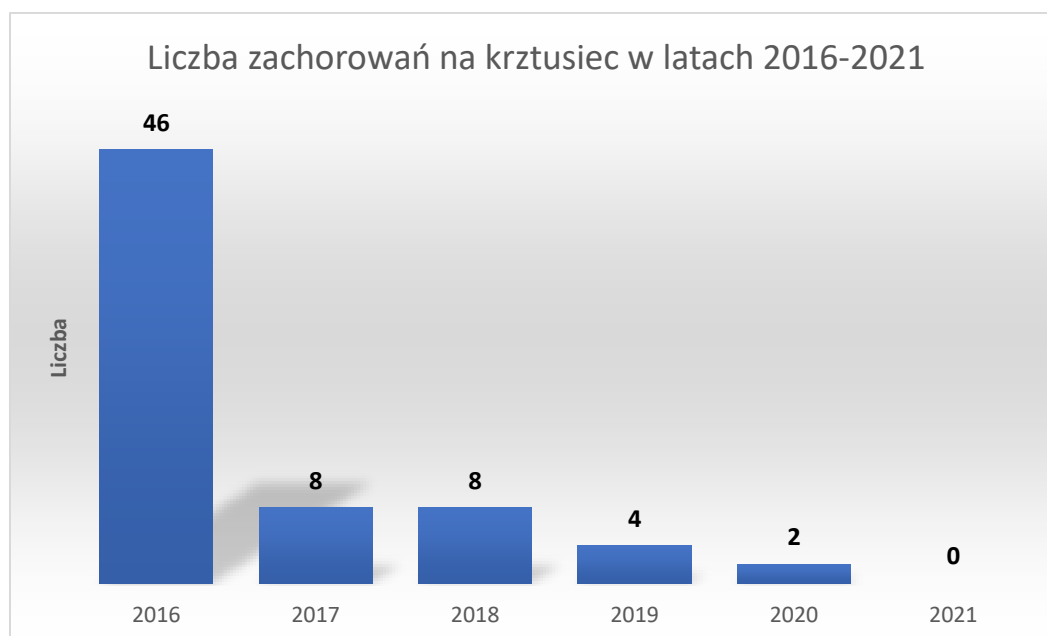

Powyższy wykres doskonale obrazuje spadający trend ostatnich lat zachorowań na ospę wietrzną, o której świadczyć może większa świadomość rodziców w zakresie szczepień ochronnych i uodpornieniem dzieci na tą chorobę poprzez szczepienia.

3.2. Krztusiec

Bardzo zaraźliwa choroba, przenoszona drogą oddechową wywołana przez pałeczkę krztuśca Bordatella. Krztusiec jest chorobą trudną do rozpoznania, zwłaszcza u młodzieży i osób dorosłych, co przekłada się na niewłaściwe diagnozy oraz sposób leczenia. Dane o występowaniu krztuśca oparte o zgłoszenia lekarzy należy traktować jako niedoszacowane. Szczepienia ochronne przeciwko wystąpieniu krztuśca są obowiązkowe. Cykl rozpoczyna się w 2 miesiącu życia. W okresie od porodu do rozpoczęcia cyklu szczepień ochronnych, dziecko chroni się szczepiąc kobietę ciężarna dawka przypominającą. W 2021 roku nie odnotowano zachorowań na krztusiec. W porównaniu z latami poprzednimi spadek zachorowań jest zauważalny, co widocznie jest na poniższym wykresie.

Wykres 5. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie bocheńskim w latach 2016-2021.

3.3. Świnka

W 2021 roku na terenie powiatu bocheńskiego odnotowano 7 zachorowań na świnkę. Obserwowana w ostatnich latach mała liczba zachorowań na świnkę jest wynikiem realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych.

4. Choroby zakaźne objęte przez WHO programem eradykacji i eliminacji

W odniesieniu do chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka), i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy możliwych zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji i eradykacji odry i różyczki oraz poliomyelitis (nagminnego porażenia dziecięcego).

4.1. Odra

Odra jest ostrą, wysoce zakaźną chorobą wirusową, zdolną do wywoływania epidemii. Zakaźność wirusa odry jest bliska 100% u osób podatnych. Indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie lub wcześniej na nią nie chorowała. Szczepienia ochronne radykalnie zmniejszyły zachorowalność na odrę w Europie, ale pomimo ogólnie wysokiego poziomu zaszczepienia, choroba ta nadal powoduje częste epidemie. W 2021r nie odnotowano przypadków zachorowań.

Największą odporność zapewnia podanie dwóch dawek szczepionki przeciwko odrze. Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę i ze względu na wysoką zaraźliwość choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzną nie może być zastąpione jakimikolwiek innymi środkami ochrony. Po podaniu pierwszej dawki szczepionki osoba zaszczepiona uzyskuje odporność na poziomie 95%. Natomiast podanie drugiej dawki szczepionki pozwala osobie zaszczepionej osiągnąć odporność niemalże 100%. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO), szczepienie przeciwko odrze wykonuje się planowo szczepionką skojarzoną przeciw odrze, śwince i różyczce u dzieci w 13-15. miesiącu życia, zaś drugą dawkę podaje się w 6. roku życia (zgodnie z PSO na 2021 r.). W Polsce szczepienia są obowiązkowe dla dzieci i młodzieży, które nie

ukończyły 19 roku życia. Szczepienia ochronne nie zapewniają wyłącznie odporności indywidualnej. osobą chorą na odrę, czyli były bezpośrednio narażone na zakażenie wirusem, bez względu na kryterium wieku.

4.2. Różyczka

Wirusowa zakaźna choroba objawiającą się wystąpieniem wysypki. Wirus obecny jest praktycznie we wszystkich wydzielinach i wydalinach ludzkich. Między 7 dniem przed wystąpieniem wysypki a 14 po jej zniknięciu można uzyskać go z jamy nosowo gardłowej. Choroba ta dotyczy głównie dzieci, jednak osoby dorosłe również mogą ją przechorować, co pod wieloma względami jest dużo bardziej dla nich niebezpieczne.

Pomimo spadku od kilku lat przypadków różyczki Polska uznawana jest za kraj, w którym różyczka występuje endemicznie. W Polsce prowadzone są powszechne szczepienia przeciw różyczce w 13-14 miesiącu życia i 10 roku życia, w kolejnych latach spodziewany jest dalszy spadek liczby zachorowań.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bochni w roku 2021 nie odnotowała żadnego potwierdzonego zachorowania na różyczkę.

4.3. Poliomyelitis

Polska od lat wolna jest od wirusa poliomyelitis. Dzięki cyklowi szczepień ochronnych, którym poddaje się dzieci do 2 roku życia w Polsce występuje duże uodpornienie populacyjne. Jednakże zakłócenia w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w związku z pandemią COVID-19, a co za tym idzie zmniejszeniem skuteczności nadzoru nad OPW zasadnym jest wprowadzenie natychmiastowego, wzmożonego nadzoru nad tą jednostką chorobową. W Polsce opracowany został w dniu 16 września 2019 roku „Krajowy plan działania na wypadek wystąpienia ogniska zachorowań lub zdarzenia z udziałem wirusa polio”.

5. Gruźlica

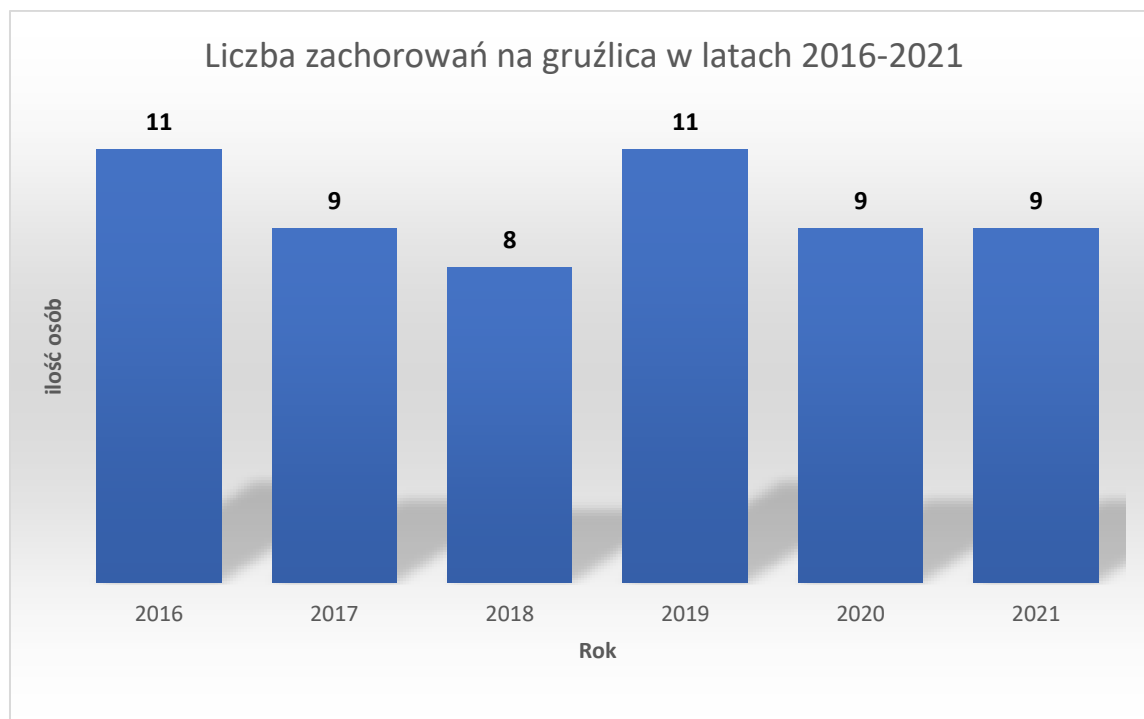
Gruźlica jest chorobą zakaźną wywołaną przez bakterię- prątek gruźlicy. Przenosi się z człowieka chorego na zdrowego. Źródłem zakażenia jest zazwyczaj chory prątkujący, który podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania, mówienia wydala prątki wraz z kropelkami śluzu. Kropelki z zawartymi prątkami unoszą się w powietrzu, wysychają i opadają wraz z wdychanym

powietrzem, mogą dostać się do płuc. Tam się "zagnieżdżają". Dochodzi do zakażenia prątkiem. Jest chorobom wielonarządową, najczęściej atakująca płuca, w większości przypadków przebiegająca przewlekle.

W roku 2021 na terenie powiatu bocheńskiego zarejestrowano 9 przypadków zachorowań na gruźlicę. W dochodzeniu epidemiologicznym z pacjenta ustalono osoby ze styczności, które objęto nadzorem. Nie wdrażano działań administracyjnych w związku z hospitalizacją, czy koniecznością leczenia. Wszystkie osoby chore znajdują się pod nadzorem specjalistycznym, a osoby ze styczności z chorym znajdują się pod nadzorem lekarza

Przepisy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz obowiązek leczenia szpitalnego osób w okresie wystąpienia prątków gruźliczych (prątkowania) lub z uzasadnionym podejrzeniem prątkowania. Poniższy wykres obrazuje utrzymujący się od kilku lat na stałym poziomie poziom zachorowań na gruźlicę.

Wykres 7. Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie bocheńskim w latach 2016-2021.

6. Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i infekcje grypopodobne

Wzorem lat ubiegłych kontynuowany jest ciągły monitoring grypy i zakażeń grypopochodnych. W 2021 r. w stosunku do roku wcześniejszego wzrosła liczba zakażeń do 35259. Pomimo, iż szczepienia przeciw grypie są jedyną i bezpieczną metodą profilaktyki przeciw tej chorobie oraz jej powikłaniom, nadal szczepi się zbyt mała liczba populacji. Zapobieganie grypie poprzez promowanie zdrowego stylu życia i szczepień ochronnych to jedno z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wykres 8. Grypy i infekcje grypopodobne w powiecie bocheńskim w latach 2014-2019.

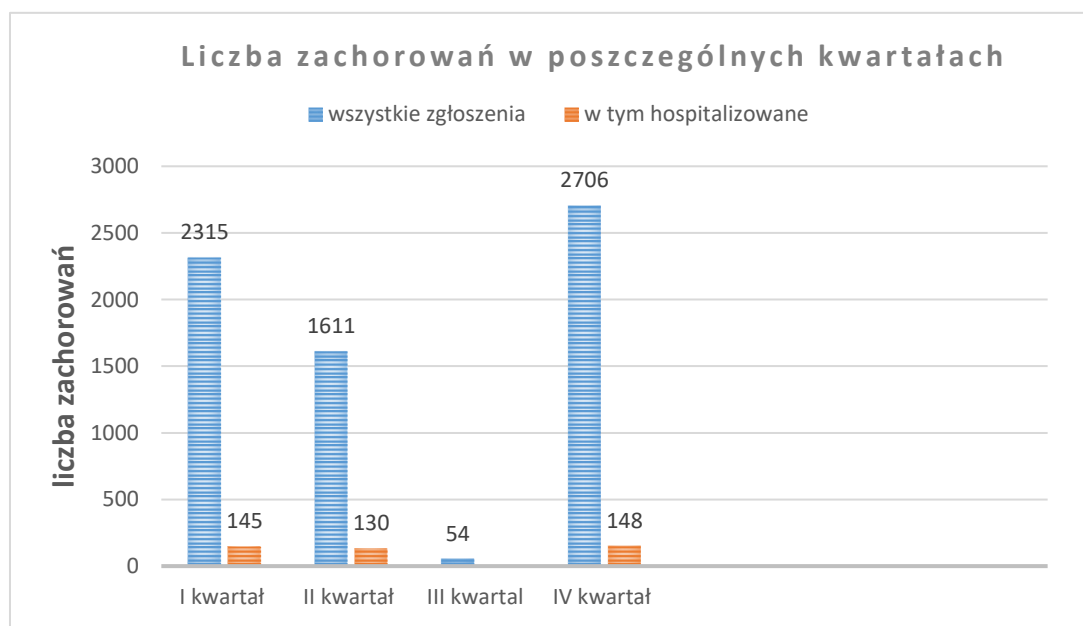

7. Zakażenia SARS-Cov-2/zachorowania na COVID-19

W 2021 r. w powiecie bocheńskim PSSE zarejestrowały w rejestrach 6581 przypadków zachorowań wywołanych wirusem SARS CoV-2, w czego wszystkie wg definicji przypadku COVID-19 na potrzeby nadzoru epidemiologicznego były to przypadki potwierdzone. W 2020 r. kiedy epidemia miała swój początek (od marca do końca grudnia)

zgłoszono w powiecie bocheńskim 3946 przypadków potwierdzonych, zapadalność na 100 tys. ludności wyniosła 3687 i była wyższa od zapadalności w tym czasie w Polsce wynoszącej 3361,55. Najwięcej zachorowań w 2021 r.- 1371 tj. 21% wszystkich zgłoszonych przypadków odnotowano w miesiącu grudzień 2021 roku. Ogółem w 2021 r. hospitalizowano 427 osób zakażonych, co stanowi 6,5 % wszystkich chorych. Hospitalizowani byli pacjenci objawowi i/lub obciążeni chorobami współistniejącymi, u których istniało ryzyko ciężkiego przebiegu choroby. Z powodu COVID-19 w 2021 r. zmarło 135 osób, z czego 124 osoby były w wieku powyżej 60 roku życia.

Wykres 9 : Liczba zachorowań na COVID-19 w poszczególnych kwartałach 2021r.

W ramach działań przeciwepidemicznych osoby zakażone były kierowane na izolację domową, do izolatorium lub do szpitala. W stosunku do osób ze styczności z osobami zakażonymi stosowano kwarantannę (rodzaj kontaktu stwarzający wysokie ryzyko zakażenia) lub nadzór epidemiologiczny (rodzaj kontaktu stwarzający niskie ryzyko zakażenia). Kwarantanna była także okresowo wprowadzana dla osób przekraczających granice RP tzw.

kwarantanna graniczna. Zdecydowana większość kwarantanny z kontaktu zgłaszanej przez instytucje w systemie SEPIS dotyczyły szkół.

W 2021 r. PSSE wprowadziła do systemu SEPIS 26 ognisk tzw. "instytucjonalnych" wywołanych SARS-CoV-2, : - szkołach (13), przedszkolach (3) domach dziecka (1), zakładach karnych (2), szpitalach(2).

Podsumowanie

W okresie od 01.01. - 31.12.2021r przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w analizowanym okresie kontynuowali działania w kierunku poprawy

zgłaszalności podejrzeń i rozpoznań zakażeń lub chorób zakaźnych oraz zgonów z powodu zakażeń lub chorób zakaźnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie bocheńskim, dlatego też przypomniano o w/w obowiązku w trakcie kontroli sanitarnych przeprowadzanych w podmiotach wykonujących działalność

leczniczą, co było odnotowywane w protokołach ponadto wystosowano pisma przypominające o obowiązku zgłaszania zachorowań .

Dokonywano również weryfikacji zgłoszeń z danymi otrzymywanymi z Narodowego Funduszu Zdrowia, a następnie w przypadku stwierdzenia nie zgłoszenia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej przez dany podmiot wykonujący działalność leczniczą, informowano o konieczności uzupełnienia brakujących zgłoszeń albowiem podmioty wykonujące działalność leczniczą mają obowiązek bieżącego zgłaszania podejrzenia lub wystąpienia choroby zakaźnej. Należy podkreślić, że kontynuowane są intensywne działania nadzоровe przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej celem utrzymania zgłaszalności zakażeń i chorób zakaźnych, na rzetelnym poziomie celem dokonywania rzeczywistych ocen sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

8. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

Szczepienia ochronne w Polsce realizowane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych (tzw. kalendarz szczepień), który co roku jest aktualizowany. Aktualną wersję ogłasza w komunikacie Główny Inspektor Sanitarny. Szczepienia zarówno obowiązkowe, jak i zalecane spełniają dwie główne funkcje. Po pierwsze, zapewniają najwyższą możliwą ochronę przed zachorowaniem na choroby zakaźne. Ich drugim celem natomiast jest wyeliminowanie poszczególnych chorób zakaźnych w społeczeństwie. Szczepienia ochronne zapobiegają zachorowaniom na choroby zakaźne, zarówno u osoby poddanej szczepieniom ochronnym (prewencja indywidualna), jak również przyczyniają się do wytworzenia odporności całej populacji na zachorowania (prewencja zbiorowa). Dzięki odporności zbiorowiskowej szczepienie chroni nie tylko osobę zaszczepioną, ale dodatkowo również najsłabszych, którzy nie mogą być zaszczepieni ze względu na przeciwwskazania, ponieważ są za mali na szczepienie (niemowlęta) lub chorują przewlekłe. Próg odporności zbiorowiskowej jest definiowany jako odsetek osób uodpornionych w populacji, po osiągnięciu którego liczba nowych zakażonych zaczyna się zmniejszać, zwykle wymaga 90-95% populacji odpornej.

Jednak procentowy wskaźnik osób uodpornionych poprzez szczepienie ma różną wartość w zależności od choroby. Dla przykładu, w przypadku odry taki „próg bezpieczeństwa” wynosi aż 95%, dla krztuśca szacowany jest na 92-94%, błonicy i różyczki na 83-86%, świnki na 75-86%, co oznacza, że tyle osób w populacji musi być odpornych na daną chorobę, żeby nie doszło do zakażeń na większą skalę.

Program Szczepień Ochronnych (PSO) reguluje kwestie wieku, zakresu wykonywanych szczepień ochronnych oraz uwzględnia:

szczepienia bezpłatne – obowiązkowe, realizowane w ramach ubezpieczenia zdrowotnego

szczepienia płatne - zalecane, zakupione we własnym zakresie na podstawie recepty od lekarza - nie refundowane z budżetu państwa.

Szczepienia zalecane stanowią rozszerzenie możliwości profilaktyki chorób zakaźnych i mogą dotyczyć osób podróżujących do krajów na odległych kontynentach jak również osób, które chcą się uodpornić przeciwko chorobom, które nie są finansowane z budżetu państwa.

W związku z trwającą pandemią Covid-19 pod koniec grudnia 2020 r. w Polsce rozpoczął się Program populacyjnych szczepień ochronnych przeciw Covid-19. W 2021r. w miarę jego trwania uprawnienia o szczepienia nabywały poszczególne grupy. Szczepionki te chronią przed objawami COVID-19 wywołanymi przez koronawirusa SARS-CoV-2. W dużych badaniach klinicznych potwierdzono wysoką skuteczność kliniczną szczepionek w ochronie przed wystąpieniem objawów COVID-19, w tym obejmujących ciężki przebieg choroby z hospitalizacją.

W 2021r. na terenie powiatu bocheńskiego szczepieniami objęto 24 489 dzieci i młodzieży do 20 roku życia. Stan zaszczepienia roczników podlegających szczepieniom w roku 2021 był zbliżony do roku poprzedniego.

W tabeli nr 2 została przedstawiona informacja na temat poziomu wykonania szczepień oparta o dane zebrane w ramach obowiązkowych, rocznych sprawozdań MZ-54.

Tabela 2. Analiza procentowa szczepień obowiązkowych u dzieci od 1 do 3-go r.ż. oraz w 14 i 19 r.ż. w latach 2016-2021 na terenie powiatu

Rok życia	Nazwa szczepienia	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1 r.ż	WZW B 2+3 x	86,4	84,3	84,2	78,9	82,3	77,5
	Gruźlica	99,0	99,4	97,6	98,5	98,5	98,9
	Błon. Tęż. Krzt. 3x	56,5	52,7	46,1	44,3	44,4	46,2
	Polio 2x	57,0	52,6	46,1	44,3	44,4	46,2

	Hib pierw.	56,7	52,7	46,2	43,8	45,1	
2 r.ż.	WZW B 2+3x	99,2	99,2	97,7	97,2	98,7	97,6
	Błon. Tęż. Krzt. 3+4x Polio	98,6	98,6	95,6	92,6	94,7	92,2
	2+3	98,6	98,6	95,6	92,6	94,7	93,6
	Odra Świnka Różyczka Hib	81,3	79	75,8	73,3	71,5	72,0
	podst.	98,6	98,6	95,8	92,1	94,9	92,8
3 r.ż	Błon. Tęż. Krzt. 4x	99,2	99,5	98,7	97,2	96,5	94,7
	Polio 2+3	99,2	99,5	98,7	97,2	96,5	94,7
	Odra Świnka Różyczka Hib	94,1	98,5	93,2	93,5	92,7	92,0
	podst.	99,2	99,5	98,7	97,1	96,4	94,9
14 r.ż.	Td	88,0	87,2	84,7	84,4	70,0	74,7
19 r.ż.	Td	81,8	80,1	73,7	71,1	56,6	61,0

Tabela 3. Realizacja szczepień zalecanych w powiecie bocheńskim w latach 2016-2021.

Lp.	Rodzaj szczepienia	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	Tężec	2390	2440	2508	2318	1875	1919
2	WZW A	13	25	27	43	22	4

3	Zakażenia Streptococcus pneumoniae	967	625	451	64	114	41
4.	Zakażenie Neiseria meningitides	109	89	246	138	322	367
5.	Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego	2	1	5	11	156	24
6.	Dur brzuszny	6	1	2	12	2	0
7.	Ospa wietrzna	89	68	100	169	120	168
8.	Kleszczowe Zapalenie Mózgu	29	75	78	101	91	81
9.	Grypa	1661	1798	1557	1609	1898	2370

Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad wykonawstwem, realizacją szczepień ochronnych oraz nad zachowaniem ciągłości łańcucha chłodniczego. Na terenie powiatu bocheńskiego świadczenia z zakresu szczepień ochronnych w 2021r realizowane były w 29 punktach szczepień.

W ostatnich latach zwiększa się liczba osób uchylających się od szczepień ochronnych, dlatego też realizowana jest kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”. Celem interwencji jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat tego jak ogromne znaczenie mają szczepienia w profilaktyce chorób zakaźnych, wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym, zarówno obowiązkowym, jak i zalecanym.

W wyniku podania preparatu szczepionkowego może dojść do pojawienia się u pacjenta niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP), czyli niepożądanego objawu chorobowego pozostającego w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym pacjenta.

W Polsce od 1995 roku prowadzony jest system monitorowania Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP). Rodzaje NOP i kryteria ich rozpoznawania na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, sposób zgłaszania, wzory formularzy określa rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania: (Dz. U z 2020 poz.13).

Szczepienia mogą spowodować NOP i to nieraz o ciężkim przebiegu, jednak należy pamiętać, że są to zdarzenia niezwykle rzadkie. W powiecie bocheńskim NOP w 2020 roku wystąpiło łącznie 6 NOP w tym 3 NOP łagodne, 2 poważne oraz 1 ciężki. W 2021 roku odnotowano 17 NOP, z czego 13 stanowiły NOP łagodne, pozostałe 4 to NOP poważne.

W 2021 roku wykonanie szczepień obowiązkowych było mniejsze niż w poprzednich latach.

Z powodu trwającej w 2020 i 2021 roku pandemii COVID-19 były przerwy w funkcjonowaniu punktów szczepień. Terminy szczepień były przesuwane ze względu na zachorowania na COVID-19 lub przebywanie na kwarantannie osób podlegających szczepieniom, rodziców dzieci oraz personelu punktów szczepień.

9. Działalność lecznicza

W 2021 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej działającej w powiecie bocheńskim znajdowało się 171 podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni w 2021 r. przeprowadzono kontrole w **126** podmiotach leczniczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości wydawano decyzję z nakazem ich usunięcia.

Kategorie podmiotów objętych nadzorem	Liczba podmiotów w ewidencji	Liczba podmiotów skontrolowanych	% wszystkich
Przychodnie i ośrodki zdrowia	53	48	90 %
Niezabiegowe praktyki lekarskie	45	5	11 %
Zabiegowe praktyki lekarskie	11	4	36 %
Indywidualne praktyki lekarzy dentystów	40	24	60 %
Grupowe praktyki lekarzy dentystów	2	2	100%
Praktyki pielęgniarek i położnych	9	5	55 %
Rehabilitacje	2	1	50 %
Inne (RCK, MKTS, Diagnostyka, Synevo)	4	3	75 %
Szpital	1	1	0%
Pogotowie	4	4	0%
Ogółem	171	97	56,7 %

Mając na celu zapobieganie oraz zwalczanie chorób zakaźnych i zakażeń kontrolowane podmioty opracowują, wdrażają i sprawują nadzór nad aktualizacją, a także przestrzeganiem procedur sanitarno-epidemiologicznych, zgodnie z którymi prowadzą swoją działalność.

Powyższe działania mają na celu przerwanie drogi przenoszenia drobnoustrojów na pacjentów oraz ochronę personelu medycznego. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości

dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń oraz postępowania z odpadami medycznymi.

Obecnie obserwuje się, iż patogeny charakteryzują się zwiększonym potencjałem chorobotwórczym i epidemicznym. Bakterie mają zwiększoną oporność na stosowane w praktyce antybiotyki, a wywoływane przez drobnoustroje wielolekooporne infekcje stanowią źródło zakażeń szpitalnych. Podmioty lecznicze w ramach czynnego i biernego nadzoru prowadzą działania w zakresie monitorowania występowania zakażeń wewnątrzszpitalnych i drobnoustrojów alarmowych, opracowują szczegółowe plany higieny szpitalnej, tworzą analizę epidemiologiczną szpitala. Ponadto zwracają uwagę na prowadzoną w szpitalach antybiotykoterapię oraz przeprowadzają kontrole wewnętrzne w zakresie realizacji działań własnych. Źródło analizowanej sytuacji epidemicznej w nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną podmiotach leczniczych stanowią raporty wstępne o podejrzeniu lub wystąpieniu ogniska epidemicznego oraz raporty końcowe o wygaszeniu ogniska.

W 2021 r. głównym czynnikiem chorobotwórczym powodującym wystąpienie ognisk epidemicznych w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych był wirus SARS-CoV-2. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zakażeń wśród hospitalizowanych pacjentów oraz personelu, wdrażane były procedury sanitarno-epidemiologiczne polegające między innymi na wstrzymaniu przyjęć nowych pacjentów, przeniesieniu chorych z zakażeniem SARS-CoV-2 do oddziałów zakaźnych, stosowaniu zasad izolacji/kohortacji, kwarantannowania osób ze styczności, wykonywania badań przesiewowych wśród pacjentów i personelu, bezwzględnym stosowaniu zasad higieny rąk. Ponadto wzmożono częstotliwość dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń przy zastosowaniu fumigacji oraz mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych, a także używanych przedmiotów.

W roku 2021 stwierdzono na terenie powiatu bocheńskiego dot. SP ZOZ Szpital Powiatowy w Bochni wystąpienie czterech ognisk epidemicznych, w tym dwa SARS-CoV-2, jedno *Klebsiella Pneumoniae* MBL (+) oraz jedno *Clostridioides difficile*. Ponadto w podmiotach kontrolowanych w ciągu całego roku zwracano uwagę przede wszystkim na wdrożenie procedur związanych z rozwijającą się na świecie pandemią zakażeń SARS-CoV-2.

Wnioski

1. W 2021 r. sytuację epidemiologiczną powiatu bocheńskiego zdominowały zakażenia wywołane wirusem SARS-CoV-2. Z uwagi na ogłoszony w 2020 r. na terenie Polski stan epidemii, który obowiązywał również w 2021r., niemal wszystkie działania przeciwepidemiczne były ukierunkowane na zapobieganie niekontrolowanemu szerzeniu się zakażeń. Stosowano izolację, kwarantannę, nadzór epidemiologiczny w stosunku do osób zakażonych i podejrzanych o zakażenie. W ramach profilaktyki wprowadzono szczepienia ochronne przeciwko COVID-19.
2. Stan zaszczepienia ludności Polski (pełny cykl) przeciwko COVID-19 wyniósł 58,41 % ludności, w powiecie bocheńskim 52%. Największy stopień wyszczepienia odnotowano w gminie Bochnia Miasto, Łapanów, Nowy Wiśnicz. W kategorii wiekowej 40-59 odnotowano największą liczbę osób zaszczepionych, najmniejsza liczba osób zaszczepionych występuje w grupie 0-11 lat. Na terenie powiatu bocheńskiego od początku pandemii zachorowało około 9,8 % ludności. Biorąc pod uwagę osoby szczepione i ozdowieńców około 60 % ludności powiatu powinna być uodporniona na COVID-19.
3. W pierwszych miesiącach 2021 r. (od stycznia do maja dominował w powiecie bocheńskim wariant brytyjski wirusa – alfa, natomiast od czerwca w wysyłanych do sekwencjonowania próbkach pojawił się wariant delta).
4. Z uwagi na powyższe okoliczności wszystkie dotychczasowe środki zapobiegawcze jak izolacja, kwarantanna, nadzór epidemiologiczny w stosunku do osób zakażonych i podejrzanych o zakażenie oraz szczepienia osób wrażliwych na zakażenie są nadal aktualne, a ich stosowanie powinno być rygorystycznie przestrzegane.
5. W 2021 r. na terenie powiatu bocheńskiego nie odnotowano chorób takich jak krztusiec, różyczka, listerioza oraz lamblioza.
6. W ogniskach chorób przenoszonych drogą pokarmową prowadzone są dochodzenia epidemiologiczne i podejmowane działania przeciwepidemiczne. Prowadzona jest współpraca z Państwową Inspekcją Weterynaryjną celem zapobiegania występowaniu chorób odzwierzęcych u ludzi.

7. W powiecie bocheńskim zapadalność na gruźlicę wszystkich postaci potwierdzoną bakteriologicznie wynosi 8,43 i jest ona niewątpliwie problemem w zakresie zdrowia publicznego. Ponadto profilaktyka zapobiegania tej chorobie powinna być priorytetowym zadaniem, zarówno podmiotów leczniczych jak również innych organizacji mających wpływ na zapobieganie występowania chorób zakaźnych. Z porównaniu z trendami wcześniejszych lat w roku 2021r. zachorowania dotyczyły również osób młodych.

8. W 2021 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej działającej w powiecie bocheńskim znajdowało się 171 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, liczba ta od kilku lat utrzymuje się na przybliżonym poziomie.

Oprac.: mgr Renata Chołda

1. Woda przeznaczona do spożycia

Nadzór nad jakością wody przeznaczoną do spożycia w powiecie bocheńskim w 2021r. polegał na poborze prób wody przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni i przeprowadzaniu kontroli sanitarnych. Próby wody zarówno przez PPIS w Bochni jak i zarządców obiektów w ramach kontroli wewnętrznej pobierane były z częstotliwością zgodną z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r. poz. 2294).

1.1. Liczba urządzeń dostarczających wodę, kontrole sanitarne

Pod nadzorem PPIS w Bochni posiada:

- 16 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia,
- 10 innych podmiotów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia,
- 6 studni publicznych (z uwagi na to, że nie stanowią jedyne źródła zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi i nie są uregulowane ich własności, nie są pobierane próby wody z tych urządzeń).

Wodociągi skategoryzowane jako inne podmioty zaopatrujące w wodę – to obiekty będące własnością innych podmiotów nie będących przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi (szkoły, zakłady produkujące żywność, restauracja i hotel, pływalnia).

1.2. Liczba urządzeń dostarczających wodę odpowiadającą/nieodpowiadającą wymaganiom

Na koniec 2021r. jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi we wszystkich 26 wodociągach na terenie powiatu bocheńskiego odpowiadała wymaganiom.

2. Podział urządzeń zbiorowego zaopatrzenia ze względu na dobową wielkość produkcji wody do spożycia.

	Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)				
	według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom	nieodpowiadającą wymaganiom mikrobiologicznym	nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań mikrobiologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem	1	16	0	16	0	0	0	79,667	0	0	0
Wodociągi o produkcji [m³/d]	≤100	2	5	0	5	0	0	2,427	0	0	0
	101 - 1000	3	9	0	10	0	0	39,540	0	0	0
	1001 - 10000	4	2	0	1	0	0	37,700	0	0	0
	10001 - 100000	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	>100001	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę	7	10	0	10	0	0	0	0,97	0	0	0

3. Informacje o wielkości produkcji wody dostarczanej od poszczególnych producentów i sposobu jej uzdatniania, liczbie ludności zaopatrywanej w wodę, jakości wody, sposobie jej uzdatniania i dezynfekcji, jeżeli jest stosowana, przekroczeniach wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody.

WODOCIĄGI ZBIOROWEGO ZAOPATRZENIA ZAOPATRUJĄCE MIESZKAŃCÓW POWIATU BOCHEŃSKIEGO

Wodociągi sieciowe/ Producenci wody	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji (m ³ /dobę)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez przedsiębiorstwo	Sposób uzdatniania /dezynfekcja	Przekroczenie wartości dopuszczalnych parametrów	Ocena jakości wody na koniec 2021r.
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Majora Bacy 15, 32-700 Bochnia	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Bochnia	6 800	32 000	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (pH), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Siedlec 250, 32-744 Łapczyca GZWiK w Siedlcu zajmuje się jedynie rozprowadzaniem wody, która produkowana jest na Stacji Uzdatniania Wody Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Bochni oraz dla SZZ	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Siedlec	520	4 980	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (pH), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Bochnia Północny – Wschód	350	3 460	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (pH), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Bochnia Północny – Zachód	825	5 000	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (pH), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

Wola Nieszkowska Nieszkowice Wielkie na Stacji Uzdatniania Wody w Chrostowej.	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Wola Nieszkowska -Nieszkowice Wielkie	38	750	Flokulacja, koagulacja, filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna, osadnik, lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Gmina Lipnica Murowana, 32-724 Lipnica Murowana 44	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Lipnica Murowana – 1	12	450	Odkwaszanie, dezynfekcja końcowa chemiczna	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Lipnica Murowana - 2	7	100	Odkwaszanie, dezynfekcja końcowa chemiczna	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Zakład Gospodarki Komunalnej w Żegocinie z siedzibą w Łąckiej Górnej 332, 32-731 Żegocina	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Łącka Górna	240	1 200	Filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Żegocina	210	1 300	Filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna, koagulacja	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Spółka Wodno-Ściekowa, Bełdno 5, 32-731 Żegocina	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Bełdno	18	440	Filtracja, dezynfekcja końcowa	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzezawie, ul. Kościelna 8, 32-765 Rzezawa	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Rzezawa	968	5 000	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedymentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C	Przydatna do spożycia

zajmuje się jedynie rozprowadzaniem wody, która produkowana jest na Stacji Uzdatniania Wody MPWiK w Bochni						
Gmina Drwinia, 32-709 Drwinia 57 zajmuje się jedynie rozprowadzaniem wody, która produkowana jest na Stacji Uzdatniania Wody MPWiK w Bochni	Strefa Zbiorowego Zaopatrzenia Drwinia	330	4 980	Flokulacja, koagulacja, filtracja, korekta odczynu (ph), osadnik, sedimentacja, dezynfekcja końcowa (mieszana), lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Gmina Trzciana, 32-733 Trzciana 302	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Trzciana	220	3 000	Koagulacja, filtracja, dezynfekcja końcowa mieszana, korekta odczynu ph, lampa UV, sedimentacja, napowietrzanie, techniki membranowe	Chloroform	Przydatna do spożycia
Gminny Zakład Komunalny Kobylec 64a, 32-740 Łapanów	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa	1294	5 700	Flokulacja, koagulacja, filtracja, dezynfekcja końcowa chemiczna, osadnik, lampa UV	Mętność Clostridium perf.	Przydatna do spożycia
Zakład Usług Komunalnych Nowy Wiśnicz, ul. Rynek 16, 32-720 Nowy Wiśnicz	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Nowy Wiśnicz	690	7 000	SUW Nowy Wiśnicz: dezynfekcja chemiczna końcowa, filtracja, napowietrzanie, SUW Leksandrowa: koagulacja, dezynfekcja chemiczna końcowa, filtracja, sedimentacja	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Zakład Usług Wodnych 33-150 Wola Rzędzińska 184c,	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Rajbrot Dominiczna Góra	51,9	730	Dezynfekcja końcowa (chemiczna),	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

WODOCIĄGI DOSTARCZAJĄCE WODĘ Z INDYWIDUALNYCH UJĘĆ, W RAMACH DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, DO BUDYNKÓW UZYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ DO BUDYNKÓW ZAMIESZKANIA ZBIOROWEGO

Wodociągi sieciowe/ Producenci wody	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji (m3/dobę)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez przedsiębiorstwo	Sposób uzdatniania /dezynfekcja	Przekroczenie wartości dopuszczalnych parametrów	Ocena jakości wody na koniec 2021r.
Hotel i Gospoda „Pod Kamieniem” A.H. Chmura Halina Chmura, Agata Chmura s.c. Lipnica Górna 304 32-724 Lipnica Murowana	Wodociąg Zaopatrujący Hotel i Gospoda „Pod Kamieniem” w Lipnicy Górnej	5	100	Dezynfekcja końcowa (fizyczna), wymiana jonowa - kationowa	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uługowe „JURA” s.c. Radzięta Ł., Juszczyk K., Juszczyk R. Zakład Rajbrot 512 32-731 Żegocina 333	Wodociąg Zaopatrujący Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uługowe „JURA” w Rajbrocie	1,5	18	Osadnik, filtracja, filtr magnetyczny	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Firma Produkcyjno-Handlowa „Gallod” Leszczyna 159, 32-733 Trzciana	Wodociąg Zaopatrujący Firmę Produkcyjno-Handlową „Gallod” w Leszczynie	3,5	10	Filtracja, odżelazianie, napowietrzanie, dezynfekcja końcowa fizyczna.	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Spółdzielnia Ogrodnicza „ZAMVINEX” Łąka Górna 255, 32-731 Żegocina	Wodociąg Zaopatrujący Spółdzielnię Ogrodniczą „ZAMVINEX”	50	87-115	Filtracja, dezynfekcja końcowa	Mangan	Przydatna do spożycia
Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp. k., 32-725 Rajbrot 470	Wodociąg Zaopatrujący Bacówkę Towary Tradycyjne w Rajbrocie	35	83	Lampa UV, żywice adsorpcyjne, dezynfekcja końcowa chemiczna, napowietrzanie	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, ul. Wygoda 147, 32-700 Bochnia	Wodociąg Zaopatrujący Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Bochni	72	72	Odżelaziane, Dezynfekcja końcowa chemiczna,	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipnicy Murowanej 32-724 Lipnica Murowana 59	Wodociąg Zaopatrujący Szkołę w Lipnicy Górnej	3	127	Filtracja, korekta odczynu Ph, lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Publiczna Szkoła Podstawowa w Chronowie, Chronów 173, 32-720 Nowy Wiśnicz	Wodociąg Zaopatrujący Publiczną Szkołę Podstawową w Chronowie	1	72	Lampa UV	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C, Zapach, Bakterie grupy coli	Przydatna do spożycia
Kryta Pływalnia im. Jana Kota w Bochni, ul. św. Leonarda 34, 32-700 Bochnia	Wodociąg Zaopatrujący Krytą Pływalnię im. Jana Kota w Bochni	30	360	Odmanganianie, regulacja twardości, dezynfekcja końcowa fizyczna, korekta odczynu (pH), napowietrzanie, lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia
Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Rozdzielu, Rozdziele 194, 32-731 Żegocina	Wodociąg Zaopatrujący Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Rozdzielu	5	64	Lampa UV	Nie stwierdzono przekroczeń	Przydatna do spożycia

4. Liczba wydanych decyzji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia

W 2021r. w grupie wodociągów zbiorowego zaopatrzenia (z uwzględnieniem stref zbiorowego zaopatrzenia) oraz w wodociągach dostarczających wodę z indywidualnych ujęć, stwierdzono przekroczenia parametrów zarówno mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wydał **8 decyzji** administracyjnych obligujących do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań. Wszystkie decyzje stwierdzały warunkową przydatność wody do spożycia. W omawianym okresie nie wydawano decyzji o braku przydatności wody do spożycia.

Wodociągi Zbiorowego Zaopatrzenia oraz Strefy Zbiorowego Zaopatrzenia w wodę:

- 4 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia

Wodociągi dostarczające wodę z indywidualnych ujęć jako część działalności handlowej lub do budynków użyteczności publicznej:

- 4 decyzje o warunkowej przydatności wody do spożycia

Przekroczony parametr	Ilość decyzji stwierdzających warunkowa przydatność wody do spożycia	Ilość decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia
Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C, Bakterie grupy coli, Clostridium perf. Mętność, Trichlorometan (chloroform), Mangan Zapach,	8 (4 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, 4 inne podmioty)	0

5. Przekroczenia dopuszczalnych wartości badanych parametrów, na podstawie których wydawano decyzje obligujące do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań

Przekroczony parametr	Wartość	Rodzaj decyzji	Data wydania decyzji	Nazwa wodociągu
Mętność	1,8 NTU	warunkowa przydatność wody do spożycia	11.01.2021r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa
Clostridium perf.	3 jtk	warunkowa przydatność wody do spożycia	25.03.2021r.	Wodociąg Zbiorowego Zaopatrzenia Chrostowa
Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C	270 jtk/1ml	warunkowa przydatność wody do spożycia	18.10.2021r.	Strefa zbiorowego zaopatrzenia Gminy Rzezawa
Trichlorometan (chloroform)	0,064 mg/l	warunkowa przydatność wody do spożycia	04.10.2021r.	Wodociąg zbiorowego zaopatrzenia Gminy Trzciana
Mangan	87,2	warunkowa przydatność wody	29.06.2021r.	Wodociąg Zaopatrujący Spółdzielnię Ogrodniczą -Łąka Górna 255
Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C Zapach	580 jtk/ml nieakceptowalny	warunkowa przydatność wody	25.01.2021r.	Wodociąg Zaopatrujący Publiczną Szkołę Podstawową w Chronowie
Bakterie grupy coli	6NPL/100 ml	warunkowa przydatność wody	17.02.2021r.	Wodociąg Zaopatrujący Publiczną Szkołę Podstawową w Chronowie
Ogólna liczba mikroorganizmów w 22 oC	250 jtk/1ml	warunkowa przydatność wody	11.10.2021r.	Wodociąg Zaopatrujący Publiczną Szkołę Podstawową w Chronowie

6. Miejsca rekreacji wodnej

Rodzaj obiektu	Wg ewidencji	Skontrolowanych	Liczba wydanych ocen	
			Przydatności wody do kąpielii	Nieprzydatności wody do kąpielii
Kąpielisko	1	1	4	0
MOWdK	1	1	2	0

6.1. Kąpieliska

W sezonie letnim 2021r. w KOMPLEKSIE SPORTOWO-REKREACYJNYM „ZALEW” w Łapanowie Kąpielisko funkcjonowało od 01 czerwca 2021r. do 15 września 2021r.

Organizator kąpieliska wyznaczył punkt poboru wody na kąpielisku i opracował harmonogram poboru prób wody w ramach kontroli wewnętrznej. Harmonogram został opracowany w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bochni.

W ramach urzędowej kontroli PPIS w Bochni pobrał próbę wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego. W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody do kąpeli właściciel obiektu pobrał 3 próby. Powyższe próby zbadane były zgodnie z metodami referencyjnymi, w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej w odniesieniu do parametrów określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia w części B w tabeli 1 w kolumnie A. Przy każdym poborze dokonywana była wizualna ocena jakości wody, która nie budziła zastrzeżeń.

Próby wody badane były w laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, Oddział Laboratoryjny w Tarnowie, 33-100 Tarnów, ul. Mościckiego 10, natomiast właściciel obiektu zlecał wykonanie badań laboratorium Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. Laboratorium Wody i Ścieków, ul. Rzeczna 7, 34-600 Limanowa.

Po otrzymaniu wyników badania wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wydawał opinie i komunikaty, w każdym przypadku jakość wody w kąpielisku odpowiadała wymaganiom i oceniana była jako przydatna do kąpeli.

Sezon letni 2021r. dla Kąpieliska na terenie KOMPLEKSU SPORTOWO-REKREACYJNEGO „ZALEW” w Łapanowie był trzecim sezonem gdzie obiekt funkcjonował jako kąpielisko, we wcześniejszych latach obiekt funkcjonował jako Miejsce Okazjonalnie Wykorzystywane do Kąpeli.

6.2. Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

MOWdK Centrum Aktywnego wypoczynku Borek 302 funkcjonowało od 27 czerwca do 26 lipca 2021r. Właściciel obiektu przedłożył PPIS w Bochni harmonogram poboru prób wody przeznaczonej do kąpeli, a wyniki badań przekazywał po ich wykonaniu. PPIS w Bochni pobrał próbę wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego. Przy każdym poborze dokonywana była wizualna ocena jakości wody, która nie budziła zastrzeżeń.

Wykonanie badań zlecane było laboratorium Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. Laboratorium Wody i Ścieków, ul. Rzeczna 7, 34-600 Limanowa. Kontrola sanitarna MOWdK przeprowadzona była w czasie trwania sezonu kąpielowego.

Lp.	Rodzaj obiektu	Ilość w ewidencji	Liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych	Liczba kwestionowanych kontroli	Liczba wydanych ocen o przydatności/braku przydatności wody do kąpieli
1.	Kąpielisko	1	1	0	4/0
2.	MOWdK	1	1	0	2/0

7. Pływalnie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni pod nadzorem posiada 2 pływalnie kryte i 2 baseny odkryte. W 2021r. ze względu na pandemię Covid-19 basen w Proszówkach wznowił działalność od 1 lipca 2021r. Kontrolą sanitarną objęto wszystkie otwarte obiekty, kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Zostały wydane roczne oceny. Woda do kąpieli w basenach krytych i odkrytych została oceniona jako odpowiadająca wymaganiom.

Wyniki bieżącego nadzoru nad pływalniami obrazuje poniższa tabela.

lp	Rodzaj pływalni	Liczba pływalni w ewidencji	Ilość kontroli/nieprawidłowości	Liczba pobranych próbek wody/ilość przekroczeń	Ilość decyzji w zakresie kwestionowanej jakości wody	Liczba ocen rocznych odpowiadających/nieodpowiadających wymogom
1.	Baseny Kryte	2	2/0	25/0	0	2/0
2.	Baseny odkryte	2	2/0	8/0	0	2/0

8. Legionella

W 2021r. w ramach nadzoru sanitarnego zostało pobranych 28 prób ciepłej wody użytkowej z 5 obiektów. Na podstawie wyników badania tych prób stwierdzono w 1 obiekcie skażenie średnie i w 1 obiekcie skażenie wysokie. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do obowiązujących przepisów i 2 decyzje płatnicze.

	Ilość obiektów, w których pobrano próbki	Liczba pobranych próbek	Liczba próbek/obiektów –skażenie średnie	Liczba próbek/obiektów -skażenie wysokie	Liczba próbek/obiektów -skażenie bardzo wysokie
1.	5	28	8	2	0

Postępowania administracyjne w wyżej wymienionych grupach obiektów obrazuje poniższa tabela:

	Decyzja administracyjna	Decyzja płatnicza
Woda do spożycia	8	17
Baseny	0	0
Legionella	3	2
Kąpielisko	0	0
MOWdK	0	0
Razem	11	19

9. Obiekty użyteczności publicznej

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej w 2021r. polegały m.in. na:

- prowadzeniu kontroli stanu sanitarno-higienicznego nadzorowanych obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej, które mają na celu egzekwowanie od zarządców i właścicieli tych obiektów właściwego stanu sanitarnego;
- prowadzeniu postępowań administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów;
- wydawaniu zezwoleń na ekshumacje,
- wydawaniu zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich na terenie kraju lub poza jego granice,

- wydawaniu opinii na wniosek starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok lub szczątków ludzkich z terytorium innego państwa,

- przyjmowaniu i rozpatrywaniu wniosków od petentów w ramach swoich kompetencji.

Podstawowy zakres kontroli obejmował między innymi: stan sanitarno-higieniczny oraz sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń w tym wentylacji, gospodarkę odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w wodę do spożycia i odprowadzanie ścieków, zapewnienie higieny podczas świadczenia usług, posiadanie apteczki I pomocy, oznakowanie obiektów o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów oraz przestrzeganie zakazu palenia. Na kontrolowanych obiektach sprawdzano zabezpieczenie sanitarne wymagane podczas pandemii Covid-19.

W 2021r. na terenie powiatu bocheńskiego sekcja higieny komunalnej obejmowała nadzorem łącznie 437 obiektów użyteczności publicznej (poza wodociągami, basenami, kąpieliskami, miejscami wykorzystywanymi do kąpeli i studniami publicznymi). Kontrolą objęto 116 obiektów, 1 obiekt nie spełniał warunków pod względem sanitarnym.

W grupie obiektów użyteczności publicznej zawierają się różnego rodzaju obiekty.

W poniższej tabeli przedstawiono zbiorczo poszczególne grupy obiektów znajdujące się w ewidencji, a także ilość obiektów skontrolowanych.

Obiekty użyteczności publicznej prowadzące działalność na terenie powiatu bocheńskiego objęte nadzorem w 2021r. przedstawiono zbiorczo z podziałem na poszczególne grupy obiektów w poniższej tabeli.

Tabelaryczne zestawienie grup obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni wraz z wynikami kontroli.

Lp.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów wg ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Ilość kontroli z nieprawidłowościami	Nieprawidłowości
1.	Szpitalne	1	1	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
2.	Pralnia szpitalna	1	1	1	Podczas kontroli stwierdzono nie wykonanie decyzji nr 119/2018 wydanej przez MPWIS w Krakowie z dnia 13 listopada 2018r. – „Zapewnienia w pralni gładko, łatwo zmywalnej, nienasiąkliwej i umożliwiającej dezynfekcję

					powierzchni spustu bielizny czystej do magazynu”
3.	Ustępy publiczne	22	2	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
4.	Domy Pomocy Społecznej	2	2	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
5.	Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	8	2	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
6.	Placówki zapewniające całodobową opiekę	1	0	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
7.	Hotele	9	4	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
8.	kempingi	1	0	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
9.	Schroniska młodzieżowe	1	0	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
10.	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	31	1	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
5.	Zakłady Fryzjerskie	97	29	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
6.	Zakłady Kosmetyczne	63	44	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
7.	Zakład tatuażu	4	3	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
8.	Zakłady odnowy biologicznej	9	9	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
9.	Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę(fryzjerską, kosmetyczną, tatuażu)	7	7	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
10.	Dworce PKP i BUS, przystanki PKP	5	1	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.

11.	Tereny rekreacyjne	54	3	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
12.	Cmentarze	40	4	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
13.	Zakłady karne	1	1	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
14.	Inne obiekty*	80	3	0	Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy stan sanitarny kontrolowanych obiektów.
	Razem	437	116	1	

*Inne obiekty – w tej grupie znajdują się następujące obiekty: obiekty sportowe – 11 obiektów, dom kultury, kino – 7 obiektów, targowiska – 4 obiekty, zakłady pogrzebowe/przewóz zwłok - 8 obiektów, stacje paliw – 16 obiektów, przystanki autobus/bus – 22 obiekty, studnie publiczne – 6 obiektów, firmy transportowe -2 obiekty, 2 solaria

10. Postępowanie administracyjne

	Nazwa danych	2021	
1.	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	2	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bochni Szpital Powiatowy w Bochni ul. Krakowska 31 32-700 Bochnia
2.	Nałożone mandaty karne	0	
3.	Postępowania egzekucyjne	0	
4.	Liczba decyzji zezwalających na ekshumację	38	
5.	Liczba decyzji odmawiających ekshumacji	2	Strona nie wyraziła zgody
6.	Liczba nadzorowanych ekshumacji	27	
7.	Liczba nadzorowanych autokarawanów przy ekshumacji	2	
8.	Opinia w formie postanowienia na sprowadzenie zwłok	20	
9.	Opinia do regulaminu utrzymania porządku i czystości	4	

11. Skargi i wnioski stron

W 2021r. nie odnotowano skarg na Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni w zakresie higieny komunalnej. Sekcja ta w okresie objętym oceną rozpatrzyła 17 wniosków stron, które dotyczyły min.:

- nieprzestrzegania zasad obowiązujących podczas pandemii Covid-19 w zakładzie fryzjerskim,
- prowadzenie działalności w zakładach fryzjerskich pomimo zakazu,
- nieprawidłowej jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- nie przestrzegania obowiązku zakładania maseczek w kościołach podczas nabożeństw,
- nie przestrzeganie zasad sanitarnych obowiązujących podczas pandemii Covid-19 na strzelnicy sportowej,
- nie przestrzeganie zasad sanitarnych obowiązujących podczas pandemii Covid-19 na stacji paliw,
- zorganizowania zlotu samochodów „modyfikowanych”,
- odoru rozprzestrzeniającego się z oczyszczalni ścieków,
- nieprawidłowej pracy klimatyzatora,
- nielegalnego wysypiska odpadów komunalnych na osiedlu mieszkalnym,
- podcieku do studni przydomowej.

Na wnioski pozostające w kompetencjach Inspekcji Sanitarnej były przeprowadzane kontrole sanitarne, a w razie potrzeby było toczone postępowanie administracyjne. Wnioski, których inne organy są właściwe do załatwiania były tam kierowane.

12. Obiekty służby zdrowia nadzorowane są przez sekcję nadzoru epidemiologii PSSE w Bochni.

Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bochni za rok 2021.

Wg ewidencji na dzień 31 XII 2021 roku pod nadzorem znajduje się 170 obiektów. Działalność lecznicza wykonywane przez podmioty lecznicze odbywa się 63 obiektach, z czego skontrolowanych zostało 57 w tym:

-szpital 1 - skontrolowanych 1

- przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie , ambulatoria z izbą chorych 53 - skontrolowanych 48;

- zakład rehabilitacji leczniczej 2 - skontrolowanych 1;

- inne 7 (Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, Diagnostyka, Synevo, Zespół Wyjazdowy Bochnia, Zespół Wyjazdowy Dziewin, Zespół Wyjazdowy Muchówka, Zespół Wyjazdowy Trzciana) - skontrolowanych (Diagnostyka, Synevo, RCKiK, Zespół Wyjazdowy Bochnia, Zespół Wyjazdowy Dziewin, Zespół Wyjazdowy Muchówka, Zespół Wyjazdowy Trzciana);

Działalność lecznicza wykonywane przez praktykę zawodową odbywa się w 107 obiektach, z czego skontrolowano 40:

- indywidualne praktyki lekarskie ogółem 35 - skontrolowano 19, w tym indywidualne praktyki lekarzy dentyków 35 - skontrolowano 19;

- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem 61 - skontrolowano 14, w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentyków 7 - skontrolowano 5;

- grupowe praktyki lekarskie ogółem - skontrolowano 2;

- indywidualne praktyki pielęgniarek 5 - skontrolowano 4;

- grupowe praktyki pielęgniarek 4 - z czego skontrolowano 1.

13. WNIOSKI

Rok 2021r. to ciąg dalszy pandemii, pracownicy sekcji skupieni byli przede wszystkim na zabezpieczeniu epidemiologicznym powiatu bocheńskiego w związku z Covid-19.

Praca w sekcji higieny komunalnej polegała na załatwianiu bieżących spraw zgodnie z napływającymi wnioskami, przeprowadzaniu kontroli sanitarnych w okrojonym zakresie i poborze prób wody:

- przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

- przeznaczonej do kąpieli w basenach krytych, sezonowych otwarte i kąpieliska

- ciepłej wody użytkowej na obecność Legionelli sp.

Celem kontroli, oprócz sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego, było sprawdzanie zabezpieczenia obiektów w okresie pandemii Covid-19 (min. płyny dezynfekcyjne, ilość osób na obiekcie, używanie maseczek).

Stan sanitarno-higieniczny większości zakładów utrzymany jest na zadowalającym poziomie, co może świadczyć o większej świadomości podmiotów prowadzących działalność nt. zagrożeń wynikających z nieprawidłowej dezynfekcji, sterylizacji czy dbania o higienę w wyżej wymienionych obiektach. W nadzorowanych obiektach zauważa się coraz większą świadomość wśród właścicieli jak i pracowników dotyczącą przestrzegania zasad higieny i dbania o ich estetykę. Nowopowstające obiekty jak i te już funkcjonujące urządzone są estetycznie, wyposażane w nowoczesny sprzęt np. w zakładach kosmetycznych zauważa się tendencję do wyposażania ich w sterylizatory (autoklawy typu B), co znacznie poprawia jakość świadczonej usługi pod względem higieniczno-sanitarnym. Poziom świadczonych usług jest na coraz wyższym poziomie, co również jest związane ze zwiększającymi się wymaganiami klientów oraz konkurencją na rynku.

Nie budzący zastrzeżeń stan sanitarno-porządkowy obiektów nie zawsze jest odzwierciedleniem stanu faktycznego danego obiektu z uwagi na to, że przeprowadzane w nich kontrole sanitarne przeprowadzane są po uprzednim zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli na podstawie art. 48 ust.1-4 ustawy z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców (tekst jednolity z 2021r., poz. 162 z późn. zm.). W związku z powyższym trudno stwierdzić czy na danym obiekcie bieżąca czystość, wyposażenie w podstawowe środki higieniczne i dezynfekujące zachowana jest zawsze czy tylko okazjonalnie podczas okresu, w którym planowane jest przeprowadzenie kontroli sanitarnej.

Oprac.: mgr *Renata Cholewa*, mgr *Małgorzata Misina* (w zakresie służby zdrowia)

W roku 2021 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Bochni, w ramach nadzoru sanitarnego nad warunkami środowiska pracy zaplanował 206 kontroli tzw. planowych oraz przewidział 54 kontrole pozaplanowe, z czego wykonano 151 kontroli planowych i 57 kontroli pozaplanowych.

Kontrole planowe w zakładach pracy uległy ograniczeniu z uwagi na trwającą pandemię COVID-19, natomiast kontrole pozaplanowe dotyczyły głównie prowadzonych wizytacji w zakładach pracy pod kątem oceny narażenia zawodowego pracowników, u których zgłoszono podejrzenie choroby zawodowej, ponadto prowadzono kontrole sprawdzające wykonanie zarządzeń decyzji PPIS w Bochni oraz kontrole podmiotów wprowadzanych do obrotu produkty biobójcze.

Priorytetem podejmowanych kontroli była nie tylko poprawa warunków pracy i ochrona zdrowia pracowników przed czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy, lecz także kontrola procedur i środków ochrony pracowników przed wirusem SARS-CoV-2. Kontrole przeprowadzono wg . zatwierdzonego planu, sporządzonego w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego.

Podstawowym celem kontroli sanitarnych było przede wszystkim egzekwowanie przestrzegania przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, produktów biobójczych, kosmetyków, substancji i mieszanin chemicznych, a dodatkowo procedur opracowanych przez zakład odnośnie zabezpieczenia pracowników i klientów zakładów przed COVID-19. Poza działalnością kontrolną środowiska pracy, PPIS w Bochni jest organem, który z mocy ustawy prowadzi postępowania administracyjne w przedmiocie chorób zawodowych. Dochodzenia epidemiologiczne są wszczynane na podstawie otrzymanych z Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy zgłoszeń podejrzenia o chorobę zawodową.

Do zakresu statutowych zadań Sekcji Higieny Pracy należy również nadzór i kontrola prekursorów narkotyków oraz tzw. środków zastępczych czyli nowych narkotyków.

1. Środowisko pracy

W 2021 r. wśród obiektów wytypowanych do kontroli najliczniejszą grupę stanowiły:

1. zakłady produkcyjno- usługowo-handlowe:

- * wyroby z drewna i produkcja mebli: 55
- * punkty sprzedaży (mieszaniny chemiczne, produkty biobójcze): 20
- * zakłady przetwórstwa tworzyw sztucznych: 14
- * wyroby metalowe: 10
- * produkcja żywności: 9
- * zakłady opieki zdrowotnej: 9
- * pozostałe: 91

Warunki sanitarno-higieniczne pracy	
208 kontroli w tym:	
obszar prowadzonych kontroli	Liczba kontroli
Mieszaniny i substancje chemiczne wprowadzane do obrotu wprowadzanie do obrotu, stosowanie w działalności gospodarczej	58
Czynniki biologiczne w środowisku pracy	50
Czynniki rakotwórcze w środowisku pracy	29
Produkty biobójcze,	37

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono łącznie 208 kontroli (w tym: kontrole kompleksowe, kontrole tematyczne). Podczas kontroli sprawdzano czy pracodawcy przestrzegają przepisów w zakresie ochrony zdrowia pracowników czyli m.in.:

- czy zostały zidentyfikowane czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy,
- czy została opracowana ocena ryzyka zawodowego dla każdego stanowiska w zakładzie,
- czy z oceną ryzyka zawodowego zapoznano pracowników,
- czy wykonano badania/pomiary czynników szkodliwych dla których zostały określone normy higieniczne NDN i NDS,
- czy dla stosowanych substancji/mieszanin chemicznych niebezpiecznych pracodawca posiada karty charakterystyki i czy z treścią tych kart zapoznano pracowników,

- czy stosowane procesy technologiczne lub materiały nie/są rakotwórcze lub mutagenne
- czy zapewniono pracownikom środki ochrony indywidualnej lub zbiorowej,
- czy zapewnia pracownikom pomieszczenia sanitarno-higieniczne wyposażone w sprzęt i środki czystości.
- czy zapewniono pracownikom środki ochrony w związku z pandemią COVID-19: maseczki oraz środki do dezynfekcji/ rękawiczki jednorazowe.

Kontrole w zakresie produktów biobójczych dotyczą głównie ich znakowania pod kątem zezwolenia na obrót wydanego przez Ministra Zdrowia, a także informacji umieszczanych na opakowaniu. Podczas kontroli informowano dystrybutorów oraz stosujących wskazane produkty o możliwości ustalenia czy będące na stanie lub oferowane im produkty posiadają aktualne zezwolenia. Weryfikacji takiej można dokonać w ogólnodostępnym elektronicznym Rejestrze Produktów Biobójczych.

W roku 2021 zakres działalności sekcji Nadzoru Higieny Pracy został poszerzony o wprowadzenie nadzoru nad kosmetykami: przeprowadzono łącznie 8 kontroli i pobrano 17 próbek kosmetyków do badań fizyko-chemicznych i biologicznych - żadna z przebadanych próbek nie została zakwestionowana.

Wyniki kontroli potwierdziły, że w większości przypadków pracodawcy przestrzegają częstotliwości wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych, zapewniają pracownikom indywidualne środki ochrony (ochronniki słuchu, okulary, rękawice, przyłbice itp.), oraz zbiorowe środki ochrony (systemy wentylacyjne, izolacja stanowisk uciążliwych, urządzeń, a gdy pozwalają zasoby zatrudnienia - wprowadzana jest rotacja pracowników - co ma na celu ograniczenie czasu pozostawania w obszarze zagrożenia).

W związku ze stanem epidemii COVID-19 zakłady wprowadziły dodatkowe procedury i instrukcje postępowania mające ograniczyć zagrożenie zakażenia wirusem Sars-CoV-2. Wprowadzane ograniczenia oraz nakazy (stosowanie maseczek zakrywających usta i nos, dezynfekcja rąk, zakaz wstępu do wyznaczonych stref, rotacja pracowników, ograniczenie ilości osób przebywających w pomieszczeniach socjalnych i produkcyjnych).

2. Postępowanie administracyjne

Na podstawie stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości wydano łącznie 39 decyzji administracyjnych w tym:

- 18 nakazowych
- 21 płaćniczych

Do nieprawidłowości ujawnianych podczas kontroli należały:

- brak aktualnych badań i pomiarów środowiskowych,
- brak oceny ryzyka zawodowego

Obszar stwierdzonych nieprawidłowości	Liczba decyzji
Badania i pomiary środowiska pracy	13
Karty czynników szkodliwych	4
Ocena ryzyka zawodowego	2
Informacja o czynnikach rakotwórczych	3

W 7 skontrolowanych w 2021 r. zakładach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej normy higienicznej natężenia hałasu, w jednym przypadku została wydana decyzja nakazująca opracowanie i wdrożenie programu ograniczającego narażenia pracowników na hałas, co zostało przez zakład wykonane.

3. Choroby zawodowe

W roku sprawozdawczym 2021 przeprowadzono łącznie 25 postępowań w przedmiocie choroby zawodowej. Wydano łącznie 12 decyzji stwierdzających chorobę zawodową z czego:

- 11 decyzji stwierdzających chorobę zakaźną COVID-19
- 1-decyzję stwierdzającą zespół cieśni nadgarstka

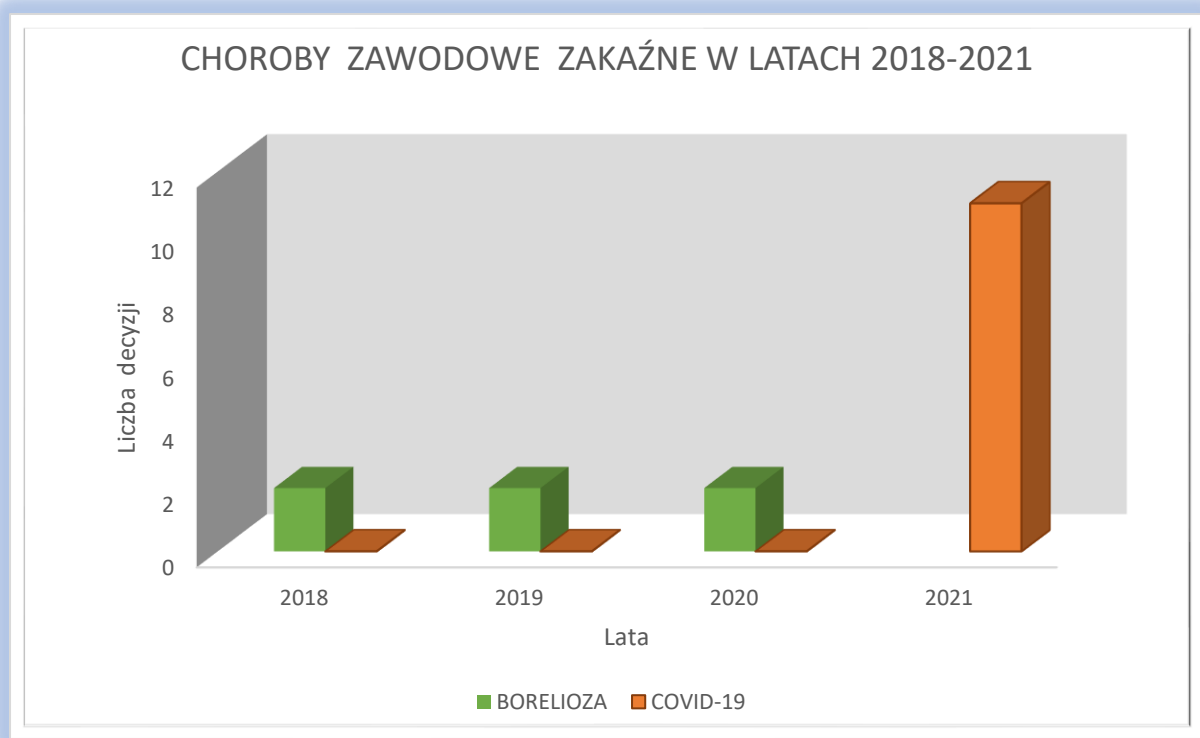
Liczba stwierdzonych jednostek chorób zawodowych w 2021 r.

Rysunek 1. Liczba jednostek chorób zawodowych w roku 2021

Choroby zawodowe zakaźne inwazyjne

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	Gruźlica	Inne		
					Borelioza	Bruceloza pozostałe	Inne COVID-19
2018	0	0	0	0	2	0	-
2019	0	0	0	0	2	0	-
2020	0	0	0	0	2	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	11

Rysunek 21. Liczba jednostek stwierdzonych chorób zakaźnych w latach 2018-2021

4. Nowe narkotyki (tzw. dopalacze)

W roku 2021 do PPIS w Bochni nie wpłynęło żadne zgłoszenie odnośnie środków zastępczych, które powodowałyby wszczęcie postępowania administracyjnego.

5 .Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdza się, że stan sanitarny zakładów z roku na rok ulega poprawie, a większości obiektów można wystawić ocenę w skali dobry - bardzo dobry.

Znaczny odsetek pracodawców prowadzi na bieżąco monitoring stężeń i natężeń czynników szkodliwych środowiska pracy, przeprowadzając regularne pomiary. Badania i pomiary wykonywane są przez laboratoria upoważnione tzn. posiadające akredytację PCA w zakresie poboru próbek, wykonywania i opracowania sprawozdań.

Stosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych (maszyny CNC, systemy wentylacyjne) w zakresie produkcji wyrobów metalowych, drewnianych czy tworzyw sztucznych sprawia, że rzadko dochodzi do przekroczeń normatywów higienicznych.

W roku 2021 wzrosła liczba zakładów, w których pracownicy narażeni są na czynnik rakotwórczy: pył drewna – obróbka drewna została bowiem włączona do procesów technologicznych, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W latach poprzednich jako czynnik rakotwórczy uznawany był wyłącznie pył drewna twardego (buk, dąb).

Istotne znaczenie dla poprawy warunków pracy ma fakt, że nowo projektowane i budowane obiekty oraz poddawane kapitalnym remontom uwzględniają całościowo produkcję lub usługi, stąd projektowane jest dla nich odpowiednie zaplecze socjalno-sanitarne, system wentylacji i ogrzewania. Modyfikacji ulegają również środki ochrony indywidualnej.

Nadal czynnikiem szkodliwym środowiska pracy, który przekracza dopuszczalne normy higieniczne jest hałas. W roku sprawozdawczym przekroczenie dopuszczalnej normy hałasu stwierdzono w 7 zakładach pracy, gdzie w warunkach przekroczonej normy NDN pracowały 153 osoby. Pracownikom zapewniono indywidualne ochronniki słuchu, wprowadzony został program ograniczający narażenie pracowników na hałas.

Programy takie oprócz rozwiązań technicznych, okresowych przeglądów maszyn i urządzeń zawierają wskazanie rotacji pracowników oraz ograniczenie czasu pracy na stanowiskach gdzie dochodzi do przekroczenia NDN hałasu.

W roku 2021 wśród stwierdzonych chorób zawodowych dominuje COVID -19 (stwierdzono 11 przypadków).

Poza nadzorem sanitarnym prowadzonym nad zakładami pracy, tut. Inspektor Sanitarny pełni nadzór nad produktami biobójczymi oraz substancjami chemicznymi i kosmetykami wprowadzanymi do obrotu jak i dystrybuowanymi.

W roku sprawozdawczym stwierdzono 1 przypadek nieprawidłowości w zakresie produktu biobójczego- stosowanego w zakładzie – wydano decyzję, zastosowano produkt z właściwym numerem pozwolenia.

Pobrano łącznie 17 próbek kosmetyków do badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych.

W roku sprawozdawczym podobnie jak w roku 2020 większość podejmowanych i prowadzonych działań PSSE w Bochni było skierowanych do prowadzenia prac związanych

z zabezpieczeniem ludności powiatu bocheńskiego przed rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-CoV-2.

Podjęmowane działania to przede wszystkim opracowywanie ognisk epidemicznych; prowadzenie wywiadów, nakładanie kwarantanny, wprowadzenie danych do systemów elektronicznych EWP, SEPIS.

W ramach działań prewencyjnych prowadzone były również systematyczne kontrole z policją w zakresie przestrzegania wprowadzonych i modyfikowanych kolejnymi rozporządzeniami nakazów, zakazów i ograniczeń w zakresie określonego zachowania się ludzi, czy prowadzenia działalności .

Oprac. mgr Ewa Koczanowska

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu bocheńskiego w 2021 r. przeprowadził kontrole sanitarne w **103 placówkach** nauczania i wychowania oraz ich obiektach, realizując kontrole planowane kompleksowe. Skontrolowano 10 (tj. 91 %) żłobków/klubów dziecięcych, 38 (tj. 86 %) przedszkoli, 52 (tj. 71 %) obiektów szkół i zespołów szkół, 1 (tj. 25 %) placówek z pobytem całodobowym, 1 (tj. 17 %) placówek wsparcia dziennego oraz 1 (tj. 4 %) placówek wychowania pozaszkolnego. Ponadto prowadzono kontrole sezonowe (kontrole turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży zima/lato) w liczbie 45 (96 % turnusów zarejestrowanych w bazie MEN), a także 4 kontrole doraźne (tematyczne, interwencyjne). Łącznie w 2021 roku przeprowadzono **152 kontrole** sanitarne.

1. Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych

W 2021 roku na **103 skontrolowane placówki** nauczania i wychowania uznano za niespełniające wymagań sanitarnohigienicznych i technicznych **2 placówki**.

Oceniono, iż w złym stanie technicznym nie było żadnej placówki. Placówek w złym stanie zarówno higieniczno-sanitarnym, jak i technicznym było 2 (1 % wszystkich placówek

będących pod nadzorem). Dotyczyło to 1 szkoły podstawowej oraz 1 specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego. W związku z odnotowanymi w części skontrolowanych placówek nieprawidłowościami wdrożono postępowanie administracyjne.

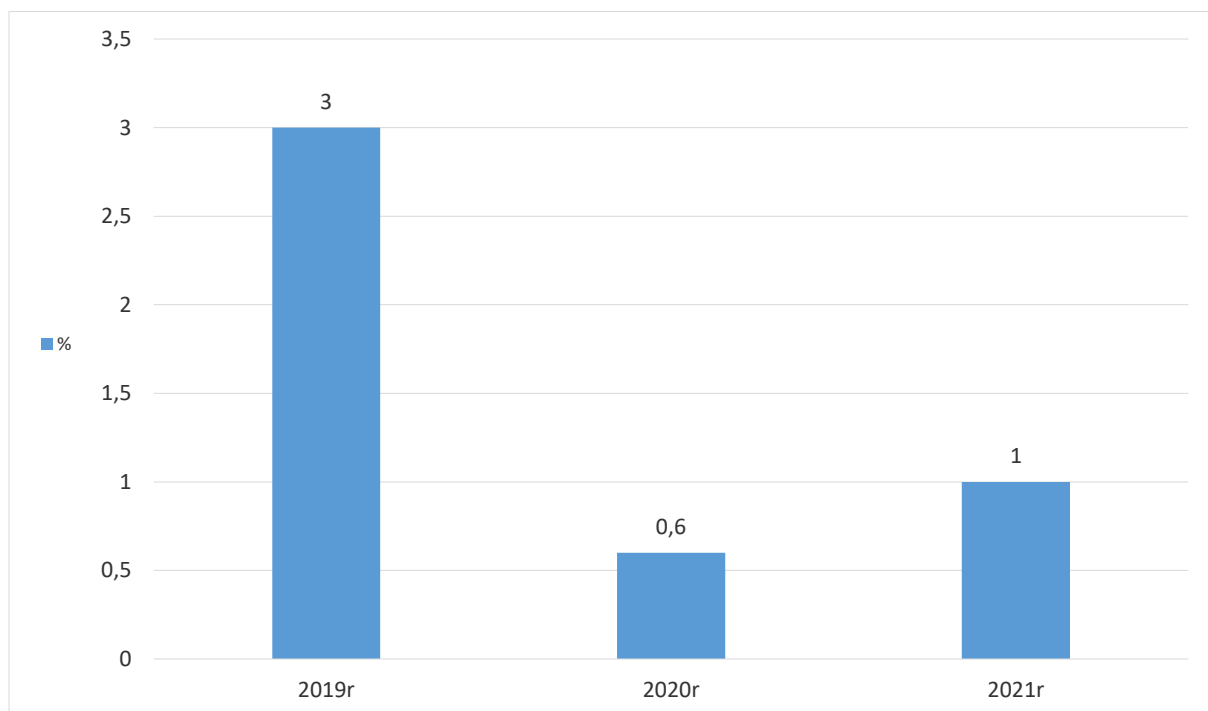
Można stwierdzić, iż stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek ulega sukcesywnej poprawie, m.in. w związku z realizacją decyzji wydanych w latach ubiegłych oraz pozyskaniem przez samorządy lokalne funduszy z programów krajowych i unijnych. Na skutek wykonania nałożonych obowiązków wynikających z kontroli i decyzji administracyjnych wydanych w latach ubiegłych - w 2021 r. stan sanitarno-higieniczny i techniczny uległ poprawie w 8 obiektach, natomiast w 2020 r. miało to miejsce w 1 obiekcie.

W porównaniu do roku ubiegłego liczba wyegzekwowanych decyzji wzrosła podobnie jak i odsetek obiektów z nieprawidłowościami w zakresie stanu technicznego i higieniczno-sanitarnego, który wyniósł 0,6 % w 2020 r., natomiast w 2021 r. – 1 %. Obserwuje się, iż samorządy lokalne chętnie inwestują w infrastrukturę placówek oświatowych, a także powstają nowe placówki w obiektach inwestorów prywatnych. Należy podkreślić, że w miarę pozyskiwanych funduszy w wielu placówkach oświatowo-wychowawczych prowadzone były prace remontowe, modernizacyjne mające na celu poprawę stanu sanitarno-higienicznego, technicznego oraz funkcjonalności tych placówek. W roku 2021 prace dotyczyły m.in. stanu sanitarno-technicznego sal dydaktycznych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży, pokoju nauczycielskiego, ciągów komunikacyjnych, stanu nawierzchni placów zabaw oraz stanu sanitarno-technicznego toalet. Pomimo pandemii SARS-CoV-2 stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulegał systematycznej poprawie, co było wynikiem przeprowadzanych prac polegających na remontach i modernizacjach. Miało to wpływ na zapewnienie uczniom jeszcze lepszych i bardziej higienicznych warunków pobytu, nauczania i wychowania w tych placówkach. Na polepszenie stanu placówek pod względem higieniczno-sanitarnym, jak i bezpieczeństwa miały też widoczny wpływ działania i przygotowania prowadzone w placówkach przed rozpoczęciem roku szkolnego. Sukcesywnie zwiększa się również infrastruktura dydaktyczna, a także sportowa zwłaszcza w postaci obiektów nowoczesnych sali na potrzeby już istniejących placówek. Odnotowano wzrost liczby placówek zajmujących się opieką nad dziećmi do lat 3, które dysponują nowoczesną bazą dydaktyczną, dzięki m.in. dotacjom pozyskiwanym z programów unijnych i krajowych. Zauważa się ponadto, że dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych wykazują duże zainteresowanie znaczeniem wpływu warunków sanitarno-higienicznych na zdrowie i rozwój psychiczny dzieci

i młodzieży, zapewniając uczniom bezpieczne i higieniczne warunki nauczania i wychowania, zwłaszcza w roku 2021, czyli kolejnym roku zdominowanym przez pandemię SARS-CoV-2. Dokonuje się również inwestycji w celu zwiększania bezpieczeństwa na terenie placówek m.in. tworzenie kompleksów rekreacyjno-sportowych z bezpieczną nawierzchnią, wyposażanych w certyfikowane urządzenia i sprzęt, remonty i modernizowanie stołówek i kuchni, co ma pozytywny wpływ na bezpieczeństwo prowadzonego żywienia.

Tylko zły stan techniczny w 2021 r. nie dotyczył żadnej z placówek. W porównaniu z poprzednim rokiem i rokiem 2019 sytuacja ta nie uległa zmianie. Odnotowano zwiększenie odsetka placówek w złym stanie higieniczno-sanitarnym oraz technicznym, który wykazano w 1 % skontrolowanych placówek. Dla porównania w 2020 r. wynosił on 0,6 %, a w 2019 r. – 3 %.

Wykres. *Odsetek placówek oświatowo-wychowawczych, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego i higieniczno - sanitarnego w powiecie bocheńskim w latach 2019-2021*

2. Ocena warunków do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży

W 2021 r. oceniono, iż spośród skontrolowanych placówek właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniły **102** obiekty **placówek** nauczania i wychowania. Wśród placówek oświatowych w 1 stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych. W związku z odnotowanymi nieprawidłowościami wdrożono postępowanie administracyjne. Nie stwierdzono placówek z brakiem zapewnienia bieżącej ciepłej i zimnej wody, czy środków do higieny osobistej oraz zaniedbaniami czystości i porządku.

W 2020 r. oceniono, iż spośród skontrolowanych placówek właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej zapewniło 25 placówek nauczania i wychowania. Wśród placówek oświatowych w 1 stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych. Było to wynikiem awarii. Jednakże Dyrektor szkoły poinformował, że nieprawidłowości zostały usunięte w okresie, gdy uczniowie nie uczęszczali do szkoły. Uchybienia zostały usunięte w trakcie roku sprawozdawczego, stan higieniczno-sanitarny i techniczny pomieszczeń szybko uległ poprawie. Nie stwierdzono placówek z brakiem zapewnienia bieżącej ciepłej i zimnej wody, czy środków do higieny osobistej oraz zaniedbaniami czystości i porządku.

W 2021 roku nie stwierdzono w placówkach niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. W bieżącym roku podobnie jak w roku ubiegłym nie odnotowano braku środków do utrzymania higieny osobistej w żadnej z placówek.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż placówki oświatowo-wychowawcze zapewniły właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej.

Tabela: Ocena warunków do utrzymania higieny w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu bocheńskiego w latach 2019-2021

Placówki	2019				2020				2021			
	Skontrolowane	Brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce	Brak środków do utrzymania higieny	zły stan techniczny sanitariatów	Skontrolowane	Brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce	Brak środków do utrzymania higieny	zły stan techniczny sanitariatów	Skontrolowane	Brak bieżącej ciepłej wody przy każdej umywalce	Brak środków do utrzymania higieny	zły stan techniczny sanitariatów
Przedszkola	44	0	0	0	8	0	0	0	38	0	0	0
Szkoły	77	0	0	0	15	0	0	0	52	0	0	0
Pozostałe	16	0	0	0	2	0	0	0	13	0	0	1
Razem	137	0	0	0	25	0	0	0	103	0	0	0

W 2019 r. nie wydano decyzji i zaleceń w w/w zakresie, w 2020 r. również nie wydano decyzji, gdyż nieprawidłowości zostały usunięte w stosunkowo krótkim czasie, o czym poinformował Dyrektor szkoły, natomiast w 2021 r. wydano 1 decyzję dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń sanitariatów.

Sytuacja w zakresie zapewnienia warunków do utrzymania higieny ulega sukcesywnej poprawie: wszystkie placówki zapewniają bieżącą ciepłą wodę w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych, a także w większości właściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych oraz środki higieny osobistej. Zapewnienie bowiem prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia w placówkach nauczania i wychowania umożliwia utrzymanie higieny osobistej dzieci i młodzieży oraz jest jednym z elementów profilaktyki szerzenia się chorób zakaźnych.

W związku z tym szczególnie podczas kontroli kompleksowych prowadzonych w 2021r. w placówkach pobytu dzieci i młodzieży zwracano szczególną uwagę na dostęp dzieci i młodzieży do ciepłej, bieżącej wody, wyposażenie sanitariatów w środki higieny osobistej oraz ich utrzymanie w stanie pełnej sprawności technicznej i czystości. Dzięki czemu motywowano szkoły i inne placówki dla dzieci i młodzieży do tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu. Instruowano w aspekcie promowania zasad prawidłowej higieny rąk i upowszechniania dobrej praktyki o przeprowadzeniu wśród dzieci działań informacyjno-edukacyjnych w kontekście koronawirusa, w tym przypominaniu instruktażu mycia rąk. Przekazywano materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowej higieny rąk: Jak skutecznie myć ręce? W ramach działań profilaktycznych wskazywano, aby zwracać szczególną uwagę na bezpieczeństwo zdrowotne dzieci z czym związany jest m.in. stały dostęp do środków do higienicznego mycia i suszenia rąk (mydła w płynie, jednorazowych ręczników papierowych) oraz ciepłej, bieżącej wody w sanitariatach, zwracanie szczególnej uwagi na odpowiednie warunki w pomieszczeniach dla dzieci, częste mycie rąk, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, wzmożenie nadzoru nad ciągłym utrzymywaniem wyżej wskazanych właściwych warunków w pomieszczeniach higienicznosanitarnych, które umożliwią dzieciom prawidłową higienę rąk oraz nad higieną osobistą wychowanków. Przekazywano, że na stronie internetowej PSSE w Bochni zamieszczona jest do wykorzystania informacja GIS dla dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek oświatowych w związku z potencjalnym ryzykiem zakażenia koronawirusem, a także wytyczne i inne materiały

w postaci filmów, plakatów, ulotek, rekomendacji do wykorzystania. Materiały do placówek przekazywano również drogą elektroniczną.

3. Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do zasad ergonomii

W ramach bieżącego nadzoru kontrolowano w placówkach oświatowo-wychowawczych stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów. W 2021r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów w 3 przedszkolach i 3 placówkach funkcjonujących w zespołach szkół.

Oceniono 242 stanowiska w tym w 3 przedszkolach oceniono 118, a w 3 placówkach funkcjonujących w zespołach szkół oceniono 124 stanowiska. W żadnej z ocenianych placówek nie stwierdzono nieprawidłowości, podobnie jak to miało miejsce w ubiegłym roku.

Tabela Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

PLACÓWKI/ODDZIAŁY/STANOWISKA	2019	2020	2021
Liczba ocenionych oddziałów/liczba placówek	31/12	9/3	11/6
Liczba oddziałów z nieprawidłowościami/liczba placówek	0/0	0/0	0/0
Liczba stanowisk ocenionych/liczba stanowisk nieprawidłowych	683/0	171/0	242/0

Zarówno w 2019 r., w 2020 r. oraz w 2021 r. odsetek nieprawidłowości wynosił 0. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli placówki szkolno-wychowawcze, mając na uwadze ten bardzo istotny aspekt dostosowują meble edukacyjne do zasad ergonomii.

Wyposażenie placówek w meble dostosowane do zasad ergonomii, a także posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty ulega poprawie. Placówki inwestują w wyposażenie w miarę posiadanych środków finansowych. Kontrola w niniejszym zakresie wykazała, że spośród skontrolowanych placówek 1 posiadała do 25% certyfikowanych mebli, 2 placówki dysponowały nie więcej niż 50% certyfikowanego wyposażenia, 15 placówek posiadało ponad 50% mebli z certyfikatami. 64 placówki korzystały wyłącznie z certyfikowanych mebli. Obowiązek ten nie dotyczy mebli i innych elementów wyposażenia nabytych przed 1997 r.

4. Możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych przez uczniów w szkołach

Tabela: Możliwość pozostawienia (miejsce na pozostawienie) w pomieszczeniach szkoły części podręczników i przyborów szkolnych

W pomieszczeniach szkoły zapewnia się uczniom możliwość pozostawienia (miejsce na pozostawienie) części podręczników i przyborów szkolnych	2019		2020		2021	
	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN (Dz. U.03.6.69 ze zm.) §4a	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN (Dz. U.03.6.69 ze zm.) §4a	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN (Dz. U.03.6.69 ze zm.) §4a
Szkoły podstawowe	61	61	13	13	39	39
Szkoły ponadpodstawowe	3	3	0	0	8	8
Razem	64	64	13	13	47	47

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży, podczas kontroli sanitarnych w szkołach różnego szczebla nauczania, sprawdzał, w jaki sposób szkoły realizują zapis §4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Zgodnie z nim

Dyrektor zapewnia uczniom w szkole lub placówce miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Określono więc obowiązek dyrektora szkoły lub placówki w zakresie zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Bowiern problem przeciążonych tornistrów i plecaków uczniów pozostaje aktualną kwestią, która może mieć negatywne skutki zdrowotne w przyszłości. Wcześniej obowiązywał zapis przepisu, zgodnie z którym w pomieszczeniach szkoły lub placówki powinna zostać zapewniona uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych.

W 2021 r. we wszystkich szkołach skontrolowanych pod kątem realizacji w/w zapisu rozporządzenia MEN tj. w 47 funkcjonujących samodzielnie i w zespołach była zapewniona uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, jak również miejsce na ich pozostawienie. Dyrektorzy zapewniają uczniom miejsca na pozostawienie

w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w szafkach, wydzielonych półkach w klasach, w indywidualnych szafkach zlokalizowanych w szatniach, a także w miarę możliwości w korytarzach (gdy nie wpływa to na bezpieczeństwo ewakuacji placówki).

Ponadto kierujący placówkami szkolnymi informują, że w pewnych sytuacjach uczniowie nie korzystają z możliwości pozostawienia podręczników na terenie placówki, ponieważ program nauczania wymaga zabrania podręcznika i wykonania zadania lub nauki na kolejny dzień. Z rozwiązaniem w tym zakresie zaczyna przychodzić korzystanie z e-podręczników. Najczęściej z możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I–III szkoły podstawowej (edukacja wczesnoszkolna dysponuje salami przyporządkowanymi do danej klasy uczniów i wyposażonymi w indywidualne półki lub szafki dla każdego ucznia). W klasach starszych stosuje się zasadę przynoszenia do placówki jednego podręcznika na ławkę. Dzięki wyposażeniu sal zajęć w tablice interaktywne, sprzęt komputerowy coraz częściej wykorzystywane są e-podręczniki. W związku z regulacjami prawnymi oraz mając na uwadze obciążenie uczniów ciężarem tornistrów Dyrektorzy szkół sukcesywnie doposażają placówki, którymi kierują w indywidualne szafki dla uczniów, aby szukać rozwiązania problemu przeciążonych tornistrów i plecaków. Borykają się natomiast niejednokrotnie z sytuacją braku miejsca na ich usytuowanie. Szkół, które zapewniły uczniom szafki z indywidualnymi skrytkami było 18, natomiast szkół, które zapewniły inne miejsca (dedykowane temu przeznaczeniu) na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych było 29.

5. Higiena procesów nauczania (rozkłady zajęć)

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*, §4 określa, iż plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. W ramach bieżącego nadzoru placówek oświatowych oceniono realizację zaleceń rozporządzenia w 451 oddziałach w 44 szkołach funkcjonujących samodzielnie i w zespołach szkół. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tabela: Higiena procesu nauczania

ODDZIAŁY / PLACÓWKI	2019	2020	2021
Liczba ocenionych oddziałów/liczba placówek	600/61	144/13	451/44
Liczba oddziałów z nieprawidłowościami/ liczba placówek	0/0	0/0	0/0

6. Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2021 r. w bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) w powiecie bocheńskim zarejestrowano **47** turnusów wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży (wypoczynek zimowy - **4**, wypoczynek letni - **43**). Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży przeprowadził **46** kontroli, skontrolowano 45 turnusów (wypoczynek zimowy - 4 kontrole, wypoczynek letni - 41 kontroli). Podczas wypoczynku letniego miała miejsce 1 kontrola interwencyjna. Z wypoczynku zorganizowanego w powiecie bocheńskim skorzystało **2206** dzieci i młodzieży, w tym z wypoczynku zimowego - 221, natomiast z wypoczynku letniego - 1985.

W trakcie wypoczynku zorganizowano 18 turnusów w obiektach świadczących usługi hotelarskie, 6 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku - sezonowych oraz 21 turnusów w placówkach w miejscu zamieszkania (szkoły podstawowe, zespoły szkół, szkoły językowe, centra, domy kultury, obiekty sportowe, itp.). Nie odnotowano organizacji obozów pod namiotami.

Na skontrolowanych turnusach organizatorzy zapewniali bezpieczny i higieniczny pobyt uczestnikom wypoczynku. Bieżące kontrole wypoczynku nie ujawniły na turnusach braku właściwych warunków sanitarno-higienicznych. Nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. Na turnusach instruowano o zwracaniu szczególnej uwagi na bezpieczeństwo zdrowotne i higienę uczestników, częste mycie rąk, stosowanie się do wytycznych MEN, GIS i MZ, prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych zwłaszcza w kontekście koronawirusa. Dystrybuowano instrukcje dot. prawidłowego mycia rąk. Ponadto w sezonie letnim przekazywano materiały edukacyjne w ramach kampanii Bezpieczny wypoczynek: Jak uchronić się przed kleszczem?, Użądlenie - pierwsza pomoc, Wstrząs anafilaktyczny - pierwsza pomoc, Podtopienia – pierwsza pomoc, jak również dot. profilaktyki HIV/AIDS (Test na HIV-test na odpowiedzialność) oraz związane z przeciwdziałaniem narkomanii – nowe narkotyki – dopalacze wraz z plakatem zatrucie narkotykami- pierwsza pomoc.

Tabela: Wypoczynek dzieci i młodzieży na terenie powiatu bocheńskiego w latach 2019-2021

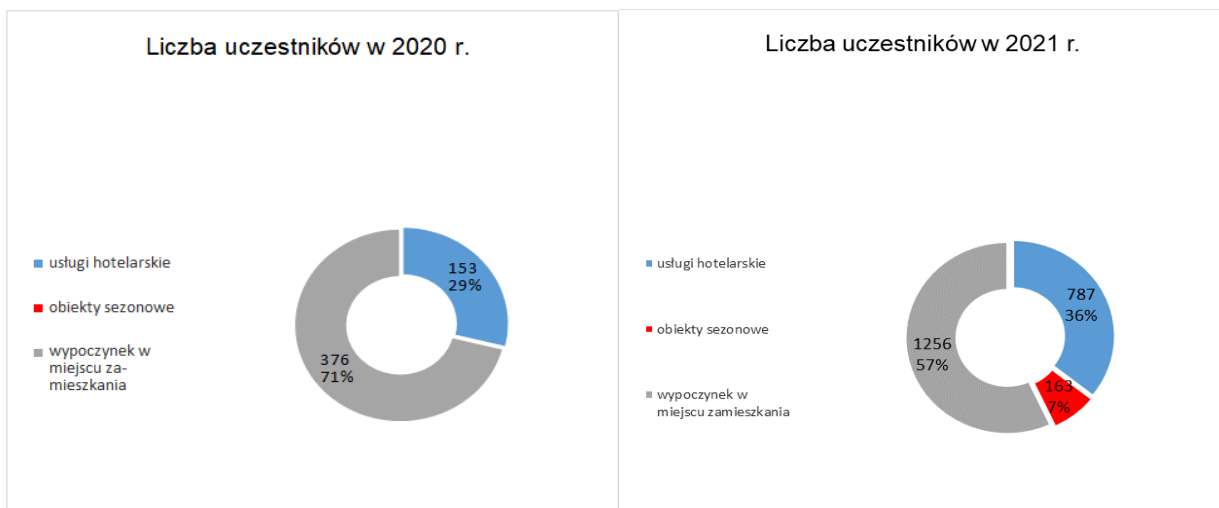
	Liczba turnusów w bazie MEN	Liczba kontroli pionu HDiM	Liczba uczestników
2019	72	57	2283
2020	41	13	529
2021	47	46	2206

Zarówno liczba uczestników wypoczynku, jak i liczba zorganizowanych turnusów w powiecie bocheńskim wzrosła w odniesieniu do roku ubiegłego. Zanotowano wzrost liczby turnusów zorganizowanych w miejscu zamieszkania z 8 w 2020 r. do 21 w 2021 r., a co za tym

idzie wzrost liczby dzieci, które skorzystały z tego rodzaju wypoczynku z 376 uczestników w 2020r. do 1256 - w 2021r. Wzrosła też liczba uczestników wypoczywających w obiektach całorocznych usług hotelarskich – z 153 uczestników w 2020r. do 787 w 2021 r., a także w obiektach sezonowych – z 0 uczestników w 2020r. do 163 w 2021 r. Ogółem w roku 2020 na terenie powiatu bocheńskiego wypoczywało 529 dzieci i młodzieży na 12 turnusach letniego i zimowego wypoczynku, natomiast w 2021 roku było 2206 uczestników wypoczynku zorganizowanego na 45 turnusach. Dla porównania w roku 2019 liczba uczestników wypoczynku wynosiła 2283 na 56 turnusach. W roku 2021 skontrolowano 96 % wszystkich zgłoszonych turnusów, w 2020 skontrolowano 29 % turnusów, a w roku 2019 skontrolowano 78 % turnusów.

W trakcie wypoczynku dzieci i młodzieży najwięcej uczestników wypoczywało w miejscu zamieszkania tj. 1256, natomiast w obiektach całorocznych usług hotelarskich 787 dzieci i młodzieży. Najmniej uczestników odnotowano w obiektach sezonowych tj. 163. Na 19 turnusach (91 % z 21 skontrolowanych) organizowanych w miejscu zamieszkania, dzieciom i młodzieży zapewniono dożywianie.

Wykres: Porównanie liczby uczestników korzystających z wypoczynku w powiecie bocheńskim w 2020 i 2021 r., z podziałem na rodzaj obiektów.

7. Żłobki i kluby dziecięce

Pod bieżącym nadzorem w roku 2021 znajdowało się 9 żłobków i 2 kluby dziecięce. Wszystkie żłobki utworzono po wejściu w życie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 409).

W 2020 r. powstała 1 nowa placówka prowadząca opiekę nad dziećmi do lat 3 (żłobek), która uzyskała pozytywną decyzję, w której określono maksymalną liczbę miejsc w żłobku oraz decyzję zatwierdzającą dla punktów wydawania posiłków.

8. Akcja przesiewowych badań nauczycieli

W dniach 11-15 stycznia 2021 r. w punkcie wymazowym przy SPZOZ w Bochni „Szpital Powiatowy” im. Bł. Marty Wieckiej, ul. Krakowska 31, 32-700 Bochnia odbyła się **akcja przesiewowych badań nauczycieli klas I do III szkół podstawowych oraz szkół specjalnych i pracowników niepedagogicznych w kierunku wykrycia wirusa Sars-CoV-2**. Badania testami RT-PCR miały charakter dobrowolny, obejmowały wyłącznie osoby bez objawów chorobowych i potencjalnie zdolne do świadczenia pracy w szkole. Nie podlegali im nauczyciele i personel szkoły, którzy przechorowali COVID-19 czyli tzw. ozdrowieńcy. Podsumowując **do akcji badań nauczycieli klas I do III szkół podstawowych oraz szkół specjalnych i pracowników niepedagogicznych w kierunku wykrycia Sars-CoV-2 przystąpiło 49 na 55 szkół funkcjonujących na terenie powiatu bocheńskiego**, które mogły wziąć w niej udział. Z badań skorzystało **274 nauczycieli klas I-III (na 638 uczących), a także 81 pracowników niepedagogicznych**. II etap badań przesiewowych nauczycieli klas I-III odbył się dnia 7 lutego 2021 r. w zorganizowanym specjalnie do tego celu miejscu poboru wymazów przy Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Bochni. Z ponownych badań skorzystało wtedy **41 nauczycieli klas I-III**. Pobór wymazów odbywał się w oparciu o karetki wymazowe. 14 lutego 2021 r. na podobnych zasadach odbyło się także **badanie nauczycieli i opiekunów w przedszkolach**. Wtedy z badań skorzystało **25 nauczycieli z 12 placówek**.

Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia informowali placówki oświatowe o w/w akcji, tworzyli listy chętnych do badania nauczycieli z poszczególnych szkół i placówek, przesyłali sprawozdania z akcji do WSSE w Krakowie, a także koordynowali akcję w miejscach poboru wymazów.

9. Wnioski

W 2021 r. realizując ustawowe obowiązki w ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego Państwowa Inspekcja Sanitarna w Bochni kontrolowała przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, higieny pomieszczeń oraz wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-

wychowawczych oraz w ośrodkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania. W związku z przytoczonymi powyżej działaniami kontrolnymi oraz kontynuacją postępowań administracyjnych w 2021 r. wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 2 w związku z wnioskiem o zmianę terminu wykonania decyzji. Nie nakładano grzywien w drodze mandatu karnego. Działania w obszarze higieny dzieci i młodzieży skupiały się na egzekwowaniu bezpiecznych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków opieki, wychowania, nauki oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, jak również w pierwszej kolejności na edukowaniu w tym zakresie nadzorowanych podmiotów.

W 2021 r. nadal były one zdominowane rozwojem epidemii COVID-19. Z uwagi na liczne działania podejmowane w związku z w/w sytuacją (wspomagające działania komórki EP) nie wszystkie kontrole zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami. Ponadto placówki nauczania i wychowania działały w reżimie sanitarnym oraz przechodziły okresowo w tryb pracy zdalnej lub były zamknięte. **Łącznie w 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni wydał 328 opinii pozytywnych czasowego zawieszenia zajęć w szkole lub placówce w zakresie zmiany trybu nauczania ze stacjonarnego na zdalny lub hybrydowy dla poszczególnych grup, klas lub całych placówek.** Skutkowało to wprowadzeniem nauczania hybrydowego lub zdalnego. Nie wydano opinii negatywnych. Każda wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego pozytywna opinia wobec inicjatywy zawieszenia zajęć w szkole lub placówce uwzględniała kwestie skali zagrożenia epidemiologicznego dla danej społeczności szkolnej.

W 2021 r. placówki oświatowo-wychowawcze działały w ścisłym reżimie sanitarnym, co podyktowane było rozwojem pandemii COVID-19. Należy zauważyć, że dyrektorzy mając na uwadze bezpieczeństwo uczniów i wychowanków stosowali się do wytycznych MEN, GIS i MZ, tworzyli, modyfikowali indywidualne regulaminy i procedury na terenie zarządzanych placówek, dbali o wyposażenie pomieszczeń sanitarnych w środki do higienicznego mycia i suszenia rąk, regularne mycie i dezynfekcję powierzchni, wyposażenia. Przeprowadzali także dezynfekcję pomieszczeń i sprzętu w związku z potwierdzonym przypadkiem zachorowania. Na terenie placówek instruowano uczniów w aspekcie prawidłowego sposobu mycia rąk. Pomimo pandemii stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulegał systematycznej poprawie, co było wynikiem przeprowadzanych prac polegających na remontach i modernizacjach. Miało to wpływ na zapewnienie uczniom jeszcze lepszych i bardziej higienicznych warunków pobytu, nauczania i wychowania w tych placówkach. Na

poprawienie stanu placówek pod względem higieniczno-sanitarnym jak i bezpieczeństwa miały też widoczny wpływ działania i przygotowania prowadzone w placówkach przed rozpoczęciem roku szkolnego. Sukcesywnie zwiększa się również infrastruktura dydaktyczna, a także sportowa zwłaszcza w postaci obiektów nowoczesnych Sali na potrzeby już istniejących placówek. Zauważa się ponadto, że dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych wykazują duże zainteresowanie znaczeniem wpływu warunków sanitarno-higienicznych na zdrowie i rozwój psychiczny dzieci i młodzieży, zapewniając uczniom bezpieczne i higieniczne warunki nauczania i wychowania, zwłaszcza w roku 2021, czyli kolejnym roku zdominowanym przez pandemię koronawirusa. Dokonuje się również inwestycji w celu zwiększania bezpieczeństwa na terenie placówek m.in. tworzenie kompleksów rekreacyjno-sportowych z bezpieczną nawierzchnią, wyposażanych w certyfikowane urządzenia i sprzęt, remonty i modernizowanie stołówek i kuchni, co ma pozytywny wpływ na bezpieczeństwo prowadzonego żywienia. Pomimo tego, iż nie zrealizowano wszystkich planowanych kontroli w placówkach nauczania i wychowania z powodu wspomaganie licznych działań działu Epidemiologii związanych z zwalczaniem pandemii COVID-19, na podstawie kontroli prowadzonych w w/w placówkach można stwierdzić, że wdrażały one na bieżąco wytyczne opracowywane przez MEN, GIS i MZ, dbały o czystość, porządek, przestrzeganie przepisów, regulaminów, procedur mając na uwadze bezpieczeństwo dzieci i pracowników.

Opracowała: mgr Paulina Błoniarz

1. Ogólna ocena obiektów obrotu żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

Głównym celem działania sekcji Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku jest zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa zdrowotnego żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie powiatu. Zadanie to realizowane jest poprzez prowadzenie urzędowych kontroli żywności w zakresie spełnienia obowiązujących wymagań sanitarno-zdrowotnych oraz pobieranie próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych. Nadzór prowadzony jest w oparciu o obowiązujące podstawy prawne, wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego oraz analizę zagrożeń w powiecie. Prowadzone działania dotyczą:

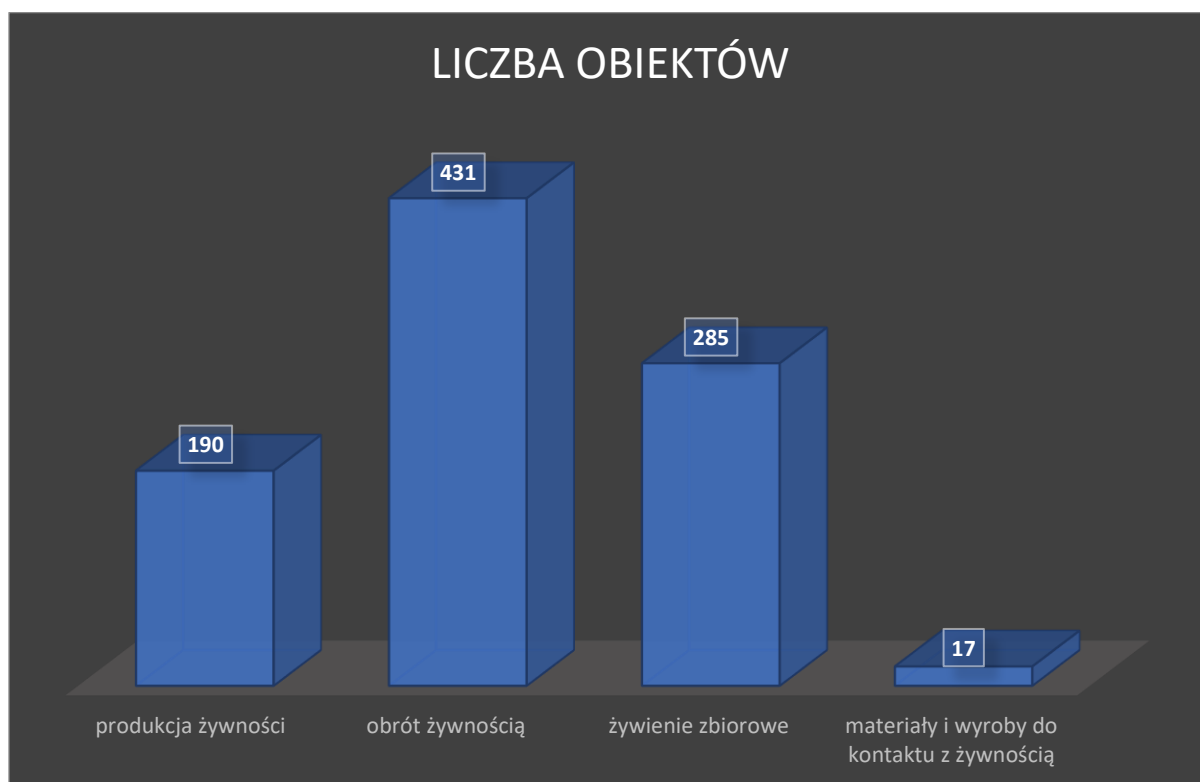
- oceny warunków sanitarno–higienicznych i technicznych produkcji i dystrybucji, sprzedaży, transportu środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością;
- oceny jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością krajowych oraz importowanych poprzez ocenę wizualną i/lub laboratoryjną, próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu;
- ocena sposobu żywienia;
- monitorowanie wycofanej z obrotu żywności i przedmiotów użytku w ramach systemu wczesnego ostrzegania o pojawiających się produktach niebezpiecznych na rynku (system RASFF);
- realizacja zamierzeń wynikających z aktualnej sytuacji.

Nadzór nad jakością i bezpieczeństwem żywności i przedmiotów użytku opiera się na systemie kontroli zewnętrznej sprawowanym przez organy urzędowej kontroli żywności takie jak Państwowa Inspekcja Sanitarna.

W roku 2021 r. objęto nadzorem **923** obiektów, w tym:

- **190** obiektów produkcji żywności – w grupie tej znajduje się 116 podmiotów prowadzących produkcję pierwotną;
- **431** obiektów obrotu żywnością;
- **285** zakładów żywienia zbiorowego;
- **1** wytwórnia materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością;

- 16 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2021 r. zgodnie z opracowanym rocznym harmonogramem kontroli oraz w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego, przeprowadzono 676 kontroli sanitarnych, w tym 261 kontroli planowanych - co stanowi 63% realizacji planu oraz 415 kontroli doraźnych - co stanowi 87,5% realizacji planu.

Ogółem zatwierdzono 54 zakłady podległe nadzorowi PPIS w Bochni, z czego 38 zakładów to obiekty nowo otwarte, zaś zatwierdzenie pozostałych wynikało z poszerzenia zakresu dotychczasowej działalności.

Wydano 95 decyzji merytorycznych, w tym 10 decyzji administracyjnych dotyczących poprawy stanu sanitarno- higienicznego w obiekcie.

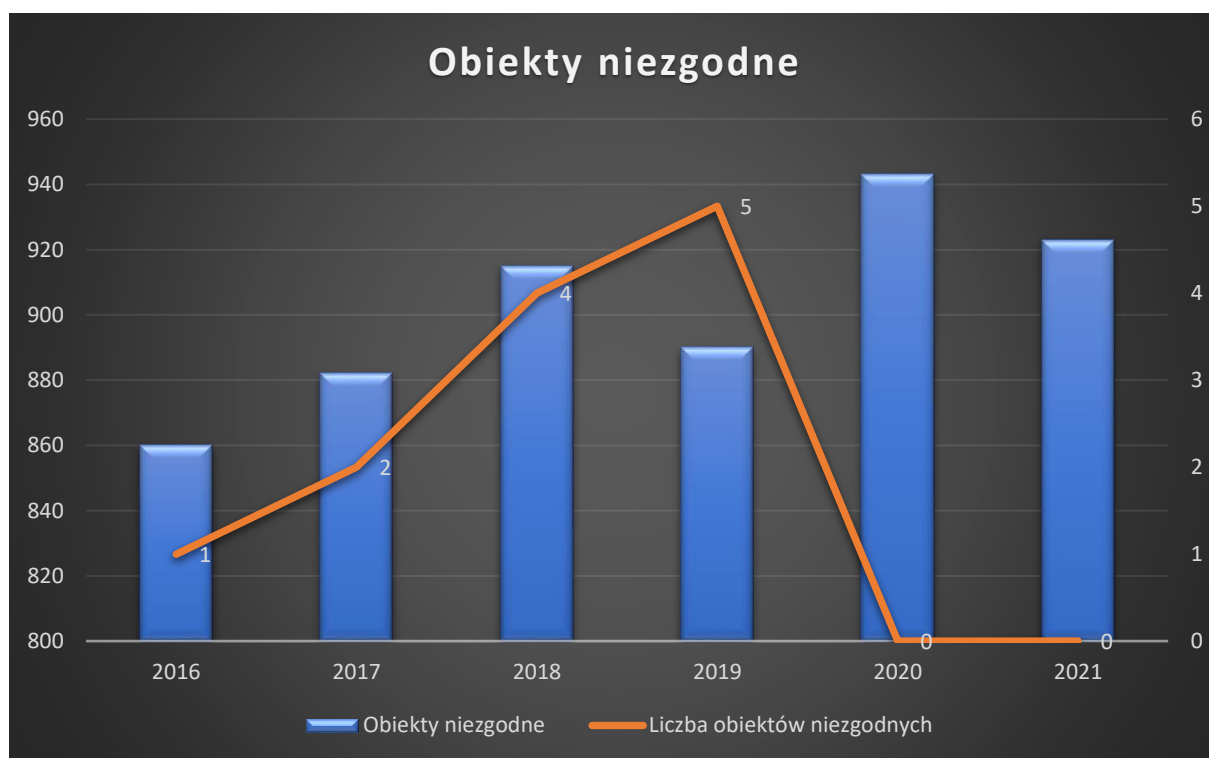
Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami w zakresie bieżącego stanu sanitarno-higienicznego w skontrolowanych zakładach było:

- niewłaściwy stan sanitarno –higieniczny w zakładzie – brudne powierzchnie i urządzenia,
- przechowywanie środków spożywczych w nieodpowiedniej temperaturze, w tym środków spożywczych wymagającej zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego,

- wprowadzanie do obrotu żywności po upływie daty minimalnej trwałości bądź terminu przydatności do spożycia,
- nieprzestrzeganie procedur w zakresie systemu GMP/GHP i HACCP,
- brak dostępności środków do higienicznego mycia i suszenia oraz dezynfekcji rąk.

W następstwie stwierdzenia rażących zaniedbań sanitarnych na właścicieli obiektów nałożono ogółem 32 mandaty karne na kwotę 4200 zł.

W roku 2021 dokonano oceny stanu sanitarnego w 261 obiektach. W tej grupie nie było obiektów które zostały by zakwalifikowane jako niezgodne z wymaganiami sanitarnymi.

W 2021 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni wpłynęło 19 interwencji klientów. Zarzuty składane w interwencjach najczęściej dotyczyły: niezachowania higieny przy sprzedaży żywności, niewłaściwej jakości zdrowotnej produktów żywnościowych, wprowadzania do obrotu żywności przeterminowanej, niewłaściwych warunków przechowywania żywności wymagającej zachowania łańcucha chłodniczego oraz niewłaściwego składowania odpadów.

Każda złożona interwencja została rozpatrzona w wyznaczonym terminie. We wskazanych obiektach przeprowadzono czynności kontrolne połączone z instruktażem. Zarzuty składane

w interwencjach potwierdziły się w 10 przypadkach, co skutkowało nałożeniem mandatów karnych oraz wszczęciem postępowania administracyjnego. W 1 przypadku zgłoszenia interwencyjne przekazano do innych organów, w celu załatwienia zgodnie z kompetencjami. Ponadto przeprowadzono czynności kontrolne w placówce oświatowo - wychowawczej zajmującej się opieką nad dziećmi do lat 3, w której zachodziło podejrzenie zatrucia pokarmowego. W trakcie kontroli pobrano do badań laboratoryjnych próbki posiłku – które nie zostały zakwestionowane.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa żywienia dzieci w powyższej placówce, w ciągu roku w obiekcie przeprowadzono 3 kontrole, podczas jednej z nich stwierdzono m.in. nieprawidłowości w zakresie przechowywania naczyń, które zostały usunięte podczas czynności kontrolnych. Żywienie w placówce prowadzone jest w formie cateringu, mając na uwadze prawidłowy sposób żywienia dzieci w placówce dokonano oceny jadłospisu, która nie wykazała nieprawidłowości.

2. Dom Pomocy Społecznej i Szpital Powiatowy

Dom Pomocy Społecznej

W związku z panującą sytuacją epidemiologiczną, mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa szczególnie dla grupy osób najbardziej narażonych jakimi byli seniorzy, podjęto działania kontrolne połączone z działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się wirusa Covid 19 w obiektach: DPS ul. Karolina, Bochnia oraz Dom Opieki Jestem Grobla. Szczególną uwagę podczas kontroli zwrócono na sposób żywienia i jakość podawanych posiłków. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Szpital Powiatowy w Bochni

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano Blok żywieniowy Szpitala Powiatowego w Bochni. W sumie przeprowadzono 2 kontrole tj. kontrola kompleksowa planowana oraz kontrola sprawdzająca wynikająca z prowadzonego postępowania administracyjnego tj. decyzji wydanej przez PWIS w Krakowie z dot. poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pionu żywienia Szpitala Powiatowego w Bochni - gdzie stwierdzono wykonanie powyższej decyzji w całości.

W związku z pismem MPWIS w Krakowie dot. programu oceny stanu żywienia pacjentów szpitala w zakładach opieki zdrowotnej - na podstawie jadłospisów/ posiłków, podczas kontroli kompleksowej został pobrany posiłek obiadowy w kierunku oznaczenia kaloryczności oraz jadłospis dekadowy. Wynik badań laboratoryjnych został porównany do wartości odżywczych i wartości energetycznych wskazanych w jadłospisie udostępnionym do oceny - nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto została przeprowadzona ocena jadłospisu dekadowego – w wyniku której jadłospis uznany został jako zadowalający.

W związku ze sprawowaniem nadzoru bieżącego nad zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego sposobu żywienia oraz bezpieczeństwa oferowanych posiłków w kontrolowanych placówkach przeprowadzono ocenę jakościową jadłospisu. Wyniki w każdym z przypadków nie budziły zastrzeżeń.

W powyższych placówkach prowadzono działania edukacyjne w celu podniesienia świadomości dot. żywienia w placówkach edukacyjnych oraz leczniczych.

3. Stan bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami produkcji i obrotu żywnością, przedmiotami użytku w 2021r.

Lp.	Rodzaj obiektu	Ilość obiektów	Ilość kontroli	Mandaty Ilość/kwota	Decyzje administracyjne	Decyzje zatwierdzające	Pobranych prób
1	Zakłady produkcyjne	190	50	2/550	2	4	34
2	Zakłady żywienia zbiorowego	285	130	9/1350	4	20	22
3	Zakłady obrotu żywnością	431	200	21/2300	4	14	125
4	Zakłady obrotu materiałami	16	7	0	0	0	0
5	Wytwórnie Materiałów do kontaktu z żywnością	1	1	0	0	0	0

3.1 Nadzór nad produkcją pierwotną

W rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni wpisanych jest 116 podmiotów prowadzących działalność w zakresie tzw. produkcji pierwotnej, są to głównie niewielcy rolnicy, prowadzący uprawę owoców, warzyw, które sprzedawane są na lokalnych targowiskach (działalność sezonowa, letnia).

W 2021 r. skontrolowano 3 podmiot zajmujących się produkcją pierwotną, dostawami bezpośrednimi. Kontrole przeprowadzona została w ramach porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. W czasie przeprowadzonych kontroli oceniono warunki sanitarno-higieniczne na etapie uprawy i zbioru. Nieprawidłowości w czasie kontroli nie stwierdzono. Nadzór nad produkcją pierwotną, to także działalność edukacyjna, która z uwagi na utrudnienia spowodowane sytuacją epidemiczną skupiła się w dużej mierze na zamieszczeniu na stronach internetowych stosownych informacji/materiałów edukacyjnych dla rolników oraz przetwórców owoców i warzyw.

Zamierzeniem była organizacja szkoleń dla rolników co nie mogło zostać zrealizowane z uwagi na trudną sytuację epidemiologiczną w kraju, stąd edukacja internetowa stała się tymczasowym rozwiązaniem.

3.2. Współpraca z innymi inspekcjami, instytucjami podjęta w ramach określonych akcji

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni w ramach współpracy z organami administracji samorządowej bierze czynny udział w zakresie nadzoru nad warunkami bezpieczeństwa żywności i żywienia w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Współpraca z innymi inspekcjami oraz organami współpracującymi z PPIS w Bochni w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności odbywa się na bieżąco, poprzez ciągłą aktualną wymianę informacji, przekazywanych pomiędzy inspekcjami w postaci pism do wykorzystania służbowego.

W okresie sezonu zimowego z uwagi na panującą sytuację epidemiczną wypoczynek dzieci i młodzieży zorganizowany był wyłącznie w formie półkolonii na terenie placówek oświatowo-wychowawczych.

W okresie sezonu letniego w placówkach, w których organizowany był wypoczynek przeprowadzono 21 kontroli, gdzie nie stwierdzono nieprawidłowości. Zarówno w okresie letnim jak i zimowym prowadzona działalność kontrolna opierała się również na działaniach edukacyjnych, w których uczestniczyły służby policji.

Ścisła współpraca w zakresie bezpieczeństwa żywności na nadzorowanym terenie, prowadzona jest z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej. W 2021 roku w ramach współpracy na podstawie zawartego porozumienia, przeprowadzono 3 wspólne kontrole w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego. W wyniku powyższych działań nie stwierdzono nieprawidłowości. W ramach urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu zgodnie z harmonogramem poboru prób, pobrano do badania laboratoryjnego 10 prób żywności, gdzie wyniki badań nie budziły zastrzeżeń.

Przekazano również uaktualnione listy zakładów wspólnie nadzorowanych przez PIW i IW. Aktualnie wspólnie nadzorowany przez obie Inspekcje (Sanitarną i Weterynaryjną) jest 8 zakładów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie naszego powiatu.

Ponadto w związku z działaniami w ramach systemu Rasff przeprowadzono 2 kontrole interwencyjne we wspólnie nadzorowanych obiektach, które wynikały z otrzymanych powiadomień alarmowych dot. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu chlorotalonilu oraz użycia w produkcji mączki chleba świętojańskiego zanieczyszczonej tlenkiem etylenu. Prowadzone działania odbywały się zgodnie z kompetencjami każdej z inspekcji.

W ramach porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzona była współpraca w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

4. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Państwowa Inspekcja Sanitarna od stycznia 2021 r. realizuje opracowany na szczeblu centralnym, zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję Europejską, plan poboru próbek

żywności krajowej i importowanej. Ponadto w ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego do badań laboratoryjnych pobierane są próbki żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz próbki sanitarne (wymazy). W 2021 r. do badań laboratoryjnych z terenu powiatu bocheńskiego pobrano łącznie 181 próbek. Próbki pobierane są z obiektów obrotu żywnością, zakładów żywienia zbiorowego, jaki i zakładów produkcyjnych. Żadna z pobranych próbek nie została zakwestionowana.

Badanie żywności prowadzono w 16 kierunkach: mikrobiologia (116 próbek), metale szkodliwe dla zdrowia (17 próbek), substancje dodatkowe (4 próbki), mikotoksyny i mykotoksyny (6 próbek), pestycydy (5 próbek), antybiotykooporność (2 próbki), skażenie promieniotwórcze (1 próbka), furan (4 próbki), akryloamid (1 próbka), 3MCPD (2 próbki), znakowanie (6 próbek), GMO (2 próbki), histamina (9 próbek), kryteria czystości (3 próbki), jod (2 próbki), kaloryczność (1 próbka). Żadna z próbek nie została zakwestionowana.

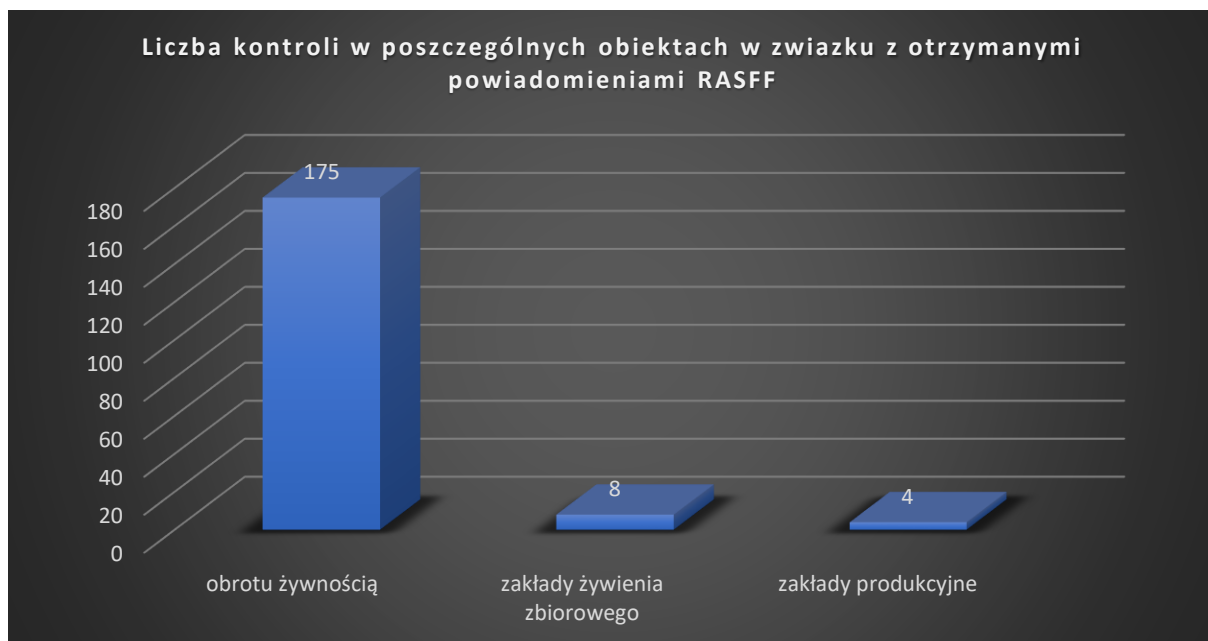

5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (*Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF*) to system służący do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli żywności, paszy i materiałów do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiskach i działaniach następczych prowadzonych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W roku 2021 na terenie powiatu bocheńskiego na podstawie otrzymanych zgłoszeń informacyjnych (10) oraz alarmowych (26) przeprowadzono w sumie 187 kontroli interwencyjnych (w obiektach obrotu żywnością 175 kontroli), w zakładach żywienia zbiorowego (8 kontroli) w zakładach produkcyjnych (4 kontrole) stosownie do otrzymanych list dystrybucyjnych.

Podczas działań kontrolnych w obiektach, w których stwierdzono kwestionowane produkty, podjęto działania mające na celu zabezpieczenie oraz wdrożenie przez przedsiębiorców procedury związanej z ich wycofaniem.

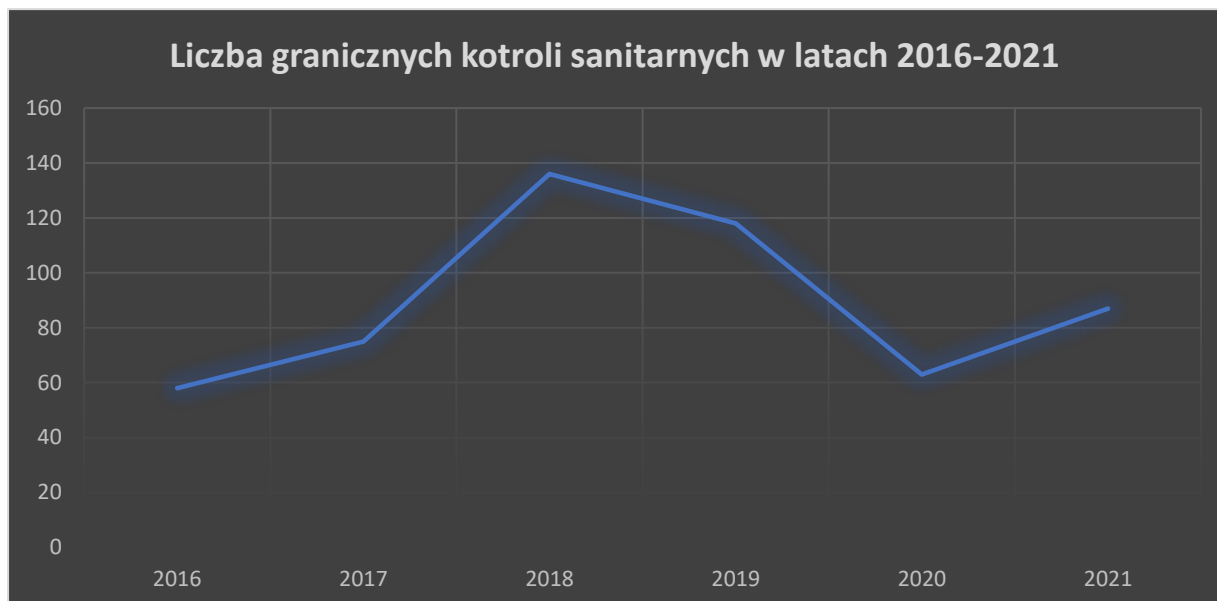

6. Graniczne kontrole sanitarne

Celem granicznych kontroli sanitarnych jest utrzymanie bariery sanitarno-epidemiologicznej kraju poprzez niedopuszczenie do wprowadzenia na terytorium Polski i Unii Europejskiej Żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, których jakość zdrowotna nie odpowiada obowiązującym przepisom i może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

W roku 2021 na terenie powiatu bocheńskiego przeprowadzono 87 granicznych kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano 87 świadectw spełniających wymagania jakości zdrowotnej dla środków spożywczych. Ocenie poddano w sumie 116 partii żywności. Kontrola graniczna dotyczy kontroli dokumentacji importera, oceny warunków transportu i składowania, oględzin i oceny bezpieczeństwa zdrowotnego danej partii towaru.

W roku 2021 w stosunku do lat poprzednich zauważa się niewielki spadek kontroli granicznych co obrazuje poniższy wykres:

W roku 2021 jedynym asortymentem produktów sprowadzanych do Polski była kawa surowa, która pochodziła między innymi z Wietnamu, Brazylii, Peru, Indonezji. Jakość zdrowotna sprowadzanych z krajów trzecich środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także eksportowanych produktów - nie budziły zastrzeżeń.

7. Wzmóżony nadzór

W okresie jesiennym w związku ze wzmóżonym nadzorem nad obrotem grzybami świeżymi, mrożonymi i suszonymi podjęto dodatkowe kontrole w zakładach żywienia zbiorowego oraz obiektach obrotu żywnością. Powyższe działania dotyczyły identyfikacji w zakresie pochodzenia produktów oraz dokumentacji potwierdzającej dopuszczenie do obrotu. W toku prowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przez okres całego roku w obiektach zajmujących się obrotem i przetwórstwem produktów mięsnych w związku z występowaniem w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) prowadzone były wzmóżone działania kontrolne. Powyższe działania dotyczyły identyfikowalności legalności mięsa wieprzowego i dziczyzny oraz wyrobów.

W związku z pismem MPWIS w Krakowie dot. wzmożonego nadzoru nad obiektami żywienia/żywnościowymi podjęto dodatkowe działania kontrolne tj.

- warunków przechowywania wód butelkowych i napojów – skontrolowano 29 obiektów, nie stwierdzono nieprawidłowości;
- terminów przydatności do spożycia – skontrolowano 28 obiektów, w jednym z nich stwierdzono nieprawidłowości, co skutkowało nałożeniem mandatu karnego oraz wszczęciem postępowania administracyjnego;
- warunki dostaw żywności, w zakładach żywienia zbiorowego – skontrolowano 17 obiektów, w czterech z nich stwierdzono nieprawidłowości, co skutkowało nałożeniem mandatów karnych oraz wszczęciem postępowania administracyjnego.

W związku z dynamiczną sytuacją epidemiczną w ciągu całego roku 2021r. prowadzone były działania kontrolne dotyczące przestrzegania przepisów tj. obowiązku noszenia maseczek, zapewnienia dostępu do płynów do dezynfekcji zarówno dla klientów jak i personelu, przeprowadzania dezynfekcji powierzchni oraz informowania o limitach osób w danym obiekcie.

8. Wnioski

Działania kontrolne prowadzone są w następujących obszarach: produkcji żywności, obrotu żywnością, żywienia zbiorowego oraz w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością. Organ tutejszej Inspekcji przeprowadzał urzędowe kontrole żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności zgodnie z kompetencjami, a obiekty sektora spożywczego zostały podzielone na kategorie na podstawie oceny ryzyka z uwzględnieniem mikrobiologicznych i chemicznych kryteriów żywności i zakwalifikowane na obiekty o trzech kategoriach ryzyka: wysokim, średnim i niskim.

Działania nadzoru sanitarnego z uwagi na panującą sytuację epidemiologiczną wynikały z podjętej współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bochni i dotyczyły kontroli przestrzegania naruszeń przepisów mających na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się wirusa Covid 19. Prowadzone były i nadal są w obiektach usługowo-gastronomiczno-handlowych przez cały czas trwania pandemii we współudziale z funkcjonariuszami policji na terenie całego powiatu bocheńskiego.

Oprac.: mgr Małgorzata Białożył

Głównym zadaniem realizowanym w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest egzekwowanie przepisów sanitarno-zdrowotnych, począwszy od fazy projektowej miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, poprzez opiniowanie dokumentacji projektowej, skończywszy na odbiorze czyli dopuszczeniu do użytkowania obiektów, pod kątem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny uczestniczy również m.in. w postępowaniach dotyczących konieczności przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, a także opiniuje warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – w sytuacjach, jeżeli takie postępowanie jest przeprowadzane. Wydaje też opinie dot. spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych dla poszczególnych obiektów budowlanych, czy uzgadnia dokumentacje projektowe pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Obszar działalności zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2021r. obejmował w szczególności następujące zadania:

1. Opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W 2021r. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wydał **10** opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów dokumentów dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w związku z art. 53 i art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 z późn.zm.).

Wydano także **4** opinie uzgadniające odstępianie od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gmin. W 3 przypadkach zaopiniowano pozytywnie projekty zmian MPZP, w 1 natomiast negatywnie.

Ponadto opiniowano projekty dokumentów procedowane w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z towarzyszącymi im prognozami.

Wydano 2 opinie dotyczące zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, 2 opinie dotyczyły natomiast projektów zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 5 przypadkach po zawiadomieniu o podjęciu przez Radę Gminy uchwały o przystąpieniu do zmiany MPZP tut. Inspektor przedstawił swoje uwagi i wnioski dotyczące planowanych zmian.

2. Wydawanie opinii w sprawie konieczności opracowania i zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Działając w oparciu o kompetencje wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn.zm.), w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1839 z późn.zm.) – Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny 22 razy opracował stanowisko, dotyczące zapytania o potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia, a w przypadku takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W ramach postępowania dotyczącego oceny oddziaływania na środowisko analizowano oraz oceniono głównie bezpośredni i pośredni wpływ każdego ocenianego przedsięwzięcia na zdrowie i warunki życia ludzi zamieszkujących w ich sąsiedztwie. W ramach oceny dążono do zapobiegania oraz jak największej minimalizacji mogących wystąpić negatywnych oddziaływań na środowisko, tak aby projektowane inwestycje nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi przebywających w pobliżu, zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji.

Szczególny nacisk położono na ochronę zdrowia ludzi przed zanieczyszczeniami powietrza, hałasem i drganiami oraz zanieczyszczeniami wody pitnej i gleby. Podczas opiniowania dokumentów zwracano uwagę na odpowiednią organizację i prowadzenie prac budowlanych, stosowanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych chroniących przed nadmierną emisją zanieczyszczeń do środowiska w fazie budowy, a także w fazie eksploatacji.

We wszystkich opiniowanych przypadkach, biorąc pod uwagę środowiskowe uwarunkowanie przedsięwzięcia, stwierdzono brak potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

Wydano także 5 pism podtrzymujących stanowisko Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni zawarte w wydanych wcześniej opiniach sanitarnych – opiniujących pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięć oraz 2 wezwania do organów prowadzących postępowanie do złożenia wyjaśnień bądź uzupełnienia dokumentacji na etapie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

3. Uzgadnianie środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

W 2021r. wydano 2 opinie uzgadniające warunki realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Opinie dotyczyły następujących przedsięwzięć: „Zakład produkcji olejów z gum i tworzyw sztucznych wraz z niezbędną infrastrukturą” oraz „Rozbudowa istniejącej fermy drobiu”.

W 2 przypadkach po przesłaniu uzupełnienia Raportu Oddziaływania na Środowisko PPIŚ po przeanalizowaniu całości sprawy podtrzymał swoje stanowisko wskazane we wcześniej wydanych opiniach.

4. Uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej

W 2021r. dokonano 14 uzgodnień pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej. Przedmiotowe uzgodnienia dotyczyły przyjętych rozwiązań projektowych sieci kanalizacyjnych, salonów kosmetycznych, oczyszczalni ścieków, gabinetu lekarskiego.

W 4 przypadku wezwano Inwestora do usunięcia braków w przedłożonej dokumentacji projektowej.

W 1 przypadku przedłożoną dokumentację uzgodniono z zastrzeżeniem, w 1 odmówiono uzgodnienia do czasu dokonania korekty projektu, w pozostałych przypadkach proponowane rozwiązania projektowe uznano jako nie budzące zastrzeżeń.

5. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych

W 2021r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni uczestniczył w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych – zarówno tych nowo wybudowanych, jak też obiektów przebudowywanych, rozbudowywanych i adaptowanych – zmieniających dotychczasowe przeznaczenie lub użytkowanie.

Zgodnie z kompetencją wynikającą z art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. prawo Budowlane uczestniczo w dopuszczeniu do użytkowania **43** obiektów budowlanych (po zakończeniu budowy, rozbudowy bądź przebudowy). W większości przypadków kontrole wykazały zgodność realizacji inwestycji z projektem budowlanym i przepisami w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. W części obiektów kontrolowanych wykazano uchybienia, które nie zagrażały zdrowiu i życiu ludzi i były możliwe szybko do usunięcia. Wówczas Inwestor informował pisemnie tut. Inspektora o ich usunięciu i wydawana była pozytywna opinia stwierdzająca zgodność realizacji inwestycji z projektem budowlanym.

Jeżeli stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nie zostały niezwłocznie usunięte, ale nie zagrażały życiu lub zdrowiu ludzi, wydawano opinie stwierdzające zgodność realizacji obiektu z projektem budowlanym z zastrzeżeniem, iż obiekt w pewnym zakresie jest niezgodny z zatwierdzonym projektem budowlanym, bądź jest zgodny z projektem, lecz niezgodny z obowiązującymi przepisami prawa (1 przypadek).

W **21** przypadkach ze względu na charakter inwestycji bądź zakres wykonanych prac (np.: zakończenie budowy drogi, mostu, dziedzińca miejskiego, płyty rynku, itp.), tut. Inspektor informował pisemnie Inwestora, iż nie przewiduje w ustawowym terminie podjęcia czynności kontrolnych mających na celu potwierdzenie zgodności realizacji przedmiotowej inwestycji z zatwierdzonym projektem budowlanym, a tym samym zajęcia stanowiska o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2020r., poz. 1333 z późn.zm.), w celu umożliwienia złożenia wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie bądź zawiadomienia o zakończeniu budowy.

Na warunkach wynikających m.in. z ustawy z dnia 5 grudnia 2008 o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi pozytywnie zaopiniowano stan sanitarny w **6** zakładach, które specjalizują się w usługach fryzjerskich oraz kosmetycznych (5 – zakłady kosmetyczne, 1 – zakład fryzjerski).

Opiniowano także placówki opieki nad dziećmi (1 – Żłobek), 1 Środowiskowy Dom Samopomocy oraz 1 placówkę zapewniającą dzienną opiekę i aktywizację osób niesamodzielnych (Dzienny Dom Senior +). Pozytywnie zaopiniowano także 1 aptekę, 1 punkt apteczny oraz 1 samochód do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

Działając na wniosek Stron i w odniesieniu do wymagań określonych m.in. ustawie o bezpieczeństwie żywności oraz w rozporządzeniu WE Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29.04.2004r. w sprawie higieny środków spożywczych wydano **23** opinie dla zakładów żywienia żywnościowych. W grupie tej znalazły się: 1 punkt wydawania posiłków cateringowych, 13 sklepów spożywczych, 1 pizzeria, 4 zakłady produkcyjne, 1 sklep zielarski, 3 obiekty małej gastronomii, 1 Stołówkę przy Zespole Szklono-Przedszkolnym.

6. Współpraca z organami administracji państwowej i samorządowej

Pion zapobiegawczego nadzoru sanitarnego prowadził działania w zakresie współpracy w trakcie działalności opiniodawczej oraz przy dopuszczaniu do użytkowania obiektów zarówno z nadzorami bieżącymi tut. Stacji, jak również z Organami Administracji Samorządowej, Nadzorem Budowlanym czy Komendą Państwowej Straży Pożarnej.

7. Działania o charakterze konsultacyjnym i prewencja sanitarna

Integralnym elementem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego było prowadzenie poradnictwa sanitarnego w zakresie szeroko pojętej prewencji sanitarnej, jak również bieżące konsultacje koncepcji projektowych, dokonywane wspólnie z zainteresowanymi stronami – projektantami i inwestorami, które prowadzone są na etapie poprzedzającym ich późniejsze, formalne przedłożenie do uzgodnienia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni. Podstawową zaletą takiej formy poradnictwa jest możliwość uniknięcia przez zainteresowanych zastosowania wadliwych rozwiązań projektowych, również takich które poprzez rażące naruszenie wymagań higieniczno-zdrowotnych, czy też uznanych i obowiązujących w praktyce projektowej standardów sanitarnych, powodowałyby niemożność ich pozytywnego uzgodnienia przez organy

Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a w konsekwencji powyższego rodziły niepotrzebną zwłokę czasową na etapie ubiegania się przez inwestora o uzyskanie pozwolenia na budowę.

8. Podsumowanie

łącznie w 2021r. w związku z prowadzonymi postępowaniami w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **84 kontrole** sanitarne oraz zajęto **185 stanowisk**.

Dla porównania poniżej przedstawiono liczbę kontroli oraz zajętych stanowisk w latach 2016 - 2020.

<i>ROK</i>	<i>Liczba zajętych stanowisk</i>	<i>Liczba kontroli</i>
<i>2016</i>	234	117
<i>2017</i>	189	99
<i>2018</i>	217	133
<i>2019</i>	188	94
<i>2020</i>	158/191*	77/96*
<i>2021</i>	185/246*	84/110*

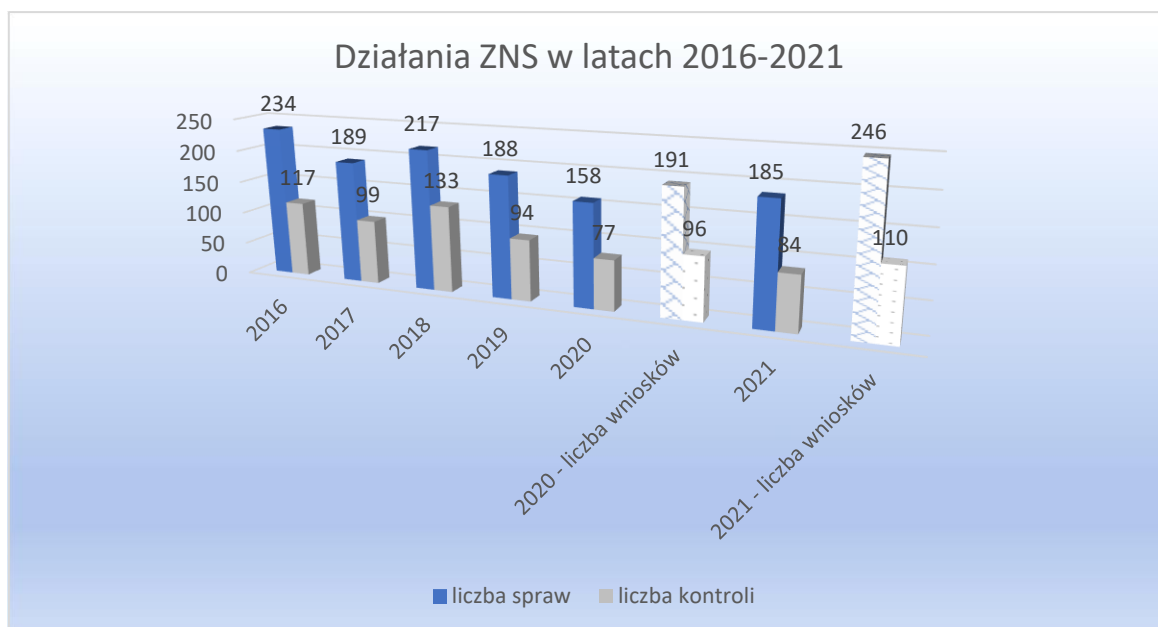
*Liczba złożonych wniosków (brak kontroli oraz stanowiska przez COVID)

W roku 2021 liczba kontroli oraz zajętych stanowisk była zbliżona do liczby z roku 2019. Wykonano łącznie 84 kontrole oraz zajęto 185 stanowisk.

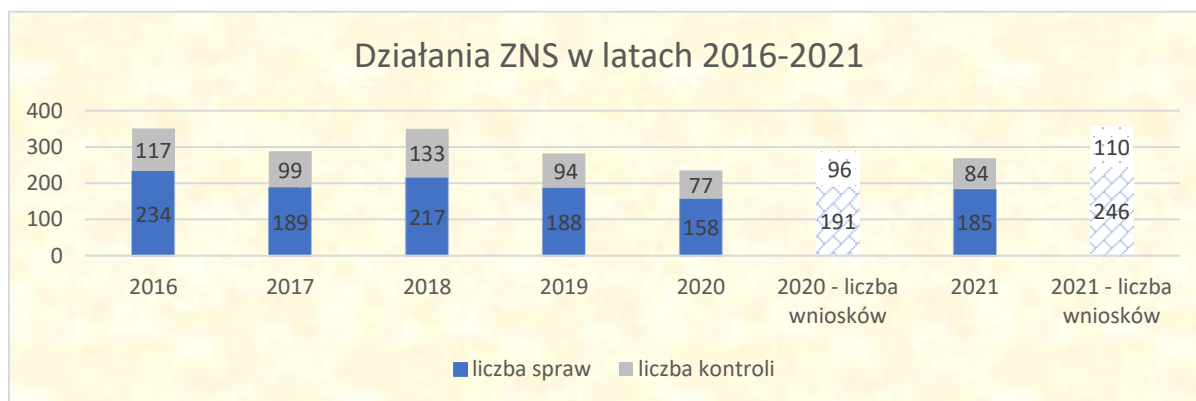
Gdyby nie nadmierne obciążenie Organu przez działania związane z pandemią COVID-19, liczba kontroli wyniosłaby ok 110, natomiast liczba zajętych stanowisk wyniosłaby ok 246 – co wskazuje na wyraźny wzrost inwestycji w stosunku do lat poprzednich.

Na poniższych wykresach przedstawiono obrazowo działania ZNS w latach 2016-2021 z rozdziałem na liczbę spraw i liczbę kontroli (rys. 1) oraz sumaryczną ich wartość (rys. 2).

rys. 1

Rys. 2

Opracował: mgr inż. Mariusz Dudek

1. Zakres podejmowanych działań w pionie OZiPZ

W 2021 r. pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizował zadania wynikające z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia oraz ogólnopolskich programów zdrowotnych.

Zagadnienia problemowe realizowane w 2021 r. dotyczyły :

- prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej,
- profilaktyki chorób zakaźnych,
- zapobiegania chorobom nowotworowym,
- profilaktyki uzależnienia od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- profilaktyki wszawicy,
- promocji szczepień ochronnych.

Wszystkie podejmowane interwencje mają tematyczne odzwierciedlenie w założeniach strategicznych Narodowego Programu Zdrowia i służą poprawie stanu zdrowotnego społeczeństwa. Zgodnie z tymi założeniami zdrowie człowieka, co wyraźnie należy podkreślić, aż w 40-50% zależy od stylu życia jednostki. Zważając na powyższe PPIS w Bochni kładzie nacisk na działania promocyjne i profilaktyczne.

W ramach bieżącego nadzoru działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia przeprowadzono wizytacje, w oparciu o jednolite procedury kontrolne. Podczas wizytacji oceniano dobór metod i form realizowanych programów i akcji. Wizytacje przeprowadzono w placówkach oświatowo-wychowawczych. Według stanu na dzień 31.12.2021r. w nadzorowanych jednostkach przeprowadzono 54 wizytacje. Końcem listopada i w grudniu z uwagi na liczny wzrost zachorowań na COVID – 19 w szkołach zawieszono kontrole - działania skupione były na przeciwdziałaniu COVID 19.

PPIS w Bochni w roku 2021 współpracowała z: władzami samorządowymi powiatu bocheńskiego, Komendą Powiatową Policji w Bochni, Strażą Miejską, dyrektorami przedszkoli, dyrektorami szkół, pielęgniarkami szkolnymi, podmiotami leczniczymi. Pion OZiPZ prowadził współpracę wewnątrz Państwowej Inspekcji Sanitarnej: z komórkami organizacyjnymi Higieny Dzieci i Młodzieży, Higieny Komunalnej, Higieny Pracy, Epidemiologii oraz Sekcją Higieny

Żywności, Żywnienia w zakresie palenia tytoniu, realizacji programów: „Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu”, w zakresie dystrybucji ulotek, plakatów oraz pomoc w organizacji punktów edukacyjno-informacyjnych.

Pomimo trudnej sytuacji epidemicznej w 2021 r. realizowano liczne programy edukacyjne oraz włączano się w kampanie promujące bezpieczeństwo i zdrowie.

2. Profilaktyka HIV i AIDS - Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS

HIV może dotyczyć każdego niezależnie od płci, wieku, orientacji, czy stylu życia. Codziennie w Polsce średnio 3 osoby dowiadują się o swoim zakażeniu. Do zdecydowanej większości zakażeń dochodzi drogą kontaktów seksualnych. Realizacją Programu kieruje minister właściwy do spraw zdrowia, a koordynatorem Programu jest Krajowe Centrum ds. AIDS.

W ramach programu przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. Zważając na sytuację epidemiczną, z którą wiązało się długotrwałe zamknięcie placówek oraz wstrzymanie pracy wykonywanej w terenie przez pracowników, nie uczestniczono w spotkaniach z rodzicami i uczniami, a także nie organizowano w roku 2021 pogadanek w placówkach nauczania i wychowania. W ramach współpracy zaproponowano dyrektorom szkół ponadpodstawowych udział w konferencji „Jak zrealizować w szkole edukację zdrowotną w zakresie profilaktyki HIV/AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową? W pandemii COVID-19 nie zapominamy o HIV”. Konferencja zorganizowana była z okazji „Światowego Dnia Walki z AIDS”.

Celem dotarcia do większej ilości odbiorców podczas przeprowadzania narad w placówkach nauczania i wychowania oraz podmiotach opieki zdrowotnej przekazywano materiały dostarczające wiedzę z zakresu zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS, z których skorzystało około 50 osób. Ponadto na stronie internetowej PSSE w Bochni, Facebooku i Twitterze zamieszczano liczne materiały edukacyjno-informacyjnych pod hasłem „Czy wiesz, że...”, będącym kontynuacją kampanii

profilaktycznej HIV/AIDS z 2020 r. W obecnej edycji szczególną uwagę zwracano na zagadnienia związane z profilaktyką farmakologiczną HIV/AIDS: PEP, PrEP, profilaktyką wertykalną oraz leczeniem antyretrowirusowym (ARV).

3. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych - program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców. Ma wzbudzić u młodzieży refleksję nad ważnymi dla nich wartościami. Wyjątkowość tego programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. W programie nie skupiono się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo, i o tym jak nadużywanie tych substancji może negatywnie wpływać na te wartości. Nie chodzi o zwykłe zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, ale ujęte w kontekście macierzyństwa i ojcostwa, gdyż w tym kontekście zachowania te mogą być bardzo szkodliwe (FAS, poronienia itp.).

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W ramach programu przeprowadzono narady oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych. Do programu przystąpiło 8 szkół ponadpodstawowych. Ogółem edukacją objęto 1523 uczniów i 281 rodziców.

4. Profilaktyka nadwagi i otyłości - program „Trzymaj Formę”

Program "Trzymaj Formę!" pomaga rozwijać zainteresowania uczniów i kształtuje ich prozdrowotne nawyki. Realizowany jest metodą projektu, dzięki czemu wykracza poza podstawę programową i programy nauczania szkoły. Służy promocji aktywności fizycznej, uczy prawidłowego, czyli zróżnicowanego i zbilansowanego sposobu odżywiania się dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności indywidualnej za zdrowie i zasady wolnego wyboru.

Celem programu jest edukacja w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o indywidualną odpowiedzialność i wolny wybór jednostki.

W programie uczestniczyli uczniowie klas V i VIII szkół podstawowych. Ogółem w roku 2021 był on realizowany przez 1266 uczniów i 575 rodziców. Wszyscy uczestnicy szkolenia otrzymali materiały edukacyjne do realizacji programu.

5. Profilaktyka palenia tytoniu

Najsukuteczniejszym działaniem w zapobieganiu chorobom spowodowanych paleniem tytoniu jest promocja zdrowia. Dzięki programom edukacyjnym, wśród dzieci i młodzieży kształtowane są prawidłowe postawy zdrowotne. Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje m.in. takie działania jak koordynowanie programów edukacji antytytoniowej dla przedszkoli i szkół. Jednym z programów dotyczących edukacji antytytoniowej jest program dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów „**Czyste Powietrze Wokół Nas**”. Jest on dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego.

Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku

bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. W roku 2021 do programu przystąpiły 32 placówki. Ogółem edukacją objęto 961 dzieci oraz 346 rodziców.

Kontynuacją działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki antytytoniowej jest program **„Nie pal przy mnie, proszę”**, skierowany do uczniów z klas I do III ze szkół podstawowych. Wzięty w nim udział 22 placówki z terenu powiatu bocheńskiego. Edukacją objęto 1073 uczniów i 182 rodziców.

Kolejnym programem dotyczącym edukacji antynikotynowej jest **„Bieg po zdrowie”**. Został przygotowany przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy ze ekspertami z dziedziny psychologii. Odbiorcami programu są uczniowie szkół podstawowych (9-10 lat) oraz ich nauczyciele i rodzice.

W 2021 roku w programie „Bieg po zdrowie” uczestniczyło 446 uczniów z 18 szkół podstawowych. W realizację programu zaangażowali się wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowi,

pedagodzy szkolni oraz pielęgniarki.

Do uczniów starszych klas szkół podstawowych skierowany jest program **„Znajdź właściwe rozwiązanie”**. W tym okresie nauki gwałtownie wzrasta liczba dzieci i młodzieży próbujących po raz pierwszy zapalić papierosa. Program może być realizowany przez nauczycieli, pedagogów, a także przygotowanych liderów młodzieżowych. W zależności od potrzeb, szkoła może modyfikować oraz rozwijać zajęcia prowadzone z młodzieżą oraz rodzicami uczniów. W 2021 r. w programie wzięto udział 17 szkół z terenu powiatu bocheńskiego. Edukacją objęto 1009 uczniów i 273 rodziców.

PSSE prowadzi także akcje antytytoniowe, których celem jest propagowanie wiedzy o zdrowotnych następstwach palenia tytoniu ze szczególnym zwróceniem uwagi na stosowanie e-papierosów oraz zachęcanie do zdrowego stylu życia wolnego od dymu tytoniowego. W 2021 roku działania adresowane były do organizatorów wycieczek letniego oraz młodzieży przebywającej na koloniach. Podczas wycieczek letniego rozdysponowano materiały dla 200 uczestników celem wykorzystania ich w pracy bieżącej. Z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia, który przypada na 19 listopada, w ramach działań profilaktycznych

zamieszczono na stronie internetowej PSSE Bochni oraz na Facebooku i Twitterze informacje dotyczące szkodliwości tego nałogu, porady, w jaki sposób można rzucić palenie.

6. Profilaktyka zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV - program „Wybierz życie – pierwszy krok”

Wiedza o zagrożeniu rakiem szyjki macicy i powodującym go wirusem HPV, nie jest szeroko rozpowszechniona wśród polskiego społeczeństwa, w tym wśród młodzieży. Tymczasem kształtowanie świadomości zdrowotnej powinno być obowiązkowym elementem procesu edukacji od najmłodszych lat.

Program „Wybierz życie – pierwszy krok” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. Jego podstawowym celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Ponadto ma za zadanie zwiększyć poziom wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu, podnieść świadomości o czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy (profilaktyka pierwotna i wtórna), zmotywować kobiety do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie, przygotować młodzież do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym, dostarczyć dostarczenie informacje o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne. W 2021 r. na terenie powiatu bocheńskiego w realizację programu włączyło się 203 uczniów, 36 rodziców i opiekunów, 3 nauczycieli, 1 pedagog i 1 wychowawca w Internacie.

7. Inne programy profilaktyczne:

7.1 „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Okres przedszkolny jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego

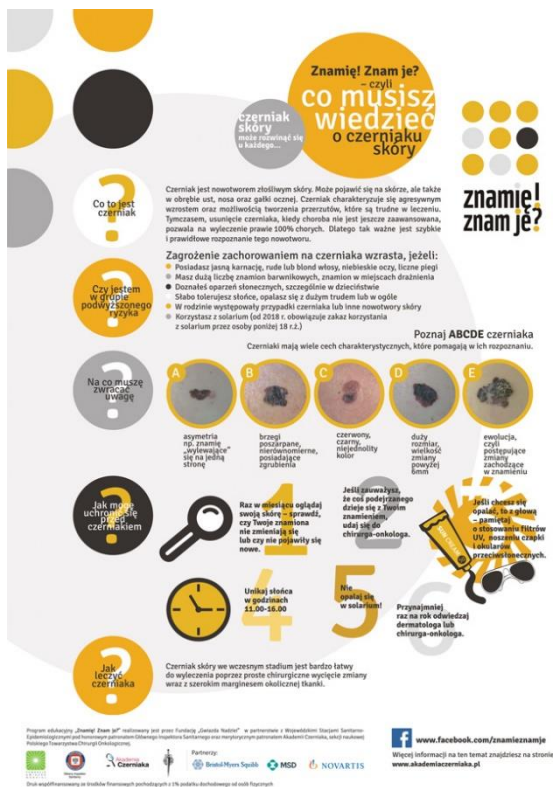
żywienia już od najmłodszych lat. Utrwalone wówczas przyzwyczajenia zdrowotne i nawyki decydują o późniejszym stylu życia. Grupa, do której skierowany jest program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” to dzieci uczęszczające do przedszkoli, w wieku 5-6 lat. Program jest skierowany także do rodziców i opiekunów dzieci. Jego celem jest zwiększanie świadomości

i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W ramach programu przeprowadzono wizytacje, szkolenia oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych. Do programu przystąpiły 4 placówki przedszkolne z terenu powiatu bocheńskiego. Ogółem edukacją objęto 210 dzieci oraz 109 rodziców. Uczestnicy szkolenia otrzymali materiały edukacyjne do realizacji programu.

7.2. „Podstępne WZW”

„Podstępne WZW” to programu profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Wdrożenie programu edukacyjnego jest odpowiedzią na pojawiające się wciąż nowe przypadki zakażeń, wywołanych przez wirusy zapalenia wątroby typu B i C. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych.

W 2021 r. 4 placówki szkolnictwa ponadpodstawowego z terenu powiatu bocheńskiego realizowało ten program. Edukacją objęto 537 uczniów.

7.3. „Znamie! Znam je?”

Jest to program edukacyjny opracowany przez Fundację Gwiazda Nadziei pod honorowym patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego oraz merytorycznym patronatem Akademii Czerniaka. Dotyczy profilaktyki czerniaka. Chociaż zainteresowanie czerniakiem rośnie, to świadomość Polaków na jego temat jest wciąż niska. Czerniaki są nowotworami o największej dynamice wzrostu zachorowań w Polsce. Są to też najłatwiejsze w rozpoznaniu nowotwory, gdyż najczęściej rozwijają się na powierzchni skóry – wystarczy przynajmniej raz w roku obejrzeć swoje

namiona u lekarza specjalisty i obserwować czy nie pojawiły się nowe. Co roku lekarze notują w Polsce ok. 3700-4000 nowych zachorowań na czerniaka. Popularyzując wiedzę o tym

nowotworze, przyczyniamy się do upowszechnienia skutecznych metod profilaktyki. Program skierowany jest do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz uczniów klas ponadpodstawowych. W 2021 r. na terenie powiatu bocheńskiego zostało objętych nim 2747 uczniów z 22 szkół.

8. Pozostałe działania profilaktyczne

Z uwagi na wzrost zachorowań na COVID-19 działania profilaktyczne, spotkania w szkołach, podczas wycieczki letniego, prowadzone były w miesiącach od czerwca do października 2021 r. Działania związane z Światowym Dniem Rzucania Papierosa przypadającym na 19 listopada oraz Światowym Dniem AIDS (1 grudnia) skupiły się głównie na formie edukacji przeprowadzanej za pośrednictwem strony internetowej i mediów społecznościowych) oraz na mailowym dostarczeniu materiałów do pedagogów szkolnych.

8.1. Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Każde doświadczenie z narkotykami ma wpływ na człowieka, a często decyduje o jego dalszym życiu – funkcjonowaniu fizycznym czy społecznym. Rolą osób dorosłych, edukujących i wychowujących młode pokolenie, jest zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające z podejmowania zachowań ryzykownych, a przede wszystkim koszty związane z eksperymentowaniem lub szkodliwym używaniem narkotyków przez młodzież.

W trakcie przeprowadzania diagnozy w 4 placówkach wycieczki letniego dostarczono materiały edukacyjne: plakaty „Zatrucie narkotykami – pierwsza pomoc” oraz ulotki „Czy znasz prawdę o dopalaczach?” w celu wykorzystania ich w pracy bieżącej przez organizatorów wycieczki. Materiały (ok. 100 szt.) zostały przekazane wychowawcom/nauczycielom.

8.2. Profilaktyka boreliozy

W okresie przedwakacyjnym w Zespole Szkół w Łapczycy, Zespole Szkół w Nieszkowicach Wielkich oraz Szkole Podstawowej nr 1 w Bochni przeprowadzono spotkania z dziećmi i młodzieżą poświęcone tematyce ochrony przed kleszczami. W spotkaniach uczestniczyli uczniowie klas I do VIII. Celem kampanii było podniesienie wiedzy

mieszkańców powiatu bocheńskiego na temat bezpiecznego wypoczynku, w tym ze szczególnym zwróceniem uwagi na ochronę przed kleszczami. Uczestnicy spotkania zapoznali się z prezentacją przygotowaną przez pracownika PSSE oraz otrzymali materiały edukacyjne w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych. W spotkaniach wzięło udział w sumie 272 uczniów i 18 opiekunów.

8.3. Promocja szczepień przeciw COVID-19

Głównym celem akcji było podniesienie wiedzy wśród społeczeństwa w zakresie szczepień ochronnych przeciwko COVID 19. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wraz z pracownikami PSSE w Bochni, przy współpracy z władzami samorządowymi wzięli udział w kilku akcjach plenerowych propagujących szczepienia:

W lipcu w ramach współpracy z Wydziałem Promocji i Rozwoju Miasta Bochnia na bocheńskim rynku odbyła się dwudniowa

akcja #SZCZEPIMYSIEW BOCHNI, a później w Nowym Wiśniczu. W sierpniu pracownicy PSSE w Bochni wzięli udział w akcji szczepień preparatem firmy Johnson&Johnson zorganizowanej przy współpracy z Urzędem Gminy w Rzeszawie oraz Samodzielnym Publicznym Gminnym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Rzeszawie, a także w akcji z Gminą Bochnia (podczas święta 5-lecia Klubu Sportowego Nieszkowianka w Nieszkowicach Małych) oraz Gminą Lipnica Murowana (w trakcie Święta Gminy Lipnica Murowana i Dożynek Gminnych). Kolejna akcja odbyła się we wrześniu w Majkowicach. Zorganizowana była przez Koło Gospodyń Wiejskich w Majkowicach. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wraz z przedstawicielami PSSE udzielał informacji oraz udostępniał materiały edukacyjne dotyczące zdrowego stylu życia. Dla dzieci Inspekcja

Sanitarna przygotowała materiały w postaci kolorowanek oraz balony, a dorośli biorący udział w szczepieniu - parasole sygnowane logo Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Bochni. W ramach promowania bezpieczeństwa dostępne były także opaski i torby odbłaskowe z w/w logiem.

8.4. Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego

W czasie akcji „Bezpieczny wypoczynek lato 2021” skontrolowano 26 placówek wypoczynku letniego dla sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży. Podczas kontroli prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących zapobiegania chorobom zakaźnym, przestrzegania zasad zdrowego i bezpiecznego wypoczynku, postępowania w czasie upałów, profilaktyki uzależnień (dopalacze, nikotynizm), profilaktyki HIV i AIDS, ochronie przeciw kleszczom. Zalecano wykorzystywanie materiałów edukacyjnych w pracy bieżącej. W związku z sytuacją epidemiczną omawiano zasady profilaktyki dotyczące wirusa SARS-CoV-2 w oparciu o wytyczne i zalecenia GIS.

8.5. Profilaktyka zatruc grzybami

W październiku pracownicy PSSE spotkali się z uczniami Szkoły Podstawowej nr 2 w Bochni. Tematem przewodnim spotkania były grzyby. Dzieci dowiedziały się jak rozróżnić grzyby trujące od jadalnych, jak zbudowany jest grzyb, na co zwracać uwagę spacerując po lesie i jakich zachowań się wystrzegać. Była to także okazją do poznania wielu gatunków grzybów i sprawdzenia posiadanych wiadomości. Spotkanie było częścią kampanii informacyjno-edukacyjnej "Bezpieczny wypoczynek - grzyby trujące i jadalne".

8.6. Promocja higieny osobistej

W październiku w ZSG w Gawłowie oraz ZSG w Łąpczycy pracownik pionu OZiPZ w Bochni spotkał się z uczniami, na prelekcji „W zdrowym ciele zdrowy duch”. Spotkanie poświęcone było tematyce higieny osobistej i psychicznej, rozmawiano o tym czym jest stres, czy jest nam

w ogóle potrzebny i jak możemy sobie z nim radzić, czym jest odporność i jak należy o nią dbać. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się ciekawostki historyczne opowiadające jak to było z higieną przez wieki. W spotkaniu wzięli udział uczniowie z klas od IV do VIII.

8.7. Kampania „Kręci mnie bezpieczeństwo”

W październiku zaangażowano się w akcję zorganizowaną przez Komendę Powiatową Policji w Bochni pn. „Kręci mnie bezpieczeństwo”. Na Strzelnicy w Pogwizdowie uczniowie klasy mundurowej II Liceum Ogólnokształcącego w Bochni mieli okazję poznać pracę w różnych rodzajach służb. Poza PSSE i Policją w do akcji włączona była Służba Więzienna, LOK, WOPR oraz Straż Pożarna. Przybliżono uczniom tematykę programów profilaktycznych. Była to także okazja do rozmowy na temat szczepień przeciwko COVID-19 wśród młodych ludzi. W ramach działań profilaktycznych młodzież miała możliwość skorzystać z alkoholgli i przekonania się w jaki sposób alkohol osłabia naszą percepcję. Akcja „Kręci mnie bezpieczeństwo” jest częścią kampanii MSWiA. Jej głównym celem jest kształtowanie i propagowanie pozytywnych postaw młodych ludzi w zakresie bezpieczeństwa, poprzez systematyczne prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych.

8.8. Profilaktyka uzależnień behawioralnych

Również w październiku pracownik pionu OZiPZ spotkał się z młodzieżą z Bursy Szkolnictwa Ponadgimnazjalnego w Bochni. Tematem spotkania był fonoholizm czyli uzależnienie od smartfona. Zajęcia przeprowadzone były w formie warsztatowej. Uczestnicy wymienili swoje spostrzeżenia na temat wszechobecnych telefonów i form uzależniania się od nich, mieli okazję zrobić test sprawdzający czy grozi im uzależnienie od smartfona oraz porozmawiać, w jaki sposób telefony wpływają na otaczający ich świat. Na zakończenie w ramach profilaktyki uzależnień, wykorzystując alkogogle, przekonali się w jaki sposób alkohol zaburza naszą percepcję.

8.9. Profilaktyka raka piersi

Październik już od wielu lat uznawany jest na całym świecie za miesiąc świadomości raka piersi. W tym szczególnym okresie podejmujemy tematy związane z profilaktyką, diagnostyką oraz nowoczesnym leczeniem nowotworów piersi. 15 października przypada Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi, którego symbolem jest różowa wstążka. Celem dotarcia do większej ilości odbiorców oraz zwróceniem uwagi kobiet na konieczność wykonywania regularnych badań profilaktycznych w mediach społecznościowych PSSE prowadzona była szeroka kampania informacyjna dotycząca profilaktyki raka piersi. Ponadto wychowankowie Internatu przy Liceum Plastycznym w Nowym Wiśniczu otrzymali materiały edukacyjne poświęcone temu zagadnieniu, z których przygotowano gazetki tematyczne.

8.10. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Dzień Walki z Antybiotykami

Celem akcji jest podniesienie świadomości społeczeństwa na temat antybiotyków i zagrożenia dla zdrowia publicznego, jakim jest oporność na tę grupę leków. W ramach programu opublikowano materiały informacyjne na Facebooku i Twitterze.

8.11. Bezpieczni na drodze i w szkole

W listopadzie PSSE w Bochni włączyła się w akcję organizowaną przez Automobil Klub Krakowski Grupa Rajdowo-Wyścigowa Rozdziele, która odbyła się w Szkole Podstawowej w Rozdzielu. Uczniowie dowiedzieli się jak być bezpiecznymi na drodze i jak udzielać pierwszej pomocy. Przekonali się w jaki sposób funkcjonują osoby pod będące pod wpływem alkoholu i narkotyków. Była to także okazja do spotkania z mistrzami kierownicy w wyścigach samochodów rajdowych.

8.12. Profilaktyka Wszawicy

Problem wszawicy powraca do placówek oświatowych jak bumerang. Mimo, że na rynku dostępnych jest wiele skutecznych preparatów zwalczających wszy, problem występuje cyklicznie, a stereotypowe myślenie o wszawicy jako chorobie wstydlivej nie pomaga w eliminacji tego zjawiska. Najczęściej zarażają się dzieci w wieku 3-12 lat przez kontakty bezpośrednie w trakcie zabawy oraz nie w pełni wyrobione nawyki higieniczne, np. stosowanie wspólnych przedmiotów (szczotki, spinki, grzebienie, ubrania, nakrycia głowy, pluszowe zabawki, materace, pościel).

Bezwzględnie nie wolno piętnować osoby dotkniętej wszawicą i jej rodziny. Wszawica może wystąpić w każdym środowisku niezależnie od statusu ekonomicznego i poziomu higieny. Powszechnie występująca stygmatyzacja pacjentów ze zdiagnozowaną wszawicą jest główną przyczyną braku wymiany informacji i tym samym utrudnia w znacznym stopniu podjęcie czynności mających na celu leczenie i zapobieganie tym pasożytom. Dbłość o higienę osobistą i status społeczny nie mają wpływu na częstość występowania wszawicy. Może się nią zarazić każda osoba przez kontakt z chorym lub jego rzeczami osobistymi. Zarażenie następuje w wyniku bliskiego kontaktu z chorym lub jego rzeczami osobistymi, ponadto zarażeniu się wszawicą sprzyjają duże skupiska ludzi.

W 2021 r. działania profilaktyczne prowadzone były głównie w okresie akcji letnich wycieczek oraz poprzez social media. W ramach programu przeprowadzono wizytację oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych. Tematyka wszawicy poruszana była także podczas spotkań i prezentacji „W zdrowym ciele zdrowy duch”, które odbyły się w szkołach.

Rok 2021 to także kontrole w placówkach handlu, gastronomii, hotelach dotyczące przestrzegania nakazów, zakazów lub ograniczeń związanych z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID 19. Wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Bochni pion OZiPZ wykonał 37 kontroli, podczas których pouczano, edukowano i nakładano mandaty za naruszenia dotyczące obowiązujących procedur.

Przez cały czas prowadzone były działania, których celem jest budowa pozytywnego wizerunku Państwowej Inspekcji Sanitarnej w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej. Na bieżąco umieszczane są informacje, mające służyć obywatelom, zwiększyć ich wiedzę na temat obowiązujących przepisów oraz wspomóc ich edukację w tematyce prozdrowotnej.

Oprac.: mgr Iwona Świątek